

המכתב

לְסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ

לְקוּטֵי מוֹהַר"ן

עַל הַתּוֹרָה וּמוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה

עִם לְקוּטֵי הַתּוֹפְלוֹת

ג' ליון 212

פְּרֻשַׁת שְׁמִינֵי תִשְׁב"ג

פְּרָקֵי אֲבוֹת פְּרָק ראשון

לזכר עולם יהיה צדיק

לע"נ הרה"צ חו"פ
רבי אשר יעקב
בהגה"ק רבי רפאל זצוק"ל
נלב"ע כ"ד תמוז תשמ"ט
תנצב"ה

לע"נ הרה"ג איש צדיק תמים
רבי אהרן גרשון מנחם
ב"ר אפרים שמואל זצ"ל
נלב"ע ח' אלול תשע"ח
תנצב"ה

לרפואת
מלכה בת ברכה אסתר
לרפואה שלימה בקרוב

האזהרה

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

לְחִיּוֹרַת בְּאוֹר הַפְּרָשָׁה

עִם תּוֹרַה
דְּעִתִּיקָא סְתִימָא

דְּעִתִּיָּדָא
לְאִתְגַּלְיָא
לְעִתִּיד־לְבָא

יו"ל בעז"ה ע"י
מכון אור האורות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א
052.763.1800
B48148@gmail.com

פְּרֻשַׁת שְׁמִינִי

”קח לך עֵגֶל בֶּן בָּקָר לְחֹטֵאת” (ויקרא ט, ב)

להודיע: שִׁמְכַפֵּר לוֹ הַקֹּדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל-יְדֵי
‘עֵגֶל’ זֶה, עַל ‘מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל’ שֶׁעָשָׂה. (רש"י)

ב.

(לקוטי-הלכות, יום-טוב ה, ג – על-פי לקוטי-
מוהר"ן ח"א ע, ו'יהי ביום השמיני')

וְזֶה בְּחִינַת שְׂאֵחַר פְּסוּק (ויקרא ט, א): **”וַיְהִי
בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי”** – כְּתוּב (שם פְּסוּק ב):
”קח לך עֵגֶל בֶּן בָּקָר לְחֹטֵאת”, וּפְרֻשׁ
רש"י: **”לכפר על עון העֵגֶל”**.

כִּי עֵתָה הִתְהַפֵּךְ ה'פְּחֵי-הַמְּכַרִּיחַ' וְעוֹלָה
ל'קִרְבָּן' [על-ידי 'פְּחֵי-הַמּוֹשֵׁךְ' שֶׁל ה'מִשְׁכָּן'
הַמְבֹאֵר שֶׁם בְּהַתּוֹרָה עַל פְּסוּק 'וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי' –
הַמּוֹבָא לְעִיל].

הוּא בְּחִינַת מַה שֶׁמַּעֲלִין **”עֵגֶל בֶּן בָּקָר”**
דִּיקָא **”לְחֹטֵאת”** – כִּי מִשָּׁם מְבַחֲינַת
‘שׂוֹר וְעֵגֶל’, מִשָּׁם בְּעֶצְמוֹ הַשְּׁתַלְשּׁלוֹת יְנִיקַת
ה'עֲבוּדָה-הַזָּרָה' שֶׁל 'עֵגֶל' שֶׁהַתְּגַבֵּר מְסַטְרָא
דְּשִׁמְאֵל, כִּידוּעַ (זֶהוּ בְּרֵאשִׁית מִז: פְּקוּדֵי רִלז):
”שְׂשֻׁרֵשׁ הַיִּצְרָה-הָרַע מְסַטְרָא דְשִׁמְאֵלָא”,
שֶׁהוּא בְּחִינַת 'שׂוֹר וְעֵגֶל', כְּמוֹ שְׁכַתוּב (יחזקאל
א, י): **”וּפְנֵי שׂוֹר מֵהַשִּׁמְאֵל”** (עֵינן רַמְבַּ"ן כִּי-תִשָּׂא,
שְׁמוֹת לֵב, א).

וְצִוָּה הַשִּׁם-יְתִבְרֵךְ: לְהַעֲלוֹת דִּיקָא ה'עֵגֶל'
ל'חֹטֵאת' – לְהַפֵּךְ 'פְּחֵי-הַמְּכַרִּיחַ' אֶל
הַקְדָּשָׁה. כִּי אַחֲרֵיכֶן כְּשִׁשְׁבִּין, נַעֲשֶׂה תַקּוּן
נִפְלָא עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא.

”וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי, קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן
וּלְבָנָיו, וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל” (ויקרא ט, א)

א.

(ח"א ע)

כָּל ה'כְּבוֹד' שִׁישׁ לְכָל אָדָם שְׁבַעוֹלָם, וּלְכָל
ה'רָאשִׁים' שְׁבַעוֹלָם, וְהַתְּחַדְּשׁוֹת-
הַכְּבוֹד' שֶׁל ה'מְמַנִּים' – הוּא רַק מֵה'צַדִּיק'
שֶׁהוּא בְּחִינַת 'עֶפְרַי', בְּחִינַת 'מִשְׁכָּן', בְּחִינַת
'פְּחֵי-הַמּוֹשֵׁךְ' – כִּפִּי הַקָּמְתוּ אֶת ה'מִשְׁכָּן'
בְּכָל-פַּעַם – שֶׁמִּמֶּנּוּ נִמְשָׁךְ הַכָּל.

וְזֶה (ויקרא ט, א): **”וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי, קָרָא
מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל”**
– כִּי כְּשֶׁהַצַּדִּיק צָרִיךְ לְקַרֹּת אֶת 'רָאשֵׁי
הָעַם', הוּא קוֹרָא אוֹתָם בְּזֶה שֶׁהוּא מְקִים אֶת
ה'מִשְׁכָּן' שֶׁשֶּׁם ה'כְּבוֹד' – כִּי כָּלֵם בָּאִים
אֵלָיו, לְקַבֵּל ה'כְּבוֹד' מִמֶּנּוּ.

וְזֶהוּ: **”בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי”** שֶׁהִקִּים מֹשֶׁה אֶת
ה'מִשְׁכָּן' – עַל-יְדֵי-זֶה: **”קָרָא מֹשֶׁה
לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל”** – שֶׁהֵם כָּלֵל
'רָאשֵׁי-הָעַם' מְקַטְנִין וְעַד גְּדוֹל – כִּי עַל-יְדֵי
'הַקָּמַת הַמִּשְׁכָּן', קָרָא אֶת כָּל 'רָאשֵׁי-הָעַם',
בְּחִינַת 'אַהֲרֹן וּבָנָיו'.

וְזֶה שְׂאֵמְרוּ חַז”ל (ראש-השנה פ”א מ”א):
**”בְּרֵאשִׁי-חֹדֶשׁ נִסָּן רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה
לְמַלְכִים”** – כִּי אִזּוּ הָיָה 'הַקָּמַת-הַמִּשְׁכָּן',
שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ ה'כְּבוֹד' שֶׁל מְלָכִים, שֶׁל כָּל
ה'מְמַנִּים' וְה'רָאשִׁים'.

וְעַל-כֵּן הָיָה 'הַקָּמַת-הַמִּשְׁכָּן' בְּרֵאשִׁי-
חֹדֶשׁ נִסָּן – שְׂאִזּוּ נִתְחַדְּשׁוּ כָּל
ה'רָאשִׁים'.

"וַיֵּשֶׂא אֱהֲרֹן אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם וַיְבָרְכֵם"
(ויקרא ט, כב)

ג.

(ח"א כד, ד-בסוף)

עקר ה'ברכות', מ'ידיים', בבחינת (ויקרא ט, כב): "וַיֵּשֶׂא אֱהֲרֹן אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם וַיְבָרְכֵם".

וזה (בכורות ח:): "זִקְפָא אַצְבָּעָתָא" - זה בבחינת 'ברכות', בבחינת: "וַיֵּשֶׂא אֱהֲרֹן אֶת יָדוֹ וַיְבָרְכֵם" כנ"ל.

הינו: שעל-ידי ה'ברכות' - מבטשין ה'מחין' ב'כתר', ונעשין 'היכלין'.

ד.

(לקוטי-הלכות, תפלה ד, כד - על-פי ספורי-מעשיות, מעשה יב מ'בעל-תפלה')

וזה בבחינת נשיאת כפיים בשעת התפלה, שהוא 'ברכת כהנים'. כי בשעת התפלה, נתגלה הארת היד' (המבאר שם בהמעשה), שעקר תקון כל התאות והמדות ובפרט תאות ממון הוא על-ידי-זה (עין בפנים).

ועל-כן צונו השם-יתברך: שהכהנים ישאו ידיהם ויברכו ברפת כהנים בשעת התפלה, כי על-ידי נשיאת כפיהם הם ממשיכין בבחינת התגלות הארת היד' הנ"ל, שעל-ידי-זה עקר התקון, שזהו בבחינת ברפת כהנים.

כי ה'ברכה' היא בבחינת ה'תקון' - הפך ה'קללה' שנמשכת מ'חרבן העולמות', מבחינת שבירת הכלים והמדות, שהם בבחינת פגם כל הפתות' (המבארים שם בהמעשה). וה'ברכה' היא ההפך מזה, בבחינת תקון כל המדות, בבחינת עולם-התקון, שמשם כל ה'ברכות'.

ועל-כן עקר ה'ברכות' מקבלים מ'ידיים', כמו שכתוב (ויקרא ט, כב): "וַיֵּשֶׂא אֱהֲרֹן אֶת יָדוֹ וַיְבָרְכֵם", כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר (בסימן כד - מובא לעיל) - כי עקר ה'ברכה' שהוא בבחינת ה'תקון', הוא על-ידי בבחינת ה'יד' הנ"ל.

וזהו בבחינת ברפת כהנים' בנשיאת כפיים' דיקא בשעת התפלה - כי ה'ברכה' שהוא בבחינת ה'תקון', הוא על-ידי התגלות הארת היד', שזהו בבחינת נשיאת כפיים'.

וזה זוכין בשעת התפלה דיקא - כי עקר ה'תקון' על-ידי התפלה, שזהו בבחינת ה'בעל-תפלה', שעקר התקון היה על-ידו, והוא זכה למצא את ה'חכם' שהיה אצלו היד' הנ"ל וכו', עד שבאו אל ה'מלך' וכו', ונתתקן הכל, כמבאר שם בהמעשה הנ"ל.

וזהו: "יברכה ה'", "במזון" (במדבר-רבה יא, ה) - כי עקר ברפת כהנים' ונשיאת כפיים', הוא לתקן תאות-ממון, שהוא קשה מכלם.

"וַיֵּרָא כְבוֹד ה' אֶל כָּל הָעַם וַגּוֹ' (ויקרא ט, כב) - ענין השראת השכינה ב'משכן' -

ה.

(שיחות-הר"ן מ)

עקר בנין בית-המקדש', היא בבחינת גלגל-החזור'.

כי ב'בית-המקדש' היה בבחינת (פסחים נ, בבא-בבבא י:): "עליונים למטה ותחתונים למעלה" - כי השם-יתברך השרה שכינתו

ו.

(ח"א מא)

עַל-יְדֵי רְקוּדִין, שְׁשׁוֹתָה "יֵינְךָ הַמְּשַׁמַּח"
 (בְּרֻכּוֹת ל.ה. יוֹמָא עוּ: סְנַהֲדִין ע.) -
 וְנִמְשָׁכִין לְמִטָּה בְּתוֹךְ הַרְגְּלִין, הֵינּוּ:
שְׁמֵרְקָד - בְּזֶה מְגַרְשׁ הַחִיצוֹנִים מְשָׁם! -
 וְזֹאת הַתְּלַהֲבוֹת שֶׁל הַרְקוּד. וְהוּא (וַיִּקְרָא א):
"אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לָהּ". וְהַתְּלַהֲבוֹת-
 שֶׁבְּקֻדוּשָׁה, נִקְרָא: **"יֵינְךָ הַמְּשַׁמַּח".**

אָבֵל מִי שְׁמֵרְקָד בְּהַתְּלַהֲבוֹת הַיִּצְר' - זֶה
 נִקְרָא **'חֲטָא שֶׁל נְדָב וְאָבִיחָא'**,
 שְׁכַתּוֹב בָּהֶם (וַיִּקְרָא י, א): **"וַיִּקְרִיבוּ אִשׁ זָרָה".**
 וְנְדָב וְאָבִיחָא, הֵם **'נֶצַח וְהוֹד'** (שְׁעַר-הַגְּלוּלִים,
 הַקְּדָמָה ל.ג).

וְ"אִשׁ זָרָה", נִקְרָא: "יֵינְךָ הַמְּשַׁכֵּר" (שָׁם),
'הַתְּלַהֲבוֹת-הַיִּצְר', וְשָׁם יֵשׁ חֵס-
וְשָׁלוֹם אַחִיזָה לְהַחִיצוֹנִים, "אֲשֶׁר לֹא צוּה
אֲתָם" (וַיִּקְרָא שָׁם). (עֵינְךָ עוֹד בַּפְּנִים).

[לְקוּטֵי-עֲצוֹת, שְׁמַחָה יב: רְקוּדִין שֶׁל מִצְוָה - כְּגוֹן
 שְׁשׁוֹתָה יֵינְךָ בְּשִׁבְתְּךָ וְיוֹם-טוֹב, אוּ בַחֲתֻנָּה שֶׁל מִצְוָה, אוּ
 בְשִׁאֲרֵי סְעוּדַת-מִצְוָה, וְשׁוֹתָה בְּמִדָּה, וְכוּנְתוּ לְשָׁמַיִם:
 לְזִכּוֹת לְשִׁמְחַת-יִשְׂרָאֵל, לְשִׁמְחַת בְּהַשְׁמֵם-יְתֵבְרָךְ, אֲשֶׁר בְּחַר
 בְּנוֹ מִכָּל הָעַמִּים וְכוּ'. וְנִתְעוֹרַר לְשִׁמְחָה עַל-יְדֵי-זֶה, עַד
 שְׁנִמְשָׁךְ הַשְׁמֵחָה לְתוֹךְ הַרְגְּלִין, דְּהֵינּוּ: שְׁמֵרְקָד מִחֲמַת
 שְׁמֵחָה - עַל-יְדֵי-זֶה מְגַרְשׁ הַחִיצוֹנִים הַנְּאָחֲזִים בְּהַרְגְּלִין,
 וּמְמַתִּיק וּמְבַטֵּל כָּל הַדֵּינִים, וְזוֹכָה לְקַבֵּל כָּל הַבְּרֻכּוֹת.
 וְהַתְּלַהֲבוֹת הַזֹּאת שֶׁל הַרְקוּדִין, הִיא "אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ
 לָהּ".

אָבֵל מִי שְׁמֵרְקָד בְּהַתְּלַהֲבוֹת-הַיִּצְר' - הִיא בְּחֵינַת "אִשׁ
 זָרָה". וְהֵינְךָ שְׁשִׁתָּה, הוּא בְּחֵינַת "יֵינְךָ הַמְּשַׁכֵּר", שְׁמֵשׁ
 אַחִיזָת הַחִיצוֹנִים חֵס-וְשָׁלוֹם. נִמְצָא: רְקוּדִין-דְּקָדְשָׁה,
 מִמְתִּיקִין הַדֵּינִים כְּמוֹ 'פְּדִינ'.

ז.

(לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, תְּפִלַּת-הַמִּנְחָה ז, צה)

נְדָב וְאָבִיחָא פְּנָמוּ: שְׁלֹא רְצוּ לְהוֹרִיד
עֲצָמָן כָּלֵל לְהַחְבוֹר הַגְּשָׁמִי, וְרְצוּ

בְּמִשְׁכָּן וּבְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, בְּחֵינַת "עֲלִיּוֹנִים
 לְמִטָּה"; וְכֵן לְהַפְּךְ: כָּל 'צִיּוּרָא דְּמִשְׁכָּנָא'
 הָיָה רְשׁוּם לְמַעְלָה, בְּחֵינַת "תְּחַתּוֹנִים
 לְמַעְלָה" - שְׁזֶה בְּחֵינַת: **'גְּלַגְלֵי-הַחוּזָר',**
 שֶׁהַכֹּל חוּזָר וְנִתְהַפֵּךְ כְּנֹ"ל.

כִּי עַל-פִּי 'חֲקִירָה', הוּא דָבָר רְחוּק מְאֹד:
 שֶׁהַשֵּׁם-יְתֵבְרָךְ יִהְיֶה מְצַמְצֵם שְׁכִינְתוֹ
 בְּכָל-יְהוֹמֵי-הַמִּשְׁכָּן. וְאִף-עַל-פִּי-כֵן הִרְאָה הַשֵּׁם-
 יְתֵבְרָךְ: שֶׁהוּא דוֹקָא לְהַפְּךְ מִדַּעְתָּם! - כִּי
 בְּאֵמַת הַשְּׂרָה שְׁכִינְתוֹ בְּמִשְׁכָּן.

וְכֵן לְהַפְּךְ, הוּא דָבָר רְחוּק: שֶׁהָאָדָם שֶׁהוּא
 בְּרִיָּה שְׁפִלָּה יִהְיֶה לוֹ כַּח לַעֲשׂוֹת רִשָּׁם
 לְמַעְלָה, אוּ בְהִמָּה שְׁפִלָּה יִהְיוּ מְקַרִּיבִין
 אוֹתָהּ לְקַרְבָּן, שֶׁתַּעֲלֶה לְרִיחַ-נִיחֹחַ לְנַחַת-
 רוּחַ לְפָנָיו יְתֵבְרָךְ שֶׁאָמַר וְנַעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ, וְאִיךְ
 שִׁיךְ רְצוֹן אֲצִלוֹ יְתֵבְרָךְ!?

אָבֵל בְּאֵמַת: הִרְאָה לְהַפְּךְ מִדַּעְתָּם - כִּי
 בְּאֵמַת הַשְּׂרָה שְׁכִינְתוֹ לְמִטָּה בְּמִשְׁכָּן
 וּבְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, וְהַבְּהִמָּה עֹלְתָה לְרִיחַ-
 נִיחֹחַ וְכוּ'. וְזֶה בְּחֵינַת: **"עֲלִיּוֹנִים לְמִטָּה**
וְתַחַתּוֹנִים לְמַעְלָה", בְּחֵינַת **'גְּלַגְלֵי-הַחוּזָר'.**

וְזֶה בְּחֵינַת הַגְּאֻלָּה' - כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַגְּאֻלָּה',
 שֶׁיְהִיָּה בְּחֵינַת: **"עֲלִיּוֹנִים לְמִטָּה,**
וְתַחַתּוֹנִים לְמַעְלָה" שֶׁהִיָּה בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ'.

**"וַיִּקְחוּ בְנֵי אֶהֱרָן נְדָב וְאָבִיחָא אִישׁ מִחֲתַנּוֹ,
 וַיִּתְּנוּ בְּהֵן אִשׁ, וַיִּשְׂימוּ עָלֶיהָ קִטְרוֹת, וַיִּקְרִיבוּ
 לְפָנָי ה' אִשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צוּה אֲתָם" (וַיִּקְרָא י, א)**

רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמַר: 'שְׁתוּי יֵינְךָ נִכְנָסוּ לְמִקְדָּשׁ,
 תַּדְעוּ: שֶׁאַחַר מִיתָתְךָ הַזֶּהִיר הַנוֹתְרִים שֶׁלֹּא
 יִכְנָסוּ 'שְׁתוּי יֵינְךָ' לְמִקְדָּשׁ, מִשָּׁל לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה לוֹ
 בֵּן בֵּית וְכוּ', כְּדָאִיתָא בְּוִיקְרָא רַבְּהַ (יב, א-ה).
 (רַש"י עַל פְּסוּקָב - 'וַתֵּצֵא אִשׁ')

לְהַשִּׁיג אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, עַל-יְדֵי תַבְעֵרֶת לְבָבִי לְבַד לְהַשִּׁים יִתְבַּרְךָ, בְּלִי 'צְמֻצוּמִים וּמְלַחְמָה', שְׁעֲלִיהֶם נֹאמֵר (וַיִּקְרָא טז, א):
"בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיִּמְתּוּ".

בְּקִדְשָׁה יִתְרָה, בְּאִפְנֵי שְׁהַרְשָׁעָה כְּלָה כְּעֶשֶׂן תִּכְלָה אַז. כִּי זֶה יְדוּעַ: שְׂאִין שׁוֹם דְּבַר שְׁמִבְרַר הַטּוֹב מֵעֵמְקֵי הַקְּלָפוֹת וּמִבְעַר הָרַע, כְּמוֹ 'אִשׁ הַקְּטָרֶת' וְכוּ', שְׁנִמְשָׁד מִבְּחִינַת 'אִשׁ הַמְּשֻׁפֵּט' וְכוּ', שְׁמִכְלָה הָרַע וְהַקְּלָפוֹת.

ה.

(לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, שַׁבַּת ז, נב)

**כָּל הַפָּגַם שֶׁל נָדָב וַאֲבִיהוּא שְׁהִיו צְדִיקִים נוֹרָאִים מְאֹד - הָיָה בְּבַחֲבִינַת 'בְּקִיאוֹת', שֶׁלֹּא תִקְנֵנוּ בְּחִינַת 'וְנִפְיָק', בְּחִינַת 'וְשׁוּב', רַק רָצוּ לְהִתְקַרֵּב בְּדַבְּקוֹת לְהַשִּׁים-יִתְבַּרְךָ יוֹתֵר מִהַמְּדָה - בְּחִינַת (שְׁמוֹת יט, כא):
"פֶּן יִהְרָסוּ לְעֵלוֹת אֵל ה'", וְכַמְבֹאֵר בְּפָסוּק (וַיִּקְרָא טז, א): "בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיִּמְתּוּ".**

וְהֵם טָעוּ וְסָבְרוּ: שְׁכַבְרֵי הַגִּיעַ הָעֵת עַל-יְדֵי 'אִשׁ הַקְּטָרֶת' שֶׁהוֹסִיפוּ - לְבַעַר כָּל הָרַע וְהַקְּלָפוֹת לְגַמְרֵי. עַל-כֵּן הַקְּרִיבוּ 'אִשׁ הַקְּטָרֶת' שֶׁלֹּא בְּזִמְנָהּ, שֶׁהַכְּתוּב קוֹרֵא אוֹתָהּ **"אִשׁ זָרָה"**, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִעְנְשׁוּ וְנִשְׂרָפוּ, כִּי אִי-אֶפְשָׁר לְדַחֵק אֶת הַשָּׁעָה.

אָבֵל מֵאַחַר שֶׁפּוֹנְנָתָם הָיָה לְטוֹבָה, עַל-כֵּן זָכוּ: שְׁעַל-יְדֵי מִיתָתָם תִּקְנֵנוּ הַרְבֵּה, כִּי **"נִתְקַדְּשׁ הַמִּשְׁכָּן עַל-יְדֵים"** (וַיִּקְרָא יב, ב) וְכוּ'.

ט.

(לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, תַּעֲרֻבוֹת ה, ז)

זֶה בְּחִינַת **'פָּגַם נָדָב וַאֲבִיהוּא'**, שֶׁהַקְּרִיבוּ **"אִשׁ זָרָה"** (וַיִּקְרָא י, א), בַּיּוֹם שֶׁנִּתְחַנְּןָה הַמִּשְׁכָּן.

כִּי **"הָיוּ צְדִיקִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד"** (זֶהר אַחֲרֵי נו:), וּמִחֲמַת שְׂרָאוּ הַמַּעֲשֵׂה הָרַע שֶׁנַּעֲשָׂה בְּעוֹלָם, שְׂאֲחֵרֵי כָּל הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים הַנוֹרָאִים שֶׁעָשׂוּ מִשֶּׁה וְאַחֲרָיו וְכוּ', אִף-עַל-פִּי-כֵן הִתְגַּבְּרוּ הָעֲרֵב-רֵב וְקִלְקְלוּ כָּל-כָּף.

"עַל" כָּל הָעֲבֵרוֹת שֶׁבַתּוֹרָה, יַעֲבֹר וְאֵל יִהְרָג, חוּץ וְכוּ'" (שְׁלַח-עֲרוּךְ, יוֹרְהִדְעָה קנז) - כִּי הַדַּבְּקוֹת וְהַמְּסִירַת-נַפְשׁ לְהַשִּׁים, צְרִיף לְהִיּוֹת בְּבַחֲבִינַת 'רְצוּא וְשׁוּב', בְּבַחֲבִינַת 'חַיִּים וְרַחֲמִים', כִּי הַשִּׁים-יִתְבַּרְךָ רוֹצֵה בְּיִשׁוּב-הָעוֹלָם וְכוּ'.

וְזֶה בְּחִינַת **'פָּגַם נָדָב וַאֲבִיהוּא'** - שִׁיָּצְאוּ חוּץ לְהַגְּבוּל, שֶׁמָּסְרוּ נַפְשָׁם לְהַשִּׁים יוֹתֵר מִהָרְאוּי, בְּבַחֲבִינַת 'רְצוּא' לְבַד, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (וַיִּקְרָא טז, א): **"בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיִּמְתּוּ"**.

כִּי בְּאֵמַת מָסְרוּ נַפְשָׁם עַל 'קְדוּשַׁ-הַשִּׁים', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שִׁם י, ג): **"בְּקִרְבֵי אֶקְדֹּשׁ"** - אָבֵל אִף-עַל-פִּי-כֵן פָּגְמוּ בְּזֶה בְּעֲצָמוֹ, כִּי אָסוּר לְמַסֵּר נַפְשׁוֹ לְמִיתָה מִמֶּשׁ, אֶפְלוּ עַל 'קְדוּשַׁ-הַשִּׁים', שֶׁלֹּא בְּשַׁעַת הַצְּרָה, וְכַפִּי הַמְּבֹאֵר בְּשְׁלַח-עֲרוּךְ כַּנ"ל.

עַל-כֵּן סָבְרוּ: שְׁעַתָּה שֶׁהוֹקֵם הַמִּשְׁכָּן, וַיִּרְדָּה הַשְּׂכִינָה לְיִשְׂרָאֵל, וְנַעֲשָׂה תִקְוֹן נִפְלֵא בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, מַה שֶׁלֹּא הָיְתָה כְּזֹאת מִימּוֹת עוֹלָם - שְׁעַתָּה הָעֵת לְבַעַר וּלְכַלּוֹת הַסְּטֵרָא-אַחֲרָא לְגַמְרֵי, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה כַּח עוֹד לְאַנְשֵׁי-יִשְׂרָאֵל לְקַלְקַל עוֹד.

עַל-כֵּן הַקְּרִיבוּ אִשׁ עִם קְטָרֶת שֶׁלֹּא בְּזִמְנָהּ, וְכוּנְנָתָם בְּוֹדָאֵי הָיָה לְטוֹבָה: שְׂרָצוּ לְעוֹרֵר עַל-יְדֵי-זֶה 'אִשׁ הַמְּשֻׁפֵּט'

יא.

(לקוטי־הלכות, שלוח־הקנן ד, יד - על־פי לקוטי־ מוהר"ן ח"א עב, 'להתחזק בכל פעם נגד היצר־הרע')

'נָדָב וְאָבִיהוּא' פָּגְמוֹ, עַל־יְדֵי בַחֲיִנַת הַיִּצְר־הָרַע שֶׁל מַעְלָה, בַּחֲיִנַת מְלֶאֶךְ הַקְדוּשָׁה, בַּחֲיִנַת דְּיָנִים וְגְבוּרוֹת'.

כִּי נִדְמָה לָהֶם: שְׁלֹפֵי גָדֹל קִדְשָׁתָם הָעֲצוּמָה, גַּם הֵם רְאוּיִים לְהַקְטִיר קִטְרֵת. אֲךָ הֵם לֹא נִכְשְׁלוּ רַק בְּדַקּוֹת גְּדוֹל, וְעָבְרוּ עַל (שְׁמוֹת יט, כא): "פֶּן יִהְרָסוּ אֶל ה' לְעֵלוֹת" - שִׁזְהוּ בַּחֲיִנַת (וַיִּקְרָא טז, א): "בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ".

וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב אֲדָמוֹר ז"ל בְּסִימָן ע"ב (לקוטי־מוהר"ן ח"א), מַעֲנִין הַיִּצְר־הָרַע הַגְּבִיחַ שֶׁל הַצְּדִיקִים, שֶׁכָּתַב שָׁם: "וְגַם בְּעֵינַי הִתְקַרְבוּת אֶל הַשָּׁמַיִתִּי, יֵשׁ יִצְר־הָרַע גְּדוֹל, בַּחֲיִנַת: 'פֶּן יִהְרָסוּ וְכוּ', עֵינֵי־שָׁם.

וְזֶהוּ בְּעֲצוּמוֹ בַּחֲיִנַת "פָּגַם בְּפִי עֲזָאֵי וּבֶן זֹמָא' שֶׁהֲצִיצוּ יוֹתֵר מִדְּאִי" וְכוּ' (חֲגִיגָה יד): - כִּי 'קִטְרֵת' גְּבִיחַ מְאֹד מְאֹד, וְהוּא מְבִטֵּל מוֹתָנָא, כִּי מִמֵּתִיק כָּל הַדְּיָנִים מֵרֹאשׁ וְעַד סוּף, כִּי "סְלוּקָא דְקִטְרֵת עַד אֵין־סוּף" (זֵהר וַיִּקְהַל רִיט: אַחֲרֵי נח:).

אָבֵל לְפִי עֶצֶם קִדְשָׁתוֹ שֶׁל 'קִטְרֵת', אֵין מִי שְׂרָאוּי שִׁיעֶסֶק בּוֹ, כִּי־אִם הַכֹּהֵן הָרְאוּי לְכַבֵּד.

אָבֵל "הִזֵּר הַקֶּרֶב יוֹמָת" - כִּי אֲדָרְבָּא: מִתְגַּרְה בּוֹ הַדִּין יוֹתֵר, כִּי כָּל הַדְּיָנִים יֵשׁ לָהֶם שְׂרֵשׁ, וְזֶה הַשְּׂרֵשׁ יֵשׁ לוֹ עוֹד שְׂרֵשׁ לְמַעְלָה גְּבִיחַ מְפֹנֵה, וְכֵן לְמַעְלָה מַעְלָה וְכוּ'. וְכָל מֵה שֶׁמַּעְלִין הַדִּין שְׁלֹמֶטָה לְשֵׁרֵשׁ הַגְּבִיחַ מְפֹנֵה, נִקְלָשׁ וְנִמְתַּק הַדִּין, בְּבַחֲיִנַת "הַמִּתְקַת הַדִּין בְּשֵׁרֵשׁוֹ" - אָבֵל עֲדוֹן גַּם שָׁם יֵשׁ אֵיזָה דִּין, וְצָרִיכִין לְהַעֲלוֹתוֹ יוֹתֵר, עַד תְּכַלִּית הַשְּׂרֵשׁ, שֶׁשָּׁם נִמְתַּק לְגַמְרֵי.

אָבֵל מִי שְׂאִין רְאוּי לְכַבֵּד - אֲזִי לֹא דִי שְׂאִינוֹ מִמֵּתִיק הַדִּין בְּשֵׁרֵשׁוֹ, אֲדָרְבָּא, עַל־יְדוֹ יוֹנֵק יוֹתֵר וְיוֹתֵר מְשֻׁרְשׁוֹ, מִחֲמַת שְׂרָצָה זֶה לָגַע בְּקִדְשָׁה גְּבִיחַ כְּלִכְבֵּד שְׂאִינוֹ רְאוּי לָהּ, וְאֲזִי חֲסוּשְׁלוֹם נִתְעוֹרֵר בְּיוֹתֵר הַדִּין שִׁישׁ שָׁם, וְיוֹנְקִים הַדְּיָנִים שְׁלֹמֶטָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר חֲסוּשְׁלוֹם.

"וַיִּדְם אֶהְרֵן" (וַיִּקְרָא י, ג)

קָבַל שְׂכָר עַל שְׁתִּיקָתוֹ. וְמֵה שְׂכָר קָבַל? - שְׁתִּיקָתוֹ עִמּוֹ הַדְּבוּר, שֶׁנֶּאֱמָרָה לוֹ לְבַדּוֹ 'פְּרֻשַׁת שְׁתִּיקָתוֹ יין'. (רש"י וַיִּקְרָא יב, ב)

יב.

(לקוטי־הלכות, ראשית־הגז ג, י)

וְזֶה בַּחֲיִנַת (וַיִּקְרָא י, ג): "וַיִּדְם אֶהְרֵן" אַחֲרַי מֵיִתַת נָדָב וְאָבִיהוּא' - כִּי 'פָּגַם נָדָב וְאָבִיהוּא' הִיָּה: שֶׁהִסְתַּכְּלוּ וְהֲצִיצוּ לְמַעְלָה מִהַגְּבוּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם טז, א): "בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ".

שִׁזְהוּ בַּחֲיִנַת פָּגַם הַשְׁתִּיקָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יְכוּלִין לְכַנֵּס לְמָקוֹם שְׂאִין צָרִיכִין לְכַנֵּס, שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת רְבוּי־אֹר, שֶׁמִּשָּׁם נֶאֱחָז חֲסוּשְׁלוֹם 'סְטָרָא־דְמוֹתָא'. וְעַל־כֵּן מָתוּ נָדָב וְאָבִיהוּא עַל־יְדֵי־זֶה.

וְעַל־כֵּן הִתְקוֹן הָיָה: עַל־יְדֵי הַשְׁתִּיקָה שֶׁל אֶהְרֵן, בַּחֲיִנַת: "וַיִּדְם אֶהְרֵן". וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכָה לְהַמְשִׁיךְ 'מִקִּיפִין' - כִּי "בְּזִכּוֹת זֶה נִתְיַחַד הַדְּבוּר אֵלָיו וְנֶאֱמָרָה לוֹ פְּרֻשַׁת שְׁתִּיקָתוֹ יין" (רש"י וַיִּקְרָא י, ג; וַיִּקְרָא יב, ב) - כִּי כָּל הַמִּקִּיפִין שֶׁהֵם הַשְּׁגָת־הַדְּעוּת, שֶׁהוּא הַתּוֹרָה, נִמְשָׁכִין מִבַּחֲיִנַת 'שְׁתִּיקָה' וְכוּ'.

"יין ושכר אל תשת וגו'. ולהבדיל בין הקדש ובין החל ובין הטמא ובין הטהור" (ויקרא י, ט"ז)

ה'צדיק-האמת', ובין ה'אמת של ימי החל', שהם בחינת ה'המוז'עם'.

יג.

(לקוטי-הלכות, רבית ה, לז-לח-לט-מ)

"פן יהרסו אל ה' לראות וכו' וכו', ועלית אתה ואהרן' וכו' (שמות יט, כא). פרש רש"י: "אתה מחצה לעצמך ואהרן מחצה לעצמו, והעם אל יהרסו בכל לעלות" וכו'.

כי בודאי אי-אפשר לקרב למחצת השנת הצדיק', ואי-אפשר להבין ולהשיג דעתו, ועל-פן אסור להרהר אחריו.

וזה בחינת "אסור הזרים לגשת אל הקדש בבית המקדש ובמשכן" - כי בכל-מקום שמאיר בו אמתתו יתברך יותר, יש בו קדשה יתרה, אבל לאו כל אדם יכול להתקרב ולגשת אל 'קדשת האמת' הזו, כי 'עצם האמת', 'השנת אמתתו יתברך', אי-אפשר להשיג.

רק כל אחד צריך לעמוד על עמודו ומחצתו, לאחז בדרך-האמת כפי מדרגתו. וזה עקר ה'אמת שלו' - לבל יהרס לגשת למה שאינו ראוי, כי "במפלא ממה אל תדרש" וכו' (חגיגה יג).

נמצא: שעקר 'המשכת האמת', שהוא ה'קדשה של שבת' על 'ימי החל', שהוא בחינת 'המשכת קדשת הצדיק-האמת' על כל ה'המוז'עם - הוא דיקא על-ידי בחינת 'הבדלה'.

על-ידי שיודעין "להבדיל בין הקדש ובין החל" (ויקרא י, י), "בין שבת לששת ימי המעשה", בין ה'צדיק' לה'המוז'עם', שיודעין שיש הבדל גדול בין 'עצם האמת של שבת', שהוא בחינת

כי אף-על-פי שגם כל חיותם ותקונם וקיומם על-ידי ה'אמת' - אבל אי-אפשר להם להשיג ולהבין בדעתם, אמתת דעתו של ה'צדיק-האמת' שהוא בחינת 'שבת', כי מאד עמקו מחשבותיו.

רק עקר ה'אמת של ה'המוז'עם', בחינת 'ימי החל' - לידע: שהם רחוקים מלהשיג ולהבין 'אמתת הדעת'. רק צריכין להתחזק ב'אמונה', וזהו עקר ה'אמת' שלהם.

כי זהו בחינת 'פגם האמת' שאינו מזכך פראוי. כי "נדב ואביהוא היו צדיקים גדולים ונזראים מאד" (זהר אהרי נז), ובודאי היתה פונתם לשמים באמת, כי רצו להתקרב להשם-יתברך, וסברו שעל-ידי-זה יוכלו לקרב כל ישראל אל התכלית.

ובכזו שאמרו רז"ל (סנהדרין נב): "וכבר היו משה ואהרן מהלכים ונדב ואביהוא אחריהם ואמרו, מתי ימותו וכו' ואני ואתה נגהיג את הדור וכו'".

ובודאי לא היתה פונתם חסו-ושלום לשם כבוד עצמן, רק לשמים באמת. אך אף-על-פי-כן טעו הרבה בזה, במפרש בתורה ובדברי רז"ל.

כי בענין ה'אמת שאינו מזכך, נכשלים לפעמים צדיקים גדולים, שמזה באים כל השגיאות המובא בדברי רז"ל ששגו גדולי הצדיקים, כי הכל היה על-ידי 'פגם האמת' (עין בפנים באריכות, ענין הזה של 'פגם האמת' לאמתו).

נמצא: שְׁדִיקָא עַל-יְדֵי הַבְּדֻלָּה - ממשיכין הקדשה מ'שבת' ל'ימי החל', מה'צדיק' לה'מוזר-עם'. והבן מאד.

ועל-בן אחר מיתת שני בני אהרן, נאמרה מיד 'פרשת שתויי יין', ושם מרמז 'סוד הבדלה', כמו שכתוב שם (ויקרא י, י): "ולֹהֲבָדִיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וְכוּ'. שמזה למדו רז"ל (שבועות יח): 'דין הבדלה במוצאי-שבת'.

הינו כנ"ל - כי עקר בחינת 'הבדלה', הוא להבדיל בין 'אמת הברור', שהוא בחינת 'שבת' וכו', ובין ה'אמת של ימות החל'.

שעקר התקון על-ידי 'הבדלה' דיקא - על-ידי שיוזעין שרחוקים מעצם האמת' של בחינת 'שבת', שהוא בחינת ה'אמת הזך של מבחרי הצדיקים' המכוונים האמת לאמתו וכו' וכנ"ל.

ועל-בן נסמך ענין זה של 'הבדלה', ל'מיתת בני אהרן' - כי הם פגמו בזה: שהרסו לעלות אל ה'קדשה', שהוא בחינת 'אמת', לפנים ממדרגתו. ואף-על-פי שנדמה להם שכונתם אל האמת, אבל שגו בזה, כמפרש בתורה.

נמצא: שפגמו בבחינת 'סוד הבדלה' כנ"ל, על-בן נסמך פסוק "ולֹהֲבָדִיל" - למיתתם, וכנ"ל.

וז'הו בעצמו בחינת "אסור שתויי יין לפנים למקדש", שנסמך למיתתם. ואמרו רז"ל (ויקרא יב, א): "שתויי יין נכנסו למקדש".

כי זה עקר בחינת "אסור שתויי יין" - שז'הו בחינת 'אסור השכרות' שהפליגו

רז"ל מאד בגדל אסורו, כי על-ידי 'שתית יין ושכרות' נפגם דעתו, והורס לעלות לפנים ממחצתו.

בבחינת (במדבר י, ח): "נכנס יין יצא סוד" - שז'הו בחינת 'ערבוב דעת ושגעון' שמדברים ה'שפורים', כי על-ידי שיוצא הדעת מהכלים, והורס לעלות חוץ לגבול - נתערבב דעתו לגמרי, ומדבר 'דברי-שטות', מי שאינו בר-דעת גדול.

ואפלו הבר-דעת שאינו מדבר 'דברי-שטות' בעת שכרותו - יכול גם-כן לפגם הרבה על-ידי ה'שכרות', כי הורס לעלות חוץ לגבול וכנ"ל - שעל-ידי-זה נוטה מן האמת.

ועל-בן "שכור אסור להורות" (ערובין סד): - כי אינו יכול לכונן ולברר ההוראה באמת.

ועל-בן באמת אמרו רז"ל על השכור (יומא עה.): "שכל הדרכים נעשין אצלו כמישור" - כי נוטה מן ה'אמת' מאד על-ידי 'שתית יין', ונדמה לו: "שכל האמת אצלו"! כמו שרואין בחוש.

ועל-בן נסמך 'אסור זה', ל'מיתת בני אהרן' - כי הם פגמו בזה, כנ"ל.

"ולהורות את בני ישראל" (ויקרא י, יא)

יד.

(ח"ב ז, יא)

'בהן' הוא בחינת 'כלליות בן ותלמיד' (בחינת 'דריימעלה' ו'דריימטה' - בחינת 'איה' מקום כבודו, ומלא כל הארץ כבודו) - כי ב'בהן'

נֹאמֵר (ויקרא י, יא): "לְהוֹרוֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". "לְהוֹרוֹת" - לְשׁוֹן הוֹרָאָה, זֶה בְּחִינַת 'תְּלִמִיד'. גַּם "לְהוֹרוֹת" - לְשׁוֹן הַרְיוֹן, בְּחִינַת 'בֵּן'.

וְעַל-כֵּן "הָיוּ הַפְּהָנִים אֲנָשֵׁי חֵיל" - כִּי אֵי-אֲפָשֶׁר לְזַבּוֹת לְהָאֶרֶת-הָרָצוֹן בְּשַׁעַת אֲכִילָהּ, כִּי אִם מִי שֶׁהוּא אִישׁ חֵיל, וְכַנ"ל.

"וְאֵתָה נָתַן לָכֶם, לְשֹׂאת אֶת עוֹן הָעֵדָה לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם לְפָנַי ה'" (ויקרא י, יז)

שְׂכָהֲנִים אוֹכְלִים וּבַעֲלִים מִתְּכַפְּרִים. (רש"י; פְּסָחִים נֹט: יוֹמָא סַח: יְבֻמוֹת מ. צ: סְפָרָא שְׁמִינֵי ב)

"זאת החזיה אשר תאכלו. אך את זה לא תאכלו וגו'" (ויקרא יא, ב"ד) - ענין 'מאכלות אסורות' -

זאת תאכלו, וזאת לא תאכלו. (רש"י; חלין מב. ויקרא-רבה יג, ד; תנחומא שמני ח; ספרא שמני ב)

טו.

(ספֿר־הַמִּדּוֹת, צְדִיק רֹט)

עַל-יְדֵי הַפְּרָנְסָה שֶׁמְפָרְנְסִין אֶת הַצְּדִיק, נִמְחַל לָהֶם כָּל עֲוֹנוֹתֵיהֶם, כְּמוֹ (פְּסָחִים נֹט: יוֹמָא סַח: יְבֻמוֹת מ. צ: סְפָרָא שְׁמִינֵי ב): "הַפְּהָנִים אוֹכְלִים וּבַעֲלִים מִתְּכַפְּרִים".

טז.

(לְקוּטֵי-הַלְבוּת, פְּדִיוֹן-בְּכוֹר ה, כב - עַל-פִּי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן ח"ב ז, כ' מִרְחָמָם יִנְהַגֵּם)

מְבָאָר שָׁם: "שְׁמִי שֶׁהוּא אִישׁ חֵיל, יִכּוֹל לְקַבֵּל בְּעֵת הָאֲכִילָה הָאֶרֶת-הָרָצוֹן!"

וְעַל-כֵּן "הַפְּהָנִים הָיוּ אֲנָשֵׁי חֵיל" (קִהְלַת יב, ג; קִהְלַת-רַבָּה יב, ז) - כִּי ה'פְּהָנִים' אָכְלוּ כָּל 'אֲכִילוֹת-דְּקֻדְשָׁה', שֶׁהֵם: הַקְּרֻבָּנוֹת וְתְרוּמָה וּבְכוּרִים וְכוּ', הַכֹּל כְּדֵי לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי אֲכִילָתָם, בְּבַחֲנֵינָה (פְּסָחִים נֹט: יוֹמָא סַח: יְבֻמוֹת מ. צ: סְפָרָא שְׁמִינֵי ב): "פְּהָנִים אוֹכְלִים וּבַעֲלִים מִתְּכַפְּרִים".

וְהַכֹּל עַל-יְדֵי הָאֶרֶת-הָרָצוֹן, שֶׁזָּכוּ עַל-יְדֵי 'אֲכִילוֹת קְדוּשׁוֹת' כְּאֵלוֹ שֶׁזָּכוּ לְקַבֵּל בָּהֶם הָאֶרֶת-הָרָצוֹן, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עָמַר הַכַּפָּרָה וְהַסְּלִיחָה עַל כָּל הָעֲוֹנוֹת. כִּי עַל-יְדֵי הָאֶרֶת-הָרָצוֹן, הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ מִתְרַצֵּה לְיִשְׂרָאֵל וּמוֹחֵל לָהֶם כָּל עֲוֹנוֹתֵיהֶם.

יז.

(ח"א יז, ג)

כְּשֶׁה'מְזַבַּח' כְּתֻקְנוֹ, הֵינּוּ: שֶׁהָאֲכִילָה בְּכִשְׂרוֹת כְּרָאוּי - אַזִּי נִכְנָעִים ה'קְלֻפּוֹת', הֵינּוּ ה'כְּסִילוֹת' - כִּי אֵינּוּ נוֹתֵן לָהֶם פֶּחַ וְחַיּוּת, כִּי-אִם כְּדֵי חַיּוּנוֹ בְּצִמְצוּם, שֶׁזֶה מְכַרַח לִתֵּן לָהֶם. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי 'אֲכִילָה בְּכִשְׂרוֹת' - נִכְנָע ה'כְּסִילוֹת' וְנִתְרוֹמֵם ה'שֶׁכֶּל'.

וְזֶה בְּחִינַת 'תְּקוּן הַמְּזַבַּח', בְּחִינַת (זְבָחִים נג): "מְזַבַּח בְּחֻלְקוֹ שֶׁל טוֹרֵף", בְּחִינַת (תְּהִלִּים קיא, ה): "טוֹרֵף נָתַן לִירְאוֹ" - שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מְכַנְיַעִין וְטוֹרְפִין אוֹתָן, ה'קְלֻפּוֹת' וְה'כְּסִילוֹת'.

אֲבָל עַל-יְדֵי "פְּגַם הַמְּזַבַּח" (סְפָרָה מח: זְבָחִים נט. ס. סב.), 'פְּגַם הָאֲכִילָה' - נוֹתֵן פֶּחַ לְה'כְּסִילוֹת' - וְנַעֲשֶׂה מ'טוֹרֵף', 'טְרוּף-הַדַּעַת'.

יח.

(ספֿר־הַמִּדּוֹת, עֲנִינֵי 'מֵאֲכִלוֹת-אֲסוּרוֹת')

[א] מִי שֶׁכֶּלֶב נִשְׁכּוֹ, בִּידוּעַ שְׂרַחֲמֵי-שְׁמַיִם מְסַלְקִין מִפְּנֵיו, גַּם בִּידוּעַ שֶׁנִּכְשַׁל בְּ'מֵאֲכִלוֹת-אֲסוּרוֹת' (אֲכִילָה ח"ב ט; הַמְתַּקְת־דִּין ח"ב יא).

[ב] מי שִׁנְזָהר מ'מֵאֲכָלוֹת-אֲסוּרוֹת', הוא נִצּוּל מ'חֵיֹת-רָעוֹת' (אֲכִילָה ח"ב י).

[ג] ל'חן' - יִכְנִיס אֲזוּרִים. גַּם יִשְׁמַר אֶת-עֲצָמוֹ מ'מֵאֲכָלֵי אִסוּר, וְיִשְׁמַר אֶת פִּיּוֹ מ'דְּבוּר-אִסוּר' (חן ג'ד).

[ד] כָּל ה'כְּבוֹד' שֶׁל כָּל ה'מְלָכִיּוֹת', נִכְלָלִים ב'אַרְבַּע מְלָכִיּוֹת'. וְעַל-יְדֵי "מַעֲשֵׂה מְנוּרָה" (שְׁמוֹת כה, לא-מ; לו, יזכד; בַּמְדָּבָר ח, איד), ו'קְדוּשַׁת ה'חֹדֶשׁ" (שְׁמוֹת יב, ב), ו'קְטָרֶת" (שְׁמוֹת ל, זח; לד-לח), ו'שְׁמִירָה מִן מֵאֲכָלִים טְמֵאִים" (ויקרא יא) - כָּל ה'אַרְבַּע מְלָכִיּוֹת', מְחַזְרִים אֶת ה'כְּבוֹד שְׁבֹתוֹכֶם' לְהַשִּׁיב-יָתֵבְרָךְ (כְּבוֹד ח"ב ב).

לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא תַעֲנוּג גָּדוֹל: "כִּשְׁהָאָדָם מִתְגַּבֵּר עַל ה'חֵיֹת-טְמֵאוֹת' וּמְנַצֵּחַ אוֹתָם!"

"כָּל מִפְּרֻשַׁת פְּרָסָה וְשִׁסְעַת שִׁסְעַת פְּרֻשַׁת, מַעֲלַת גְּרָה בְּבִהְמָה, אֶתָּה תֹאכְלוּ" (ויקרא יא, ג)

ב.

(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, אֲבָר-מִן-הַחֵי ג, א - עַל-פִּי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן ח"א נא, 'אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא')

נִפְשׁוֹת בְּהֵמוֹת וְחֵיֹת וְעוֹפוֹת טְהוּרוֹת', שֶׁנִּמְשָׁכִין מִבְּחִינַת נְגוּה' - שְׂרָשָׁם מִבְּחִינַת ה'טְהָרָה' שֶׁהִיא בְּחִינַת ה'בְּחִירָה', שֶׁמִּשָּׁם מְשַׁתְּלָשֵׁל 'אַחִיזַת הַטְּמָאָה', שֶׁהִיא בְּחִינַת נִפְשׁוֹת בְּהֵמוֹת וְחֵיֹת וְעוֹפוֹת טְמֵאוֹת', בְּחִינַת נִפְשׁוֹת הָעֶבְרִיִּים.

וּמִחֻמַּת שֶׁנִּפְשׁוֹת בְּהֵמוֹת וְחֵיֹת טְמֵאוֹת' שֶׁהֵם בְּחִינַת ה'טְמָאָה', נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת נִפְשׁוֹת בְּהֵמוֹת וְחֵיֹת טְהוּרוֹת' שֶׁהֵם בְּחִינַת ה'טְהָרָה' - כִּי ה'טְמָאָה' נִשְׁתַּלְשַׁל אַחִיזָתָהּ מִבְּחִינַת ה'טְהָרָה' - עַל-כֵּן מִחֻמַּת זֶה מְסַרָּה לָנוּ הַתּוֹרָה סִימָנִים מְבַהֲקִים לִידַע וּלְהַבְחִין לְהַבְדִּיל בֵּין בְּהֵמוֹת וְחֵיֹת טְהוּרוֹת לְטְמֵאוֹת (ויקרא יא).

וְזֶה בְּחִינַת 'סִימָנֵי בְּהֵמָה וְחֵיָה טְהוּרָה', "מִפְּרֻשַׁת פְּרָסָה וּמַעֲלָה גְּרָה" וְכוּ' (שם יא, ג) - כִּי בְּדֹאֵי צְרִיכִין 'סִימָנִים גְּדוּלִים' לְהַבְחִין "וּלְהַבְדִּיל בֵּינֵיהֶם בֵּין הַטְּהוּר וּבֵין הַטְּמֵא" (ויקרא יא, מז).

כִּי מִחֻמַּת שֶׁה'טְמֵאִים' נִמְשָׁכִין מִן ה'טְהוּרִים', כִּי 'שְׂרָשׁ הַטְּמָאָה' נִמְשָׁכֶת מִן ה'טְהָרָה', עַל-כֵּן בְּקַל יִכּוֹלִין לְטַעוֹת בֵּינֵיהֶם וּלְהַחֲלִיף רַע בְּטוֹב, טְמֵא בְּטְהוּר - כִּי ה'טְמָאָה' הִיא בְּחִינַת ה'שְׂקָר' - שֶׁדָּרְכוּ

- עֲנִין 'חֵיֹת-טְהוּרוֹת וְחֵיֹת-טְמֵאוֹת' - (ויקרא יא, ב-ח)

ט.

(ח"א רלג)

כִּשְׁמֹתֵגְבָרִים עַל הָאָדָם מ'מַחְשְׁבוֹת-רָעוֹת וְהַרְהוּרִים', וּמִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם וּמְנַצֵּחַ אוֹתָם - יֵשׁ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא תַעֲנוּג גָּדוֹל מְזֵה, וְהוּא יָקָר מְאֹד בְּעֵינָיו.

כְּמִשְׁלַל שֵׁשׁ אֶצֶל הַמְּלָכִים לְכַעֲמִים בְּיוֹמֵא-דְּפִגְרָא: שְׁמַנְיָחִין כְּמָה 'חֵיֹת' שֶׁיִּנְצָחוּ זֶה עִם זֶה, וְהֵם עוֹמְדִים וּמְסַתְּפָלִים, וְיֵשׁ לָהֶם תַעֲנוּג גָּדוֹל מִן ה'נִצְחוּן'.

כְּמוֹ-כֵן: ה'מַחְשְׁבוֹת' בָּאִים מִבְּחִינַת ה'חֵיֹת'. מ'מַחְשְׁבוֹת-קְדוּשׁוֹת' - הֵם בְּחִינַת 'חֵיֹת-טְהוּרוֹת'. ו'מַחְשְׁבוֹת-רָעוֹת' - הֵם בְּחִינַת 'חֵיֹת-טְמֵאוֹת'. וּמְנִיחִים בְּכּוֹנֵה מְלַמְעָלָה שֶׁיִּנְצָחוּ זֶה עִם זֶה. וְיֵשׁ

לְהַחֲלִיף וּלְקַלְקַל וּלְהַמִּיר בְּשִׁקְרוֹ, רַע בְּטוֹב,
טָמֵא בְּטָהוֹר.

עַל-כֵּן צִוְּתָה הַתּוֹרָה (שם): **"לְהַבְדִּיל בֵּין
הַקֹּדֶשׁ לְבֵין הַחֹל וּבֵין הַחַיָּה
הַנְּאֻכָּלֹת"** וְכו' - וּמִסֵּרָה לָנוּ 'סִימְנִים
גְּדוּלִים' לְהַבְדִּיל בֵּינֵיהֶם - כִּי צָרִיכִין 'סִימְנִים
מְבַהֲקִים' לְהַבְדִּיל בֵּינֵיהֶם, כְּדֵי שְׁלֹא יִתְאַחַז
ה'שִׁקְר' שֶׁהִיא ה'טָמְאָה', וַיַּחֲלִיף חֲסִדוֹשְׁלוֹם
'טָמֵא' ב'טָהוֹר' כַּנ"ל.

נא

(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, סִימְנֵי-בְהֵמָה וְחֵי-טָהוֹרָה, א-ב-ג
- עַל-פִּי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן ח"א יט, 'תַּפְּלָה לְחַבְקוּמ')
וְזֶה בְּחִינַת 'סִימְנֵי טָהָרָה', שֶׁהֵם **"מַעֲלָה
גְּרָה וּמַפְרִים פִּרְסָה"** (וַיִּקְרָא יא, ג). כִּי

כִּידוּעַ (זֶהר שְׁמִינֵי מא: סִפְרֵי-הַלְקוּטִים, בְּשִׁלַּח יח):
**"שְׁמִינֵי בַּהֲמוֹת וְחַיֹּת טָהוֹרוֹת, הֵם
מִבְּחִינַת 'נְגָה'. וְה'טָמְאִים', הֵם מִבְּחִינַת
'קַלְפוֹת הַטָּמְאוֹת לְגַמְרֵי'."**

שֶׁזֶה בְּחִינַת 'לְשׁוֹן תְּרַגּוּם', בְּחִינַת "עֵץ
הַדַּעַת טוֹב וְרַע" (בְּרֵאשִׁית ב, טז).
וְלְשׁוֹנוֹת-הָעַמִּים, שֶׁהֵם 'רַע-הַבּוֹלָל',
בְּחִינַת הַקַּלְפוֹת הַנִּ"ל שֶׁאֵין בָּהֶם טוֹב.

וְעַל-כֵּן ה'סִימְנֵי-טָהָרָה' הֵם: **"מַעֲלָה גְּרָה
וּמַפְרִים פִּרְסָה"** - כִּי הַנְּפָשׁוֹת
וְהַחַיֹּת שֶׁבְּבַהֲמוֹת וּשְׂאֵר מִינֵי הַחַי, הֵם
'נְפָשׁוֹת' שֶׁנִּפְּלוּ מִגְּדֵר 'מַדְבָּר' לְגְּדֵר 'חַי', וְהֵם
שֶׁם בְּבַחֲבִינַת "נְפָשׁוֹת הָעֲשׂוּקִים" (זֶהר מִשְׁפָּטִים
צו: קיג, פִּנְחָס רלד - עַל קַהֲלַת ד, א) - **כִּי הֵם
עֲשׂוּקִים וְנִגְזָלִים שָׁם, שֶׁנִּלְקַח מֵהֶם ה'דְּבֹר'
בְּנִפְלָתָם לְשָׁם.**

וְדַרְךְ ה'נְפֶשׁ הַקְּדוּשָׁה' - שֶׁמִּתְרוֹמָמֶת
תְּמִיד לְמַעַלָּה, כִּי מִתְאַוֶּיֶת וּמִמְשַׁכֶּת
עֲצָמָה לְשִׁרְשָׁה תְּמִיד.

וְזֶה בְּחִינַת **"מַעֲלָה גְּרָה"** שֶׁבְּבְהֵמָה
טָהוֹרָה' - שֶׁה'נְפָשׁוֹת' שֶׁבְּדָבָר הַנְּאֻכָּל
שֶׁבָּאוּ עִתָּה וְנִפְּלוּ לְתוֹךְ בְּחִינַת ה'חַי', אֵינֶם
יְכוּלִים לְסַבֵּל לְחַיֹּת שָׁם, וְהֵם מִתְרוֹמָמִים
וּמִנְשָׂאִים עֲצָמָם לְמַעַלָּה עַד הַפֶּה וְהַצְּוָאר,
שֶׁשָׁם מְקוּם ה'דְּבֹר', שֶׁהוּא מְקוּם ה'נְפֶשׁ'.

**כִּי ה'נְפָשׁוֹת' שֶׁבְּכָל מִינֵי הַחַיִּים
וְהַמְדַבְּרִים, הֵן מִן הַדְּבָרִים הַנְּאֻכָּלִים, כִּי
הַאֲכִילָה הִיא עֵקֶר הַחַיֹּת וְקִיּוּם הַגּוֹף,
שֶׁמִּשָּׁם מְקַבֵּל הַגּוֹף חַיּוּתוֹ, בְּחִינַת 'נְפֶשׁ'.
וּמִזֶּה בְּעֲצָמוֹ נַעֲשֶׂה ה'דְּבֹר' וְכו'.**

וּכְשֶׁאֻכְלִין אֵיזָה דָּבָר - אֲזִי יוֹצֵאִין
ה'נְפָשׁוֹת שֶׁבְּהַדְּבָר הַנְּאֻכָּל',
וְנִתְהַפְּכִין לְמַהוּת 'נְפֶשׁ הָאוֹכֵל' - כִּי נַעֲשֶׂה
מִן ה'מְאֻכָּלִים', דְּמִים', שֶׁהֵם ה'נְפֶשׁ שֶׁל
הָאוֹכֵל'. וְאוֹתָן ה'נְפָשׁוֹת' עוֹלִין וְנַעֲשִׂין מֵהֶם
'דְּבֹר'.

וְעַל-כֵּן כְּשֶׁבָּא ה'נְפֶשׁ שֶׁבְּמְאֻכָּל' לְתוֹךְ
ה'חַי' - אֲזִי אֵינָה יְכוּלָה לָנוּחַ
וְלִשְׁקֹט שָׁם, כִּי דְרָכָה לְהַתְנַשֵּׂא לְמַעַלָּה
תְּמִיד, שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה מִמְּנָה 'דְּבֹר'.

וְזֶהוּ בְּחִינַת **"מַעֲלָה גְּרָה"** - שֶׁאֵין
ה'מְאֻכָּל' יְכוּל לְהַתְעַבֵּל שָׁם תְּכַף, כִּי
הוּא מִתְרוֹמֵם עֲצָמוֹ לְמַעַלָּה לְמְקוּם ה'דְּבֹר'
כַּנ"ל.

וְכַל-זֶה הוּא ב'מִינֵים הַטָּהוֹרִים' - שֶׁאֵין
ה'נְפָשׁוֹת' נִצּוּדִים וְנִתְפָּסִים שָׁם
תְּכַף, וַיֵּשׁ לָהֶם כַּח לְנִשְׂא עֲצָמָם לְמַעַלָּה
כְּטַבְּעָם - כִּי מִחֲמַת שִׂישׁ שָׁם 'טוֹב', עַל-כֵּן
אֵין נִלְכָּדִים שָׁם כָּל-כָּף, עַל-כֵּן יֵשׁ לָהֶם כַּח
לְהַתְנַשֵּׂא לְמַעַלָּה לְמְקוּם ה'דְּבֹר' כְּטַבְּעָם.

אָבֵל 'מִינֵים הַטָּמְאִים' - שֶׁיִּנְיָקְתָם
מ'לְשׁוֹנוֹת הָעַפּוּ"ם', הַפֶּךְ ה'דְּבֹר

הַקְדוּשׁ לְגַמְרִי, וְאִין בָּהֶם 'טוֹב' - עַל־כֵּן הַנְּפֻשׁוֹת הַבָּאִים לְשֵׁם, נִתְּפָסִים שֵׁם תִּכְפֹּף-וּמִיד, וְאִינָם יְכוּלִים לָקוּם וּלְהִתְנַשֵּׂא וּלְעֲלוֹת - וְעַל־כֵּן אִינָם "מַעֲלֵי גֵרָה". וְעַל־כֵּן הוּא 'סִימָן טְמֵאָה' בְּבַהֲמָה וְחֵיהָ.

אָבֵל הָאָדָם הוּא לְהַפְךָ - כִּי הָאָדָם הוּא גַם־כֵּן אֵינוֹ "מַעֲלֵה גֵרָה", כִּי הוּא בְּבַחֲיִנַת 'שְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן־הַקְדוּשׁ' שֶׁהִיא בְּחִינַת 'גֹּדֵר אָדָם', וְיֵשׁ לוֹ נֶפֶשׁ קְדוּשָׁה. וְעַל־כֵּן אֲדַרְבָּא, כְּשֶׁהַנְּפֻשׁוֹת שֶׁבְּדָבָר הַנֶּאֱכָל בָּאִים לְגוֹפּוֹ, הֵם נָחִים וְשׁוֹקֵטִים שָׁם. וְאִזִּי נִתְחַלַּק הַמֶּאֱכָל בְּרָאוּי, וְהוֹלֵךְ כָּל חֵלֶק וְחֵלֶק לְמַקוֹמוֹ הָרְאוּי לוֹ.

אָבֵל בְּבַהֲמוֹת שֶׁהֵם בְּבַחֲיִנַת 'עֲרוּב־הַדְּעָת', בְּחִינַת "עֵץ הַדְּעָת", כִּי הוּא 'מְעַרְב מְטוֹב־וְרָע' - עַל־כֵּן הַנְּפֻשׁוֹת הֵם נָעִים וְנָדִים שָׁם, וְאִין יְכוּלִין לָנוּחַ בְּמַקוֹמָם, וּמִתְנַשְּׂאִים לְמַעֲלָה כַּנ"ל, שְׂזָה בְּחִינַת "מַעֲלֵה גֵרָה" כַּנ"ל.

כְּמוֹ הָאָדָם כְּשֶׁהוּא 'שְׂפוֹר', שִׁדְעָתוֹ מְעַרְבָּבַת, שְׂאִזִּי הוּא גַם־כֵּן בְּחִינַת "מַעֲלֵה גֵרָה", כִּי חוּזֵר אֶצְלוֹ הַמֶּאֱכָל לְמַעֲלָה תָּמִיד, עַד שֶׁלִּפְעָמִים הוּא מְקִיאוֹ לְגַמְרִי וְכוּ', כִּי הַשְׂפוֹר הוּא בְּבַחֲיִנַת "עֵץ הַדְּעָת טוֹב וְרָע", בְּחִינַת 'עֲרוּב־הַדְּעָת' וְכוּ'. וְעַל־כֵּן הַדְּבוּר נִלְקָה אֶצְלוֹ - כִּי אִין לוֹ 'שְׁלֵמוֹת־הַדְּבוּר' שֶׁל בְּחִינַת 'אָדָם', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'לְשׁוֹן־הַקְדוּשׁ' וְכוּ'.

וְעַל־כֵּן בְּבַהֲמוֹת שֶׁמִּתְגַּבֵּר שָׁם רִוּחַ־הַבְּהֵמִיּוֹת, בְּחִינַת 'פְּגַם־הַבְּרִית' כַּנ"ל, שְׂזָה בְּחִינַת 'שְׂכָרוֹת', שֶׁהוּא 'פְּגַם הַיִּינ' שֶׁבָּא עַל־יְדֵי 'פְּגַם־הַבְּרִית' (לְקוּטֵי־מוֹתֵרֵין ח"א כט), רַק שֵׁישׁ בָּהֶם גַם־כֵּן 'טוֹב' כַּנ"ל - עַל־כֵּן הֵם "מַעֲלֵי גֵרָה".

וְזָה בְּחִינַת "מַפְרִים פְּרָסָה" - כִּי עֵקֶר 'קִיּוּם הָאָדָם', הוּא עַל 'רַגְלָיו', שֶׁהֵם 'מַעֲמִידֵי הַגּוּף'. וְעֵקֶר 'קִיּוּם רַגְלֵי אָדָם' הוּא עַל־יְדֵי הַדְּעָת.

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁבְּחִינַת 'אָדָם' בְּשְׁלֵמוֹת, בְּחִינַת 'שְׁלֵמוֹת־הַדְּעָת', 'שְׁמִירַת־הַבְּרִית' - אִזִּי הוּא 'קִיּוּם הַרְגְּלָיו', שֶׁעֵקֶרם תְּלוּי בְּקִדְשַׁת אָדָם, בְּחִינַת 'שְׁמִירַת־הַבְּרִית', 'שְׁלֵמוֹת־הַדְּעָת'.

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהַדְּעָת מְעַרְבָב - אִי־אֶפְשָׁר לְעַמֵּד עַל רַגְלָיו, וְאִזִּי הוּא נוֹפֵל חֶסֶד־וְשְׁלוֹם, בְּבַחֲיִנַת 'חֲלֵי נוֹפֵל' רַחֲמָנָא־לְצַלָן, שֶׁהוּא עַל־יְדֵי 'עֲרוּב־הַדְּעָת' (לְקוּטֵי־מוֹתֵרֵין ח"א כט).

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהָאָדָם 'שְׂפוֹר', שֶׁהוּא 'עֲרוּב־הַדְּעָת' כַּנ"ל - אֵינוֹ יְכוּל לָקוּם עַל רַגְלָיו - כִּי בְּהַרְגְּלָיו מְלַבֵּשׁ בְּחִינַת הַחֵיּוֹת, בְּחִינַת הַמַּחֲיוֹן, בְּבַחֲיִנַת "נְעוּץ סוּפּוֹ בַתְּחִלָּתוֹ" וְכוּ'. וְעַל־כֵּן הַרְגְּלָיו הֵם בְּחִינַת הַדְּבוּר (לְקוּטֵי־מוֹתֵרֵין ח"ב פא), כִּי הַדְּבוּר תְּלוּי בַּדְּעָת כַּנ"ל.

וּבְבַהֲמוֹת וְחֵיּוֹת שֶׁאִין לָהֶם דְּבוּר וְדַעָה - הֵם בְּבַחֲיִנַת יְרִידַת וּנְפִילַת בְּחִינַת הַחֵיּוֹת שֶׁבְּרַגְלָיו, וְעַל־כֵּן אִין לָהֶם פֶּחַ לְעַמֵּד וּלְסַמֵּךְ הַגּוּף עַל רַגְלֵיהֶם לְבָדָם, וְצָרִיכִין לִילָךְ עַל אַרְבַּע, כִּי אִין לָהֶם פֶּחַ רַגְלֵי אָדָם.

וּבְהַרְגְּלָיו נִפְרָ בְּיוֹתֵר גָּדֹל הַהִפְרָשׁ וְהַהֲבִדָל שֶׁבֵּין 'אָדָם' לְבַהֲמָה - כִּי זֶה הוֹלֵךְ בְּקוֹמָה זְקוּפָה עַל הַרְגְּלָיו לְבָדָם, וְהַבְּהֵמָה אִין לָהּ זֶה הַפֶּחַ לִילָךְ עַל רַגְלָיו לְבָדָם. וְכַל־זֶה מַחֲמַת שֶׁאִין לָהּ דְּבוּר וְדַעָה, שְׂזָהוּ הַהִפְרָשׁ שֶׁבֵּין 'גֹּדֵר אָדָם' לְגֹדֵר

בהמה, שמזה בא ההפרש הגדול שבתמונת צורתם, שהוא נכר ביותר ב'עמידת רגליהם'.

ועל-כן נכר ההפרש שבין 'טהורים' ל'טמאים', גם-כן בה'רגלין' - ששם בחינת ההשתלשלות החיות של בחינת דבור ודעה'.

ועל-כן ב'טהורים' - שה'נפש העשויה' שנפלה מ'מדבר' ל'חי', אינה פבושה ונתפסת שם פל-פך פנ"ל, על-כן ה'חיות' בוקע ויוצא דרך ה'רגלין', ששם הוא בחינת ה'תלבשות הנפש' פנ"ל. וזהו הסימן של "מפרים פרסה" - ש'נסדקו ה'רגלין' על-ידי ה'בקוע'.

אבל ב'טמאין' - הם נתפסין שם מאד פנ"ל, עד שאינם יכולים לבקע וליצא כלל, ועל-כן "פרסותיהם קלוטות" (בכורות מ:).

נב.

(לקוטי-הלכות, סימני-בהמה וחייה-טהורה ב, ב - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א יז, 'כי מרחמם ינהגם')

וזה בחינת סימני בהמה וחייה, שהם "מעלה גרה ומפרים פרסה" (ויקרא יג, א) - זה רמז על 'הארת הצדיק' שעל-ידו התקון.

כי ה'ניצוצות' שנפלו וירדו ונשתלשלו ונתלבשו בבהמות וחייות, הם בחינת 'שוכני-עפר' - כי ירדו במדרגה התחתונה מאד, והצדיק מחיה אותם, בבחינת (ישעיה כו, יט): "הקיצו ורננו שכני עפר".

וזה בחינת "מעלה גרה". "גרה" - זה בחינת ה'ניצוצות' וה'נפשות' שנפלו וירדו מאד, בבחינת (שמואל-ב יד, יד): "וכמים המגרים [הנגרים] ארצה אשר לא יאספו". כי

ירדו מאד "כמים המגרים ארצה". ועל-ידי 'הארת-הצדיק' שמעורר ומחיה אותם, על-ידי-זה הם בבחינת "מעלה גרה" - הינו: שנמשך עליהם 'הארת-הצדיק'.

כי הוא יתברך "חושב לבל ידח מפנו נדח" (שם), כי "מלא כל הארץ כבודו" (ישעיה ג, א). וזה בחינת "מפרים פרסה" - כי ה'ניצוצות' שנפלו למקומות הנמוכים פאלה בבהמות וחייות, הם "פצפרים האחזות בפח" (קהלת ט, יב) - כי הם סגורים במאסר.

אבל על-ידי 'הארת-הצדיק' שמעורר ומחיה אותם בבחינת "מלא כל הארץ כבודו" - על-ידי-זה הוא מראה להם: שגם שם במקום שהם, יש 'פתח' לצאת, כי "מלא כל הארץ כבודו", ואין שום יאוש בעולם כלל.

הפך "פרסותיו קלוטות" (בכורות מ.) - שהוא בחינת שהם קלוטים וסגורים שם, ואינם יכולים לצאת.

"וְאֵת הַחֲזִיר וְגו', טָמֵא הוּא לָכֵם" (ויקרא יא, ז)

נג.

(שיח-שרפי-קדש ח"ב לח; ח"ו שכג)

אמר רבנו ז"ל: אומרים העולם בדרך הלצה: "אחד שפבר חוטה ואוכל חזיר, לכל-הפחות שיזל שומן החזיר על זקנו!" - ואני אומר: "שכל-הפחות לא יזל על הזקן!"

[די וועלט זאגט: "אז איינער עסט שוין חזיר, זאל אים כאטש רינען אויף די בארד!" - און איך זאג: "זאל כאטש נישט רינען אויף די בארד!"]

כאומר: שהעולם אומרים: "שזה האדם שעושה רע, אל יהיה צנוע

וַיִּסְתִּיר מֵעֵשׂוֹ, אֶלֶּא טוֹב שִׁיגְלָה וַיֵּרְאוּ הַכֹּל
אֶת נִכְלוֹתָיו! - וְאָנִי אוֹמֵר: "שְׁלַכְלֵ-הַפְּחוֹת
יִתְבַּיֵּשׁ בְּמַעֲשָׂיו הַמְּגַנִּים, וְלֹא יִגְלָה מֵעֵשׂוֹ
בְּרַבִּים!"

וַיֵּשׂ אוֹמְרִים: שְׂפוֹנַת הַדְּבָרִים הוּא: "שְׁכַל
מָה שְׂפוֹנַע הָאָדָם עֲצָמוֹ מַלְעֲשׂוֹת
רַע בְּעֵת חֵטְאוֹ, אֶפְלוֹ מַעֵט, זֶה גַם טוֹב!" -
וַזָּהוּ שְׂאֵמֵר: "שְׁלַכְלֵ-הַפְּחוֹת לֹא יִזַּל
מִשׁוֹמְנוֹ עַל זְקָנוֹ!"

וְאָמְרוּ עַל-זֶה אֲנִשִּׁי-שְׁלוֹמְנוֹ: שְׂעֲנִין זֶה
אֲנוּ מוֹצֵאִים בְּעֲנִין מְחַלְלֵ-שַׁבָּת -
שְׂאֵף שֶׁהוּא מְחַלֵּל שַׁבָּת, אֲבָל כָּל-זְמַן
שְׂאִינוֹ מְחַלְלוֹ בְּפִרְהָסְיָא - עֲדִין בְּכָל
יִשְׂרָאֵל הוּא, וְעֲדִין אֵין פֶּתוֹ פֶּת עֲבוֹ"ם, וְאֵין
יֵינוּ יִיךְ-נִסְדָּ!

כִּי נִקְדַּת ה'בוֹשָׁה' שֵׁישׁ בּוֹ עֲדִין לְבָלִי
לְעֵבֵר עַל רְצוֹן-הַשֵּׁם בְּפִרְהָסְיָא - בְּזֶה
מֵרָאָה: שְׂעֲדִין קִדְשַׁת-יִשְׂרָאֵל בּוֹ, וְעֲדִין
בְּכָל יִשְׂרָאֵל הוּא!

"אֶת זֶה תֹּאכְלוּ מִכָּל אֲשֶׁר בְּמִים" (ויקרא יא, ט)
- עֲנִין אֲכִילַת דְּגִים טְהוּרִים -

נד.

(ח"א יז, ח)

"וַחֲזִינָן הוּא כּוֹרָא דְאֶפִּיק רִישָׁא
מְפִיא" (בבא-בבא-בבא עד.). "כּוֹרָא" -
זֶה בְּחִינַת ה'טוֹב, שֶׁהֵם חֻלְקֵי נִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל עִם ה'גְּרִים'.

כִּי "דְּגִים, אֲסִיפְתָּן הוּא מְטֵהֲרָתָן" (חלפין
כז: זֶהר שְׁמִינִי מ.ב. תצא רעה): - זֶה בְּחִינַת
חֻלְקֵי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת (אֵיבֹב לֵד, יד):

"רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֶאֱסֹף"; וּבְחִינַת 'גְּרִים',
בְּבְחִינַת (תהלים מז, י): "נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ".

וְעַל-שֵׁם-זֶה נִקְרָאִים ה'חֲכָמִים': "בְּעַלֵּי
אֶסְפוֹת" (קהלת יב, יא) - שֶׁהֵם
מְאֲסָפִים ה'טוֹב' עִם ה'גְּרִים'.

וְזֶה ה'טוֹב' עִם ה'גְּרִים' - "אֶפִּיק רִישָׁה
מְפִיא" - הֵינוּ: שְׂמוֹצִיא אֶת ה'שְׁכַל'
מִשְׂטִיפַת "הַמִּים הַזֵּידוֹנִים" (תהלים קכד, ה),
שֶׁהוּא ה'כְּסִילוֹת' הַשׁוֹטֵף עַל ה'שְׁכַל'.

וְלִקְוִטֵי-מוֹהֵר"ן ח"א ב, בְּסוּף; וּבַח"א טז:
ש'צדיק-הדור' נקרא דג'. וּבַח"א ד בְּסוּף: ש'ישראל'
מְכַנִּים בְּשֵׁם דְּגִים].

נה.

(לקוטי-הלכות, דגים ג, ג-ד-ה - על-פי
לקוטי-מוהר"ן ח"ב ד, וְאֶת הַעֲרֵבִים)

עַל-כֵּן "דְּגִים אֵין צְרִיכִין שְׂחִיטָה" (חלפין
כז: שְׁלַח-עֲרוּף יוֹרֵה-דַּעָה יג, א) - כִּי
דְּגִים' הֵם בְּבְחִינַת 'שְׂרֵש־הַרְצוֹן', בְּחִינַת
"עֵינָא פְּקִיחָא, עֵינָא חַד דְּרַחֲמֵי" (זֶהר נְשֵׂא קל.
קלז: הַאֲזִינוּ רצג): - שְׂזָהוּ בְּחִינַת 'רַעְוָא-דְּרַעְוִין',
בְּחִינַת 'מְצַח-הַרְצוֹן'.

כִּי "דְּגִים, מִים מְכַסִּין עֲלֵיהֶן" (בְּרַכּוֹת נה:),
שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מִימֵי-הַדַּעַת', בְּחִינַת
'הַשְּׂגָחָה', שֶׁהוּא עֵקֶר הַדַּעַת, "וְאֵין עֵינֵי
הָרַע שׁוֹלְטִת בָּהֶם" (שם), דְּהֵינוּ: יְדַעוֹת
חֲכַמֵי-הַטְּבַע, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'עֵינֵי-רַעָה'. כִּי
"עֵינִים עַל-שֵׁם הַחֲכָמָה נֶאֱמָר, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב
(בְּרַאשִׁית ג, ז): 'וְתַפְקַחְנָה עֵינֵי שְׂנֵיהֶם'" (רש"י
שם).

וְעֵינֵי-רַעָה, זֶה בְּחִינַת יְדַעוֹת-רַעוֹת,
'חֲכָמוֹת-דַּעוֹת' שֶׁל 'חֲכַמֵי-
הַטְּבַע', וְאֵין לָהֶם שְׁלִיטָה ב'דְּגִים-שְׂבִיִּים',
שְׂחִיּוֹתָם מ'שְׂרֵש־הַרְצוֹן' - כִּי 'מִימֵי-הַדַּעַת'
שֶׁהוּא בְּחִינַת 'הַשְּׂגָחָה', מְכַסֶּה עֲלֵיהֶם.

ועל-כן "דגים, אספתן היא מטהרתן"
 (חלין כז: זהר שמני מב. תצא רעח:) - זה
 בחינת 'רצון-דקדשה', בחינת (איוב לו, יד):
 "רוחו ונשמתו אליו יאסף", שהוא בחינת
 "הסתלקות של צדיקים, שנאמר בהם גויעה
 ואספה" (בבא-בבא טז:) - שמתקשרים נפשם
 ורוחם ונשמתם בשעת ההסתלקות, ב'שרש-
 הרצון, שזהו בחינת 'הסתלקות-משה' וכו'.

הינו: שה'דגים' חוזרים ל'שרשם' תכף
 ביציאתן מן ה'מים', שהוא בחינת
 'שרש-הרצון', שמשם חיותן כנ"ל. ועל-כן
 "אין צריכין שחיטה כלל" - כי אין
 לבחינת ה'חיות-רעות' וכו', שום אחיזה
 בהם, כי הם בבחינת 'שרש-הרצון', כנ"ל.

אך אף-על-פי-כן: יש 'דגים-טהורים'
 ו'דגים-טמאים' - כי כנגד 'שרש-
 הרצון', 'מצח-הרצון', יש בחינת 'מצח-
 הנחש'.

וזה בחינת 'דגים-טמאים' - שהם כנגד
 'דגים-טהורים', שהם בחינת "עינא
 פקיהא", 'שרש הרצון-דקדשה'. ו'דגים-
 טמאים' - הם כנגדם, בבחינת 'מצח-הנחש',
 שהוא כנגד 'מצח-הרצון' וכו'.

כי אכילתנו צריכה להיות, רק בבחינת
 'התגלות-הרצון' - שגזפה לקשר על-
 ידי אכילתנו, כל הדברים ל'שרש-הרצון' -
 לדעת ולהפיר ולהאמין: כי הכל ברצונו
 לבד ובהשגחתו לבד, לתקן פגם אכילת "עץ
 הדעת טוב ורע" (בראשית ב, ט"ז), שעל-ידי
 אכילתו נפגם ה'דעת', ונתגבר 'דעות חכמי-
 הטבע' שיניקתם רק משם.

ועל-כן צריכין לאכל בקדשה על-פי
 התורה, כדי לתקן זאת - כדי

לזכות על-ידי ה'אכילה', להכניע 'חכמי-
 הטבע', ולקשר ה'טבע' ל'רצון', כנ"ל.

נו.

(בוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן לח)

אחד מאנשי-שלומנו חלם לו שאמר לו
 אחד בחלום: "אם יביאו לך מחר דג,
 תקנה אותו ותביאו לרבנו ז"ל!"

ובבקר בא ערל עם דג למפר, וקנה אותו
 והביאו. ותכף שאל אותו: "איפה
 הדג?"! - ונתן לו.

ואמר רבנו ז"ל איזה דבר בזיון על הדג,
 ואמר עליו: "א גרויסער שלא
 לשמה!" [בעל שלא לשמה גדול]. ואמר עליו:
 "שזה גלגול אביו של זה שקנה אותו!" -
 ובשלו אותו על שבת קדש, והיה לו תקון.

"כל אשר לו סנפיר וקטקטת במים בימים
 ובנחלים, אתם תאכלו" (ויקרא יא, ט)
 - ענין 'סנפיר הדג' -

נז.

(שיחות-ה'ר"ן רמב)

יש פח ממש בה'ראיה', שהולך 'פח-
 הראות' ומזיקו כשעינו רעה.

ודע: ש'סגלה לעין-הרע': 'סנפיר של דג'
 לעשן בו, וסימן: 'סנפיר-ר'
 בגימטריא: 'ר-ע-ע-י-ן'.

וביותר מסגל: 'סנפיר' של מין דגים
 שקורין אותו: 'שלעיי-ן' - 'ש"ל-
 עי-ן' - "לשון נופל על לשון" (בראשית-רבה
 לא, ח).

נִסְחָאֲחֵר: לְתֵלוֹת ה'סְנַפִּיר' הַנִּלְעַל, עַל
הָאָדָם אוֹ תִינוֹק שְׁמוֹנָל
שִׁיחָה לֹו לְפַעֲמִים 'עֵינֵי־הָרַע', וַיִּנְצַל.

'עֵינֵי־הָרַע' - נִמְשָׁךְ מֵהַ"אַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ
שֶׁהָלְכוּ עִם עֵשׂוֹ לְהִלָּחֵם עִם
יַעֲקֹב" (בְּרֵאשִׁית ל"ג, א), "לְהַטִּיל עֵינֵי־רַעְהָ חֵס־
וְשָׁלוֹם בְּמַחְנֶה שֶׁל יַעֲקֹב" (מְגִיד־מִישְׁרַיִם, פְּרֻשַׁת
וַיִּשְׁלַח).

ו'סְנַפִּיר' - הוּא מְסַפֵּר 'אַרְבַּע־מְאוֹת'
שֶׁהוּא מְסַפֵּר 'רֵעֵי־עֵינֵי'
בְּמַכּוֹן, כְּנֶגֶד הַ"אַרְבַּע־מְאוֹת אִישׁ שֶׁל עֵשׂוֹ"
הַנִּלְעַל. וְעַל־כֵּן 'סְנַפִּיר' מְצִיל מִזָּה.

"וְאֵת אֱלֹהֵי תִשְׁקֻצוֹ מִן הָעוֹף לֹא יֵאָכְלוּ וְגו'"
(וַיִּקְרָא י"א, יג)
- עֲנִין 'כ"ד מִינֵי עוֹפוֹת טְמֵאִים' -

כח.

(חֲזִי־מוֹהַר"ן תַּקְנֹז)

הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב ז"ל הִשִּׁיג וְרָאָה כָּל
הַדְּפוּאוֹת, כְּמוֹ שֶׁהֵם
נִקְרָאִים בְּכָל הַשְּׁבָעִים־לְשׁוֹן, בְּפֻרְשַׁת
"כ"ד מִינֵי עוֹפוֹת טְמֵאִים" (וַיִּקְרָא י"א, יג־ט).

"וְזֶה לָכֵם הַטְּמֵא בְּשִׂרְךָ הַשִּׂרְץ"
עַל הָאָרֶץ וְגו'" (וַיִּקְרָא י"א, כט)
- עֲנִין 'טְמֵאת הַשִּׂרְץ' -

כט.

(ח"א ד, בְּסוּף)

"אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חֲנָנִי: זִמְנָא חָדָא הוּא
קְאָזְלִינָן בְּסַפִּינְתָא, וְחֲזִינָן הַהוּא

כּוֹרָא דִּיתְבָּא לֵיה אַכְלָה טִינָא בְּאוּסִיָּה,
וְאִדְחִוְהוּ מִיָּא" (בְּבֵא־בְתָרָא ע"ג).

[פַּעַם־אַחַת נִסְעֵנוּ בְּסַפִּינָה, וְרֵאִינוּ דָּג עֲנָק, שְׂנַכְנַס 'שִׂרְץ'
קָטָן בְּנַחֲרֵינוּ, וּמֵת הַדָּג הַגָּדוֹל מִמֶּנּוּ. וְאָז דָּחוּ אוֹתוֹ מִי הַיָּם
אֶל שְׂפַת הַיָּם, כְּדָרָךְ כָּל דְּבַר מֵת שֶׁהַיָּם פּוֹלְטִים אוֹתוֹ אֶל
הַחוּץ].

פִּרְשׁ הַרְשָׁב"ם: "כּוֹרָא" - דָּג. "אַכְלָא
טִינָא" - שִׂרְץ קָטָן. "בְּאוּסִיָּה" -
בְּנַחֲרֵינוּ שֶׁל דָּג נִכְנָס הַשִּׂרְץ. "וְאִדְחִוְהוּ
מִיָּא" - הִדְיָחוּהוּ הַיָּם וְהִשְׁלִיכוּהוּ לַיַּבְשָׁה,
כְּדָרָךְ 'יָם' שְׂאִינוּ סוֹבֵל דְּבַר מֵת.

פִּרוּשׁ: "סַפִּינָה" - לְשׁוֹן הַשִּׁיבוֹת,
בְּחִינַת 'מְלָכוּת'. שְׂרָפָה בַּר בַּר
חֲנָנִי חָקַר בְּשִׁכְלוֹ אוֹדוֹת הַמְּלָכוּת, אֵיךְ בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל מַעֲלִין אוֹתָהּ.

"וְחֲזִינָן הַאי כּוֹרָא" - 'יִשְׂרָאֵל' מְכַנֵּין
בְּשֵׁם 'דָּגִים', כְּמוֹ שְׂכַתוּב (בְּרֵאשִׁית
מ"ח, טז): "וַיִּדְגוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ".

"דִּיתְבָּא לֵיה אַכְלָא טִינָא בְּנַחֲרֵינוּ" - זֶה
בְּחִינַת 'תְּפִלָּתוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל', כְּמוֹ
שְׂכַתוּב (יִשְׁעִיָּה מ"ח, ט): "וְתַהֲלֵתִי אַחֲטָם לָךְ".

שְׁנַתְעָרַב 'שִׂרְץ', הֵינּוּ: 'טְמֵאָה', בְּתַפְּלָתוֹ
וְעַבּוּדָתוֹ, וּבְלִבָּל אוֹתוֹ, וְלֹא הָיָה
יָכוֹל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי הַזֶּה לְעַבֵּד עַבּוּדָתוֹ
תָּמָה.

מָה עָשָׂה הָאִישׁ הַזֶּה? - עָשָׂה שְׁלֵשׁ
בְּחִינּוֹת: (א) הִתְקַשְּׂרוֹת לְהַצְדִּיק. (ב)
נְתִינַת הַצְדָּקָה. (ג) וְדוּוּי־דְּבָרִים.

וְעַל־יְדֵי־זֶה שְׂאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי הַנִּלְעַל
נִתְעוֹרַר בְּתִשְׁבּוּבָה עַל־יְדֵי
'שִׂרְץ קָטָן' שֶׁבְּנַחֲרֵינוּ, עַל־יְדֵי שְׁהַרְגִּישׁ
'טְמֵאָה קְטַנָּה' שֶׁמְבַלְבֵּלָת אוֹתוֹ.

"בַּמִּים יִּוְבָא, וְטָמְא עַד הָעֶרֶב וְטָהַר"
(ויקרא יא, לב)

בנין אב לכל הטמאים שיבואו במים.
(רמב"ם, מקנאות פ"א ה"ב)

"אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור"
(ויקרא יא, לו)

"יהיה טהור" – הטובל בהם מטמאתו.
(רש"י; ספרא, שמיני ט; פסחים טז.)

**עניני 'מקוה ו'טבילה במקוה' – נמצאים בפרשת
'טהרה', בפסוק (ויקרא טו-יג): 'ורחץ בשרו במים'**

**"וכל בלי חרש אשר יפל מהם אל תוכו, כל
אשר בתוכו יטמא, ואתו תשברו" (ויקרא יא, לג)
– ענין 'שבירת בלי חרס' –**

שבירתן הוא טהרתן. (פלים פ"ב מ"א)

לב.

(ח"ב צ)

**"שער החרסית היה בירושלים, שהיו
משליכין שם שברי חרסים" (רש"י
ירמיה יט, ב). וזה ה'שער' הוא כנגד פתחה של
גיהנם, כמו שפיתוב (ירמיה שם): "ויצאת אל
גיא בן הנם אשר פתח שער החרסית". ו"גיא
בן הנם", זהו בחינת ה'גיהנם" (סכה לב: ערובין
יט.).**

**וזהו: 'ששוברין בלי-חרס בשעת
השדוד' – לרמז שני ענינים:**

**(א) אם היא 'אשה רעה' – תקבל הכל
באהבה, ואל תבגד בה, כי עלי-די-זה
'אינה רואה פני גיהנם' (ערובין מא:).**

**(ב) אם היא 'אשה טובה' – דע וזכר: שיש
'גיהנם', ולא תהיה נמשך אחר תאוותה,
ותקדש עצמך בראוי!**

**גורם על-ידי תשובתו: שגם הרשעים-
הגמורים שיצאו מכלל-ישראל על-
ידי רבוי מעשיהם הרעים – נעשים כפא
לקדשה, וחוזרים בתשובה, ועוזרים גם הם
לעובדי-השם, שיבנו 'בנינים-דקדשה'.**

ל.

(טיחות-ה'ר"ן קו)

**'חכמה-אמתית' עם 'אמונה', נקרא
'ראיה'. ולעמת זה,
החכמים שאין להם 'אמונה', נקראים
'בעלי ראתו' (כתבות עז), וכמו שפרש רש"י
(שם): "שיש להם שרץ במחם" – הינו:
שיש להם טמאה וכפירה במחם.
וצריכין להרחיק מאנשים אלו אפלו
משכונתם, כי הכל-פיהם מזיק
לאדם-כשר, שיפול לתאות-נאוף'.**

לא.

(ספר-המדות, פבד ח"ב ב)

**כל ה'כבוד' של כל ה'מלכיות', נכללים
ב'ארבע מלכיות'. ועל-ידי 'מעשה
מנורה" (שמות כה, לא-מ; לו, יזכר; בפדבר ה, א-ד),
ו"קדוש החדש" (שמות יב, ב), ו"קטרת" (שמות
ל, זח; לד-לח), ו"שמירה מן מאכלים טמאים"
(ויקרא יא) – כל ה'ארבע מלכיות', מחזירים
את ה'כבוד שבתוכם' להשם-יתברך.**

**[הרב מטשעהרין ז"ל צין לשמות-רבה טו, כח:
"החדש הזה לכם" (שמות יב, ב) – זה אחד מארבעה דברים
שהראה הקדוש-ברוך-הוא למשה באצבעו, לפי שהיה
מתקשה בהן. הראהו 'מעשה שמן המשחה', שנאמר (שם
ל, לא): "שמן משחת קדש יהיה זה לך" וגו'. הראהו
'מעשה המנורה', שנאמר (בפדבר ה, ד): "זה מעשה
המנרה". הראהו ה'שרצים', שנאמר (ויקרא יא, כט): "זה
לכם הטמא". וה'לבנה', שנאמר: "החדש הזה לכם".]**

וְכַל־זֶה מְרַמְזִין לוֹ: עַל־יְדֵי 'שְׁבִירַת כְּלֵי־
הַרְס', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'שַׁעַר
הַחֲרֻסִּית', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'פְּתִיחַת שְׁלֵל גִּיהֵנִם'.

(עיין לקוטי־מוֹהַר"ן ח"א ס, ח; ח"א רסה - עוד שְׁנֵי טְעָמִים עַל שְׁבִירַת כְּלֵי־הַרְס בְּשַׁעַת הַשְּׂדוּדָה).

"וְנִטְמַתֶּם בָּם" (ויקרא יא, מג)

אל תקרי 'ונטמתם', אלא 'ונטמטם'. (יומא לט.)

לג.

(ח"א ה, ג)

כַּשׁ'גַּלְגַּלְתָּא דְּמַחָא' אָטוּם בְּטַמָּאָה (על־
יְדֵי 'חֻקְמוֹת־חִיצוֹנִיּוֹת' וּמַחֲשָׁבוֹת־
זְרוֹת), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא יא, מג): "וְנִטְמַתֶּם
בָּם" - אַזִּי אֵין קוֹלוֹ נִשְׁמָע, וְאִי־אֶפְשָׁר לוֹ
לְכוּן בְּתַפְלָתוֹ, וְאִי־אֶפְשָׁר לוֹ לְשַׁמַּח.

"וְהִתְקַדְּשִׁיתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים" (ויקרא יא, מד)

"וְהִתְקַדְּשִׁיתֶם" - אֵלּוּ מִיָּם רֵאשׁוֹנִים. (בְּרֻכּוֹת נג:)

לד.

(טִיח־טְרַפֵּי־קֹדֶשׁ הַחֲדָשׁ ח"ג טז)

מַעֲשֵׂה: שֶׁהִיָּתָה סְעוּדָה בְּבֵית רַבְּנּוּ ז"ל,
וּמוֹהַר"ן ז"ל וְחֻבְרִיו הָיוּ נוֹטְלִים
יְדֵיהֶם מִקֶּדֶם בְּכוֹנָה, לִילְךָ בְּמַהְרָה עִם רַבְּנּוּ
ז"ל עַל שְׁלָחָנוּ.

וְכַאֲשֶׁר הָלַכוּ לְסַעַד שָׁם, אָמַר לָהֶם רַבְּנּוּ
ז"ל: "דָּאִסְטָאֵל?! [בְּלִשׁוֹן רוֹסִית: אֵל
הַשְּׁלָחָן?!] - לְרַמֵּז לָהֶם: כִּי אֶצֶל הַיְהוּדִים אִם
רוֹצִים לִילְךָ לְאָכַל, אוֹמְרִים שֶׁהוֹלְכִים לְטַל
יְדֵיהֶם; וְלִהְבְּדִיל אֶצֶל הַגּוֹיִם, אוֹמְרִים
שֶׁהוֹלְכִים אֵל הַשְּׁלָחָן.

וּכְמֵאָז נִהְיָ מוֹהַר"ן לְהַקְפִּיד עַל־זֶה: שֶׁלֹּא
לִילְךָ בְּשְׁלָחָן אַחֵר, בְּכֵי נְטִילַת־יְדֵים
מִקֶּדֶם עוֹד פַּעַם, אֶחָ־עַל־פִּי שֶׁנִּטַּל כְּבָר
מִקֶּדֶם - כִּי קָשָׁה לְשַׁמֵּר מִהִסְחָ־הַדַּעַת,
לְשַׁמֵּר יְדֵיו בְּנִקְיוֹת כְּרָאוּי.

[יְכוּן נִהְיָ גַם שָׂאָר אֲנָשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ לְהַקְפִּיד עַל־זֶה. רַבֵּי לוֹי
יִצְחָק בְּעֵנְדֵעַר ז"ל]. (עיין שְׁלָחָן־עֲרוּךְ אַרְחֵ־חַיִּים קסד, ב;
קע, א; וּבִמְשַׁנְה־בְּרוּךְ' קעח ס"ק מז).

הַפְּטֹרֶת פְּרֻשַׁת שְׁמִינִי

"וְשִׁחַקְתִּי לִפְנֵי ה' וּנְקַלְתִּי עוֹד מִזֹּאת
וְהֵייתִי שָׁפֵל בְּעֵינָי" (שְׁמוּאֵל-ב', כ"א-כב)

א.

(סְפָר־הַמִּדּוֹת, שְׁמֻחָה י"א)

מִי שֶׁמְבַזָּה בְּעֵינָי עֲצָמוֹ - עַל־יְדִי־זָה יָבוֹא
לְהִתְלַהֲבוֹת. [הָרַב מִשְׁעֵהָרִין ז"ל צִנּוּן
לְסַמֵּיכוֹת הַפְּסוּקִים הַנ"ל].

"מָה נִכְבַּד הַיּוֹם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר נִגְלָה
הַיּוֹם לְעֵינָי אִמְהוּת עַבְדִּיו, כְּהַגְלוֹת נִגְלוֹת
אֶחָד הָרַקִּים. וּנְקַלְתִּי עוֹד מִזֹּאת, וְהֵייתִי
שָׁפֵל בְּעֵינָי" (שְׁמוּאֵל-ב', כ"ב)

ב.

(לְקוּוֹטֵי־הַלְכוּת, בְּרֶפֶת־הוֹדָאָה ו', ל"א)

וְזָה שֶׁהִשִּׁיב דְּדוּד' לְמִיכָל בְּשִׂאמְרָה לוֹ
(שְׁמוּאֵל-ב' ו', כ'): "מָה נִכְבַּד הַיּוֹם מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל" וְכוּ', עַל שֶׁבָזָה עֲצָמוֹ וְהִקְטִין עֲצָמוֹ
כְּלִפְפֹּד, כְּשֶׁהֶעֱלָה הָאָרוֹן שֶׁהָיָה "מִפְּזֵז
וּמִכֹּרֶפֶר" בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה וְכוּ' (שֵׁם פְּסוּק טז).
וְהִשִּׁיב לָהּ (שֵׁם פְּסוּקִים כ"א-כב): "לִפְנֵי ה' אֲשֶׁר
בָּחַר בִּי מֵאֲבִיךָ וְכוּ', וּנְקַלְתִּי עוֹד מִזֹּאת"
וְכוּ'.

הֵינּוּ שֶׁהִשִּׁיב לָהּ: שֶׁאֲדַרְבָּא, זְהוּ כָּל תַּקְפָּה
שְׁמֻחָתִי, מִחֻמַּת שְׂאֵנִי קִטְן בְּעֵינָי
בְּאֻמַּת כְּלִפְפֹּד, שֶׁעַל־יְדִי־זָה דִּיקָא "בָּחַר בִּי
ה' מֵאֲבִיךָ" לְהִיּוֹת מֶלֶךְ, וְנִתְקַיְמָה מְלָכוּתִי.

וְכִמּוֹ שֶׁדְּרָשׁוּ רַז"ל (יוֹמָא כ"ב): "אֵין מְמַנִּין
פְּרָנָס עַל הַצְּבוּר, אֶל־אִם־כֵּן קִפְּהָ

שֶׁל שְׂרָצִים תְּלוּיָהּ מֵאַחֲרָיו, שְׂאֵם תְּזוּחַ
דְּעָתוֹ עָלָיו" וְכוּ'.

וּבְשִׁבְלִי־זָה (שֵׁם): "לֹא נִתְקַיְמָה מְלָכוּתוֹ
שֶׁל שְׂאוּל, שֶׁלֹּא הָיָה בּוֹ
שׁוּם דְּפִי" וְכוּ' - כִּי עִקַּר 'עֲלִית הַמְּלָכוֹת־
דְּקִדְשָׁה', הוּא עַל־יְדֵי 'שְׂמֻחָה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל (ח"א כ"ד), וְעִקַּר ה'שְׂמֻחָה' הוּא
עַל־יְדֵי 'עֲנָוָה וְקִטְנוּת' דִּיקָא, שֶׁהִיא לְהִיּוֹת
קִטְן בְּעֵינָיו בְּאֻמַּת, כְּמוֹ 'דוּד' שְׂאֵמֶר (תְּהִלִּים
כ"ב, ז'): "וְאֵנֶכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ, חֲרַפְתָּ אָדָם
וּבְזוּי עִם" וְכוּ'.

וּבָזָה בְּעֲצָמוֹ הָיָה מְשֻׁמַּח אֶת־עֲצָמוֹ, שְׂאֵף־
עַל־פִּי־כֵן גָּמַל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עִמּוֹ
חֲסָדִים כְּאֵלֶּה. וְכֵן הוּא בְּכָל אָדָם לְפִי
מְדַרְגָּתוֹ.

וְעַל־כֵּן הִשִּׁיב לָהּ כְּרָאוּי - כִּי זָה עִקַּר
שְׂמֻחָתִי, מָה שְׂאֵנִי מְבַזָּה עֲצָמִי
וּמִקְטִין עֲצָמִי כְּלִפְפֹּד, בְּשִׁבְלִי לְשֻׁמַּח
בְּשְׂמֻחַת הָאָרוֹן עִם הַלּוּחֹת, שֶׁהֵם 'כָּלֵל
הַתּוֹרָה', 'כָּלֵל שְׂמֻחַת יִשְׂרָאֵל'.

כִּי אֲנִי שְׂמַח "לִפְנֵי ה' אֲשֶׁר בָּחַר בִּי
לְמֶלֶךְ מֵאֲבִיךָ", עַל־יְדִי־זָה דִּיקָא,
"וּנְקַלְתִּי עוֹד מִזֹּאת וְהֵייתִי שָׁפֵל בְּעֵינָי"
וְכוּ' - כִּי אֲנִי בְּעֵינָי נִקְלָה וְנִבְזָה עוֹד יוֹתֵר
מִזָּה.

וְזָה דִּיקָא הוּא תַּקְפָּה שְׂמֻחָתִי: שְׂאֵף־עַל־
פִּי־כֵן אֲנִי זוֹכֵה עִם יִשְׂרָאֵל לְהַעֲלוֹת
הָאָרוֹן לְמִקּוּמוֹ.

וְכֵן הוּא בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל: שְׂאֵדְרָבָא, כָּל
מָה שְׂרוּצִים לְהַרְחִיקוּ מִשְׂמַחָה
מִחֲמַת שְׂפָלוּתוֹ וּפְגַמּוֹ הַמְרַבִּים מְאֹד -
צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק לְהִיטֵת שְׂמֵחַ בְּכָל פֶּחֹז עַל־
יְדִיזָה דִּיקָא, וְלִהְפֹּךְ הִיגוֹן וְאַנְחָה לְשִׂמְחָה -
כִּי אִף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי מְלַבֵּשׁ בְּצִיצִית וְאוֹמֵר
קְרִיאַת־שְׁמַע וְכוּ' בְּכָל יוֹם, וְכִי־צֵא בְּשֹׂאֲרֵי
נְקֻדוֹת הַמְצוֹת וְכֵן"ל.

שְׂזָהוּ בְּחִינַת מְלוּי פְּגִימַת הַלְבָנָה, שֶׁהוּא
בְּחִינַת מְלָכוּת דָּוִד שֶׁתְּתַקֵּים לְנֶצַח
עַל־יְדִיזָה.

וְעֵתָה פֶּה תֹאמַר לְעַבְדִּי לְדָוִד, כֹּה אָמַר ה'
צְבָאוֹת, אֲנִי לְקַחְתִּיךָ מִן הַצֹּהַר מֵאַחַר הַצֹּהַר,
לְהִיטֵת נְגִיד עַל עַמִּי עַל יִשְׂרָאֵל" (שְׁמוּאֵל-ב ז. ח.)

ג.

(לקוטי-הלכות, פלאי-בהמה ב, ג)

וְעַל־כֵּן כָּל הָאֲבוֹת הָיוּ רֹעֵי צֹאן דִּיקָא -
כִּי כָּל עֲבוֹדָתָם הָיָה רַק לְבָרֵךְ
וְלְהַעֲלוֹת בְּהֵמָה לְאָדָם, וְעַקֵּר בְּחִינָה זוֹ הוּא
עַל־יְדֵי הַצֹּאן, שֶׁהֵם מִיַּן בְּהֵמָה וְסֻמוּכִים
לְקַדְשָׁהּ בְּיֹתֵר.

וְזֶה שְׂפָתוֹב (יחזקאל לז, לא): "וְאַתָּן צֹאֲנֵי
צֹאן מְרֻעֵי אָדָם אַתֶּם" - "אַתֶּם
קְרוּיִים אָדָם" (יבמות סא. בְּבִא־מְצִיעָא קִיד: פְּרֻתוֹת
ו:), וְלִכְאוּרָה קֶשֶׁה: "קְרִי לְהוּ צֹאן, וְקְרִי לְהוּ
אָדָם"?

אֵךְ בְּאֵמַת: זֶהוּ עַקֵּר הַשְּׂבִיחַ וְהַמְעֵלָה
שֶׁמִּשְׂבַּח לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁבְּשִׁבְלִיזָה הֵם
דִּיקָא קְרוּיִים אָדָם, וְלֹא ה'אֲמוֹת־הָעוֹלָם'.

כִּי בְּאֵמַת גַּם ה'אֲמוֹת־הָעוֹלָם' הֵם בְּדָמוֹת
אָדָם, אֵךְ אִף־עַל־פִּי־כֵן "אֵינָם קְרוּיִים

אָדָם", מֵאַחַר שְׂאֵינָם יְכוּלִים לְשַׁבֵּר רֹחַ־
הַבְּהֵמִיּוֹת לְהַעֲלוֹת מ'בְּהֵמָה' ל'אָדָם', עַל־כֵּן
הֵם פְּרוּכִים אַחַר מ'עֲשֵׂה־בְּהֵמִיּוֹת', אַחַר
'תְּאוֹת־הַבְּהֵמִיּוֹת' שֶׁלָּהֶם, וְעַל־כֵּן "אֵינָם
קְרוּיִים אָדָם".

אָבָל יִשְׂרָאֵל - הֵם מְשַׁבְּרִים רֹחַ־
הַבְּהֵמִיּוֹת, וּמַעֲלִים מ'בְּהֵמָה'
ל'אָדָם', עַל־כֵּן "הֵם קְרוּיִים אָדָם".

וְעַקֵּר בְּחִינָה זוֹ שֶׁמַּעֲלִין מ'בְּהֵמָה' ל'אָדָם',
הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת 'צֹאן' כֵּן"ל, אֲשֶׁר
בְּשִׁבְלֵי זֶה הָיוּ הָאֲבוֹת רֹעֵי צֹאן, כֵּן"ל.

וְעַל־כֵּן הַפְּסוּק מְכַנֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁם
'צֹאן' וְקוֹרָא אוֹתָם בְּשֵׁם 'אָדָם' -
כִּי עַל־יְדִיזָה דִּיקָא "הֵם קְרוּיִים אָדָם".
וְזֶהוּ: "וְאַתָּן צֹאֲנֵי צֹאן מְרֻעֵי אָדָם אַתֶּם" -
"אַתֶּם קְרוּיִים אָדָם" וְכוּ', כֵּן"ל.

וְעַל־כֵּן זָכָה דָּוִד הַמֶּלֶךְ עַל־יְדֵי־הַשְּׁלוֹם,
עַל־יְדֵי שֶׁהָיָה רֹעֵה צֹאן -
לְהִיטֵת רֹעֵה יִשְׂרָאֵל וְלְהַנְהִיג אֶת יִשְׂרָאֵל
בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר, שֶׁיִּזְכּוּ לְשַׁבֵּר רֹחַ־הַבְּהֵמִיּוֹת,
שְׂזָה עַקֵּר עֲבוֹדַת הָאָדָם, וְזֶה עַקֵּר הַמְּלוּכָה
עַל יִשְׂרָאֵל, לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְזֶה,
שֶׁיִּשְׁבְּרוּ רֹחַ־הַבְּהֵמִיּוֹת'.

וְעַל־כֵּן זָכָה דָּוִד לְזֶה, עַל־יְדֵי שֶׁהָיָה
'רֹעֵה צֹאן', כִּמוֹ שְׂפָתוֹב (תהלים)
עח, עא): "מֵאַחַר עָלוֹת הַבִּיאוֹ לְרַעוֹת" וְכוּ'
כֵּן"ל, וְהֵבֵן.

ד.

(לקוטי-הלכות, ראשית-הגז ב)

וְעַל־כֵּן נֹאמַר בְּדָוִד (תהלים עח, עא): "מֵאַחַר
עָלוֹת הַבִּיאוֹ, לְרַעוֹת בִּיעֶקֶב
עֲמוֹ" וְכוּ'. כִּי מְלָכוּת דָּוִד הוּא מְלָכוּת
מְשִׁיחַ שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל־יְדֵי הַכְּנַעַת הַמְדֻמָּה -

שְׁזָכָה דָּוִד לָזֶה, עַל־יְדֵי שְׁהִיָּה רֹעֵה צֹאן,
וְזָכָה לְהַכְנִיעַ הַמְדָּמָה וּלְבָרֵר הַדַּעַת.

וְעַל־כֵּן בְּשִׁמְרֵד נִבְל' בְּדוֹד' - הִיָּה גַם־כֵּן
הַמַּעֲשֵׂה בְּעֵת שְׁגִזַּז צֹאנוֹ, כַּמְבֹאֵר
שֶׁם בְּמִקְרָא (שְׁמוּאֵל־א כה, ד). וְכֵן בְּשִׁמְרֵד
אֲבִשְׁלוּם בְּאֲבִיו, נִשְׁתַּלְשַׁל הַמַּעֲשֵׂה גַם־כֵּן
עַל־יְדֵי גְזִיזַת צֹאנוֹ. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שֶׁם
(שְׁמוּאֵל־ב יג, כד): "הִנֵּה גְזִיזִים לְעַבְדְּךָ" וְכוּ'.

כִּי הֵם רָצוּ לְמַרְד בְּמַלְכוּת דָּוִד, שֶׁהוּא
'מַלְכוּת מְשִׁיחַ', וְרָצוּ לְהַתְגַּבֵּר עַל־יְדֵי
בְּחִינַת הַמְדָּמָה שֶׁמִתְגַּבֵּר בְּעֵת גְּזֵת הַצֹּאן,
כִּי אִזּוֹ דִּיקָא בְּעֵת הַגְּזָה צְרִיכִין לְבָרֵר
הַמְדָּמָה. וְכִי שְׁאִינוֹ מְבָרֵר אִזּוֹ, אִזִּי אֲדַרְבָּא,
יֻכַל לְהַתְגַּבֵּר אִזּוֹ הַמְדָּמָה חֲסִדְשָׁלוּם. (עֵינ
בְּפָנִים בְּאַרְיֵכוֹת, וְגַם בְּהַלְכוֹת רֵאשִׁית־הַגֹּז ג' ז'ח. וְעֵינ
לְקוּטֵי־מוֹהָר'ן ח"ב סג).

"וְלֹא יִרְגַּז עוֹד - וְלֹא יִסִּיפוּ בְּנֵי עוֹלָה
לְעֲנֹתוֹ כַּאֲשֶׁר בְּרֵאשׁוֹנָה" (שְׁמוּאֵל־ב ז, י)

ה.

(סְפָר־הַמִּדּוֹת, כַּעַס א)

כִּי שְׁשׁוּמֵר אֶת־עַצְמוֹ מִכַּעַס - שׁוֹנְאִיו
אֵינָם שׁוֹלְטִים עָלָיו. [הָרַב מִטְשַׁעְהָרִין ז"ל
צִין לְפָסוּק הַנַּ"ל].

"וְהִגִּיד לָךְ ה', כִּי בֵּית יַעֲשֶׂה לָךְ ה'"
(שְׁמוּאֵל־ב ז, יא)

ו.

(שׁוֹחֲת־הָר'ן צו)

הַנַּ"ל אָמְרוּ (עוֹקְצִים פ"ג מ"ב): "שְׁעֵתִיד
הַקָּדוֹשׁ־שֶׁבְרוּךְ־הוּא לְהַנְחִיל לְכָל
צַדִּיק וְצַדִּיק שׁ"י עוֹלָמוֹת" וְכוּ'.

וְהִנֵּה: ה'שׁ"י עוֹלָמוֹת שׁ"ש לְהַצְדִּיק, הוּא
בוֹנֵה אוֹתָם מ'מַחְלֶקֶת'.

כִּי כָּל דְּבָרֵי הַמַּחְלֶקֶת שְׁכָל אֶחָד מְדַבֵּר,
הֵם בְּחִינַת 'אֲבָנִים'. כִּי ה'אוֹתִיּוֹת'
נִקְרָאִים 'אֲבָנִים', כַּמּוֹבָא ב'סְפָר־יְצִירָה' (פ"ד
מ"ב): "שְׁתֵּי אֲבָנִים בּוֹנוֹת" וְכוּ'.

וְהֵם בְּחִינַת "חֲלֻקֵי אֲבָנִים" (שְׁמוּאֵל־א יז, מ) -
כִּי ה'אֲבָנִים' הַבָּאִים עַל־יְדֵי דְּבָרֵיהֶם
שֶׁל הַמַּחְלֶקֶת' - הֵם מַחְלָקִים וְאֵין לָהֶם
חִבּוּר. וְהַצְדִּיק נוֹטֵל אֵלָיו ה'אֲבָנִים', וּמַחְבֵּר
אוֹתָם וּבוֹנֵה מֵהֶם 'בְּתִים', כִּי הוּא עוֹשֶׂה
שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, וּמַחְבֵּרָם וּמְסַדְרָם יַחַד זֶה עַל
זֶה, עַד שֶׁבוֹנֵה מֵהֶם 'בֵּית'.

וְזֶה בְּחִינַת "שְׁלוֹם־בֵּית" (שַׁבָּת כג: וְעוֹד) -
שֶׁעוֹשֶׂה מ'חֲלֻקֵי הָאֲבָנִים' הַנַּ"ל,
בְּחִינַת "שְׁלוֹם־בֵּית". וּמֵה'בְּתִים' נַעֲשֶׂה
'עִיר', עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה מֵהֶם 'עוֹלָם מְלֹא', וְכֵן
'שׁ"י עוֹלָמוֹת'.

וְזֶה בְּחִינַת (מִשְׁלֵי ח, כא; עוֹקְצִים שָׁם): "לְהַנְחִיל
אוֹהֲבֵי יֵשׁ" - "אוֹהֲבֵי" דִּיקָא, בְּחִינַת
'אוֹהֲבָה וְשְׁלוֹם'. כִּי עַל־יְדֵי ה'שְׁלוֹם וְאוֹהֲבָה'
שֶׁעוֹשֶׂה בֵּין ה'חֲלֻקֵי אֲבָנִים', נַעֲשֶׂה ה'שׁ"י
עוֹלָמוֹת, כַּנַּ"ל.

וְזֶה מֵה שְׁאֵמְרָה 'אֲבִיגַיִל' לְדָוִד, בְּעֵת
שֶׁחָלַק עָלָיו 'נָבֵל' וְדַבֵּר עָלָיו סָרָה,
כַּנֶּאֱמָר שָׁם - אָמְרָה לוֹ (שְׁמוּאֵל־א כה, כח):
"וְעַתָּה יִדְעֵתִי כִּי בֵּית יַעֲשֶׂה לָךְ ה'" (לְשׁוֹן
הַפְּסוּק שָׁם: "שָׂא נָא לְפִשְׁעֵי אִמְתְּךָ, כִּי עָשִׂה יַעֲשֶׂה ה'
לְאִדְנֵי בֵּית נְאֻמְךָ". וְלְשׁוֹן הַפְּסוּק כָּאן בְּהַפְּטוּרָה [שְׁמוּאֵל־ב
ז יא]: "וְהִגִּיד לָךְ ה' כִּי בֵּית יַעֲשֶׂה לָךְ ה'").

הִינּוּ: עַל־יְדֵי זֶה ה'מַחְלֶקֶת' - "יַעֲשֶׂה לָךְ
ה' בֵּית", מֵה'אֲבָנִים' הַנַּ"ל, כַּנַּ"ל.

מִתְנַגְּדִים, וְהוֹלְקִים עָלָיו, וְעוֹשִׂין לוֹ יְסוּרִין.

"וְהִכַּחֲתִיו בְּשִׁבְטֵי אֲנָשִׁים, וּבִנְגְעֵי בְנֵי אָדָם"
(שְׁמוּאֵל ב ז, יד)

[הָרַב מְטַשְׁעֵהֲרִין ז"ל צִיין רָמַז לְפָסוּק הַנ"ל, וְלָרֶש"י שָׁם:
"וּבִנְגְעֵי בְנֵי אָדָם" - זֶה אֲשֶׁמְדַאי, שְׁדָחָהוּ מִמְלָכוֹתָו,
וְהַשְׂדִּים בְּנֵי אָדָם הָרֵאשׁוֹן הֵם, שְׁכָל מְאָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה
שֶׁפָּרַשׁ אָדָם מְאֻשְׁתּוֹ בְּמוֹת הַבָּל, הָיוּ הָרוּחֹת מְתִיקָמוֹת
וְיוֹלְדוֹת הַיָּמֵנוּ (וְלִקוּטֵי-שְׁמֵעוֹנֵי רָמַז קמז).]

ז.

(סְפָר־הַמִּדּוֹת, נְאוּף כו)

עַל-יְדֵי הוֹצָאת זָרַע לְבִטְלָה - בּוֹרֵא
קְלָפוֹת הַמֶּתְלַבְּשִׁים בְּבְנֵי אָדָם

לקוטי תפלות

פרשת שמיני

מפתח התפלות

מיני 'מאכלות-אסורות' דאורייתא ודרבנן, גבלות וטרפות, שקצים ורמשים, בשר-בהלב, יין-נסף, חלב ודם, גיד-הנשה, אבר מן החי, פת-עכו"ם, בשולי-עכו"ם, משהו חמץ בפסח, ומשאך כל מיני 'מאכלות-אסורות', ומתעורבותיהם, ומכל הדברים המשקצין הנפשי; שלא יטמאו את נפשותינו; ונזכה על-ידי-זו להכניע פסילות דעתנו (ח"א יז).

[ד] "זאת החיה אשר תאכלו. אך את זה לא תאכלו וגו'"; "זאת תאכלו, וזאת לא תאכלו" - ענין 'מאכלות אסורות' - שניזכה להנצל מ'מאכלות-אסורות', אפלו בשוגג ובאנס; ולהנצל מ'שוחטים שאינם-הגונים', ומכל מיני גבלות וטרפות דאורייתא ודרבנן; ונזכה לשוחטים הגונים ובשרים; ויהיה נמשך על-ידי-זו שפע טובה וברכה ורחמים וחסדים ושלוש, ופרנסה טובה בכבוד (ח"א לז).

[ה] "זאת החיה אשר תאכלו. אך את זה לא תאכלו וגו'"; "זאת תאכלו, וזאת לא תאכלו" - ענין 'מאכלות אסורות' - שניזכה להשמר ממכשול 'מאכלות-אסורות' חס-ושלום, ושלא

[א] "ויהי ביום השמיני, קרא משה לאהרן ולבניו, ולזקני ישראל" - שניזכה להמשיך עלינו 'כבוד-דקדושה' השוכן אצל ה'צדיקים-האמתיים', שהם בחינת ה'משכן' שקדשת השכינה נמשך ושוכן אצלם תמיד, ויש להם 'פח-המושך' להמשיך אלקות אצלם; ונזכה להתקרב אליהם, ולשמע תורתם, וללמד ספריהם, ולקיים דבריהם ועצותיהם; עד שניזכה, שיהיה לנו גם-כן 'פח-המושך' להמשיך אלהותך וקדשותך אלינו וכו'; ונזכה לברח מן הכבוד בתכלית האמת (ח"א ע).

[ב] "וירא כבוד ה' אל כל העם וגו' - ענין 'השראת השכינה ב'משכן' - שניזכה להגאלה השלמה, ולבנין בית-המקדש, שנמצא שם בשלמות ענין הזה של "עליונים למטה ותחתונים למעלה", שהשכינה הקדושה ירד אתנו למטה, והקרפנות שלנו יעלו לריח-ניחוח (תפלות-ותחנונים ח"ב ז).

[ג] "זאת החיה אשר תאכלו. אך את זה לא תאכלו וגו'"; "זאת תאכלו, וזאת לא תאכלו" - ענין 'מאכלות אסורות' - שניזכה להנצל מפל

יזדמן בביתנו שום 'תערובות אסור בהתר' לעולם. ואם לפעמים באונס יתערב מעט אסור בהתר, יהיה בטל במעוטו בהתר, שיהיה ההתר מרבה ממנו, כשעור שיוכל לבטלו (ח"ב נ).

[ו] "זאת החיה אשר תאכלו. אך את זה לא תאכלו וגו', טמא הוא לכם" - ענין 'חיות-טהורות' ו'חיות-טמאות', 'מחשבות-טהורות' ומחשבות-רעות' - שגזפה להנצל ממחשבות-רעות והרהורים-רעים, ולהתגבר עליהם ולנצח אותם, ולגרשם ולבטלם בבטול גמור, ולבלי להשגיח עליהם כלל; ולחשב תמיד רק מחשבות קדושות וטהורות; פי ה'מחשבות-קדושות' הם מבחינת ה'חיות טהורות וקדושות', וה'מחשבות-רעות' הם מבחינת ה'חיות-טמאות' (תפלות-ותחנונים ח"א לט).

[ז] "וכל בלי חרט אשר יפל מהם אל תוכו, כל אשר בתוכו יטמא, ואתו תשברו"; "שבירתן הוא טהרתן" - ענין 'שבירת כלי חרס' בשדוכים -

שגזפה כל אחד למצא זווגו האמתי; ונזפה בשעת 'שבירת כלי-חרס' בעת התנאים, לזכר בהתכלית והסוף, לזכר "בשער החרסית שהיה בירושלים, שהוא פתחה של גיהנם", שלא נבגד באשה הכשרה שלנו, ולהזהר מלגרשה אפלו אם יש לנו יסורים ממנה חס-ושלום, ולזכר שיש גיהנם, להיות זהיר מלהרבות תאוותו, ולקדש עצמו בזווגו (ח"ב מו).

[ח] "והתקדשתם והייתם קדשים, פי קדוש אני"; "והתקדשתם", אלו מים ראשונים; "והייתם קדשים", אלו מים אחרונים - ענין 'נטילת-ידיים' ו'מים-אחרונים' - שגזפה שלא יהיה פח להסטר-אחרא, לינק משלחנו ואכילתנו, פי-אם מעט חיות המכרח לתן להם בצמצום; ונזפה לקיים 'מצות נטילת-ידיים', ב'מים ראשונים ואחרונים', ולקדש ידינו על-ידי-זה, ולהמשיך עלינו קדשה וטהרה שלמה (ח"א יז).

הגדול נתת לנו צדיקים-אמתיים בכל דור ודור, אשר כבודך הגדול והקדוש שוכן אצלם.

וברחמיך הרבים הודעת לנו, פי אין דור יתום. וגם בדורות הללו הפלאת חסדך עמנו, ונתת לנו צדיקים-אמתיים גדולים ונוראים, קדוש ונורא שמם, אשר כל הכבוד-דקדשה שוכן אצלם.

פי הם בחינת "משפן כבודך", אשר קדשת שכינת אלהותך נמשך ושוכן אצלם תמיד, פי הם ענויים באמת שמשוימים עצמם כעפר.

⊙ [א] לקוטי-תפלות ח"א ע ⊙

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א ע, זיהי ביום השמיני)

"ויהי ביום השמיני, קרא משה לאהרן

ולבניו, ולזקני ישראל" (ויקרא ט, א)

שגזפה להמשיך עלינו 'כבוד-דקדשה' השוכן אצל ה'צדיקים-האמתיים', שיש להם 'פח-המושך' להמשיך האלקות אצלם; ולהתקרב אליהם, ולשמע תורתם, וללמד ספריהם, ולקיים דבריהם ועצותיהם; עד שיהיה לנו גם-כן 'פח-המושך' להמשיך אלקותך וקדשותך אלינו; ונזפה לברח מן הכבוד בתכלית האמת

משכני אחריו נרוצה. כבודך הגדול והקדוש העירה והקיצה.

רבנו של עולם, מלך הכבוד, אשר מלא כל הארץ כבודך, ובחסדך

אֲשֶׁר כָּל הַבְּרִיאָה עִם כָּל פְּרֻטְיָהּ, הַכֹּל כְּאֲשֶׁר לְכֹל, עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, וְהַכֹּל נִמְשָׁךְ מֵהֶם, כִּי הֵם צְדִיקֵי יְסוּדֵי עוֹלָם, שֶׁהֵם יְסוּד כָּל הַבְּרִיאָה, וְהַכֹּל צְרִיכִים לְמִשְׁךְ אֲלֵיהֶם, לְקַבֵּל חַיּוֹת וְקִיּוּם מֵהֶם. כִּי עֲלֵיהֶם עוֹמֵד הַכֹּל, וְכֹל יִשְׂרָאֵל כָּלָם הֵם עֲנָפִים מֵהֶם, וְנִמְשָׁכִים אֲלֵיהֶם, וּמְקַבְּלִים כָּל הַחַיּוֹת וְהַשְּׂפָע מֵהֶם. כִּי הֵם מְחַיִּין אֶת כָּלָם, וַיֵּשׁ לָהֶם 'כַּח-הַמּוֹשֵׁךְ' לְהַמְשִׁיךְ אֱלֹהוֹת אֲצֻלָּם, וְלְהַמְשִׁיךְ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם אֲצֻלָּם, לְקַרְבָּם כָּלָם אֵלָיךְ תִּתְּבַרְךָ לְנִצָּח.

וְנִזְכָּה כָּלֵנוּ לְהִתְקַרֵּב לְהַצְדִּיקִים-אֱמִתִּיִּים בְּהִתְקַרְבוֹת גְּדוּלָה, וְלִשְׁמַע תּוֹרָתָם הַקְּדוֹשָׁה, וְלִלְמַד סִפְרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים, וְלִקְיָם אֶת כָּל דְּבָרֵיהֶם וְעֲצוּתֵיהֶם וְשִׂיחוֹתֵיהֶם הַקְּדוֹשׁוֹת בְּשִׁלְמוֹת, בְּאֱמֶת וּבִתְמִימוֹת, כְּרִצּוֹנְךָ וּכְרִצּוֹנָם הַקְּדוֹשׁ.

עַד אֲשֶׁר נִזְכָּה עַל-יְדֵי-זֶה, לָשׁוּב אֵלָיךְ בְּתִשׁוּבָה-שְׁלֵמָה מִהֲרָה, בְּאֱמֶת וּבְלִב-שָׁלֵם, "בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב מְרַב כָּל". וְתִזְכָּנוּ לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל, כָּל הַתְּאוּת-רָעוֹת, וְכָל הַמַּדוּת-רָעוֹת, וְנִזְכָּה לְבַטֵּל עֲצָמָנוּ לְגַמְרֵי, עַד אֲשֶׁר נִזְכָּה לְעֲנוּהָ אֱמִתִּית, בְּבַחֲיַנֵּת עֶפֶר מִמֶּשׁ.

עַד שֶׁנִּזְכָּה, שִׁיחֶיהָ לָנוּ גַם-כֵּן 'כַּח-הַמּוֹשֵׁךְ', וְנִזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ אֱלֹהוֹתֶיךָ וּקְדוּשָׁתְךָ אֵלֵינוּ, וְלְהַמְשִׁיךְ כָּל הָעוֹלָם כָּלֹ לְאִמּוֹנַתְךָ הַקְּדוֹשָׁה, וְלְצְדִיקֶיךָ-הָאֱמִתִּיִּים, וְלְעַבְדוֹתֶיךָ וְלְתוֹרַתְךָ הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר גָּלִיתָ לָנוּ עַל-יְדֵי מִשָּׁה נְבִיאָךְ, וְעַל-יְדֵי כָּל צְדִיקֵי-הַדּוֹר הָאֱמִתִּיִּים.

וְעֲזָרְנוּ וְזַכְּנוּ לְכַרַח מִן הַכְּבוֹד בְּתַכְלִית הָאֱמֶת.

וְתִמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ כְּבוֹד-דְּקֻדְשָׁה, לְמַעַן שִׁמְךָ בְּאֱמֶת, כְּבוֹד הַנִּמְשָׁךְ מִהַצְדִּיק-הָאֱמֶת שִׁישׁ לוֹ 'כַּח-הַמּוֹשֵׁךְ', אֲשֶׁר הוּא מְקִים אֶת הַמְשָׁכֵן תָּמִיד, וְאֲצִלוֹ שׁוֹכֵן כָּל הַכְּבוֹד הָאֱמֶת דְּקֻדְשָׁה.

אֲשֶׁר כָּל זְקֵנֵי יִשְׂרָאֵל, וְרֵאשִׁיו, וְשׁוֹטְרָיו, וְשׁוֹפְטָיו, מְקַטְנִין וְעַד גְּדוּלָה, כָּלָם מְקַבְּלִים כָּל כְּבוֹדָם וְגִדְלָתָם מִמֶּנּוּ.

וְזַכְּנוּ לְכְבוֹד-דְּקֻדְשָׁה כְּזֶה, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי וְיִתְגַּלֶּה וְיִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ כְּבוֹדְךָ הַגְּדוּלָה בְּעוֹלָם תָּמִיד, וְתִמְלֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כָּלֹ בְּכְבוֹדְךָ מִהֲרָה, וּכְבוֹדְךָ יִמְלֵא כָּל הָאָרֶץ. וַיְקַיֵּם מִקְרָא שְׂפָתוֹב: "אֲנִי יְהוָה הוּא שְׁמִי, וּכְבוֹדִי לֹא אֶחָר לֹא אֶתֵּן, וְתִהְיֶה לִּי לְפָסִילִים". וְנֹאמֵר: "סִפְרוּ בְּגוֹיִם אֶת כְּבוֹדוֹ, בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו. כְּבוֹד מְלָכוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ, וּגְבוּרַתְךָ יִדְבְּרוּ". "בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ. וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם, וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲמֵן וְאֲמֵן".

⊙ [ב] תפלות-ותחנונים ח"ב ז ⊙

(על-פי שיחות-ה"ר"ן מ)

"וַיִּרְא כְבוֹד ה' אֵל כָּל הָעָם וְגו'" (ויקרא ט, כג)

- ענין 'השראת השכינה' ב'משכן' -

שְׂנִזְכָּה לְהִגָּאֵלָה הַשְּׁלֵמָה, וּלְבַנֵּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, שְׂנִמְצָא שֵׁם בְּשִׁלְמוֹת עֲנִיָּן הַזֶּה שֶׁל "עֲלִיוֹנִים לְמִטָּה וְתַחְתּוֹנִים לְמַעְלָה", שֶׁהַשְּׂכִינָה הַקְּדוֹשָׁה יֵרֵד אֵתָנּוּ לְמִטָּה, וְהַקְּרִבָּנוֹת שֶׁלָּנוּ יַעֲלוּ לְרִיח-נִיחוּחַ

רבונו של עולם, אתה הודעתנו: פי עקר הגאלה שגאלת אותנו ממצרים, היה בשביל התכלית הזה, שנזכה לכנס לארץ-ישראל ולבנות שם את הבית-המקדש.

אשר שם זכו כל ישראל לראות בהתגלות גדול ונפלא, ענין זה של "עליונים למטה ותחתונים למעלה". כי אתה תתברך למעלה מן הכל, ואין למעלה ממך. ובמקום גדלתך, שם נמצא ענותנותך. והורדת שכינתך כביכול למטה, כמו שכתוב: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

וצוית לנו: להקריב שם קרבנות לפניה, דיקא ממינים השפלים מבהמות ועופות, וגם ממינים הדוממים והצומחים, דהינו: מלח וסלת ויין ושמן ומים.

והבטחתנו: שיעלו הקרבנות לריח-ניחוח לפניה. ועל ידי חכמיך-הקדושים גלית לנו: כי "סלוקא דקרבנות עד אין-סוף כביכול".

אשר מפל-זה ראו והבינו: פי אתה כל יכול וכוללם יחד, פי כלם משרש אחד יצאו, ואתה בראת את כלם, ובידך כח וגבורה, להפך כל דבר מראשו לסופו ומסופו לראשו. ולעשות מעליונים, שיהיו תחתונים. ומתחתונים, שיהיו עליונים.

כי אתה "כל תוכל ולא יבצר ממך מזמה". "ולא יפלא ממך כל דבר", ומי יאמר לך מה תעשה ומה תפעל.

על-כן חוס ורחם עלינו גם עתה, והעלה אותנו מעמק נפילתנו

וירידתנו ושפלותנו, ובנה עירך, ושכלל היכלך, וקבץ קבוץ-גליות, ופדה צאנך, ושמח עדתך.

"זכר עדתך קניית קדם, גאלת שבט נחלתך, הר ציון זה שכנת בו".

בנה ביתך כבתחלה, וכוונן מקדשך על מכונו, והראנו בבנינו, ושמחנו בתקונו, והשב כהנים לעבודתם, ולוים לשירם ולזמרם, והשב ישראל לנויהם, ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותנו, תמידים כסדרם, ומוספים פהלכתם.

וקיים לנו מקרא שכתוב: "כי שחה לעפר נפשנו, דבקה לארץ בטנינו. קומה עזרתה לנו, ופדנו למען חסדך". אמן כן יהי רצון.

⊗ [ג] לקוטי-תפלות ח"א יז ⊗

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א יז. זיהי הם מריקים שקיהם)

"זאת החיה אשר תאכלו. אך את זה לא תאכלו וגו'" (ויקרא יא. ב-ד)

"זאת תאכלו, וזאת לא תאכלו" (רש"י: חלין מב. ויקרא יב. יג. ד; תנחומא שמייני ח; ספרא שמייני ב)

- ענין 'מאכלות אסורות' -

שנזקה להנצל מפל מיני 'מאכלות-אסורות' דאורייתא ודרבנן, נבלות וטרפות, שקצים ורמשים, בשר-בחלב, יין-נסף, חלב ודם, גיד-הנשה, אבר מן החי, פת-עבו"ם, בשוליי-עבו"ם, משהו חמץ בפסח, וכו', ומפל הדברים המשקצין הנפש; שלא יטמאו את נפשותינו; ונזקה על-ידי-זה להכניע כסילות דעתנו

ותהיה בעזרנו ותשמרנו ברחמיך הגדולים, ותצילנו מפל מיני 'מאכלות-אסורות', הן מ'אסורין דאורייתא', הן מ'אסורין דרבנן'.

וְתִשְׁמַר אוֹתָנוּ תָּמִיד, שְׁלֹא יֵאָרֶע לָנוּ שׁוֹם מְכַשׁוֹל לְעוֹלָם חֶסֶד-וְשָׁלוֹם, וְלֹא יָבוֹא לְתוֹךְ פִּינוּ, שׁוֹם מֵאֵכֶל הָאָסוּר לָנוּ.

כִּי אַתָּה יְדַעְתָּ רְבוּנוּ דְעֲלָמָא כֹּלָא: שְׂאִי-אֶפְשָׁר לְבֶשֶׁר-וָדָם, לְהִזְהֵר וּלְהִשְׁמַר בְּעֲצָמוֹ מִכָּל מִינֵי 'מֵאֲכָלוֹת-אָסוּרוֹת' וּמִתְעַרְבוּבוֹתֵיהֶם, אֲשֶׁר פָּרְטִיהֶם וְדִקְדוּקֵיהֶם רַבִּים מְאֹד וְעֲצָמוֹ מִסְפָּר.

וְאַתָּה יוֹדֵעַ גְּדֹל הַפָּגָם הָעָצוֹם הַפּוֹגֵם בְּנַפְשׁ יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי 'מֵאֲכָלוֹת-אָסוּרוֹת' חֶסֶד-וְשָׁלוֹם.

עַל-כֵּן רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַנְךָ, וְעֲזָרְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, וְשָׁמַר אֶת נַפְשֵׁנוּ, שֶׁנִּזְכָּה לְהִיּוֹת נִצּוּלִים וּפְרוּשִׁים וּמְבַדְּלִים לְגַמְרֵי, מִכָּל מִינֵי 'מֵאֲכָלוֹת-אָסוּרוֹת'.

מִ'נְבִלוֹת', וּ'טְרָפוֹת', מִ'שְׂקָצִים', וּמִ'רְמָשִׁים', מִ'בְּשָׂר-בְּחֵלֶב', וּמִ'יֵּין-נִסְדָּךְ', מִ'חֵלֶב', וְדָם', מִ'גִּיד-הַנֶּשֶׁה', וְ'אֶבֶר מִן הַחֵי', וּמִ'פֶּת שֶׁל עֵפוֹ"ם', וּמִ'בְּשׂוּלֵי עֵפוֹ"ם', וּמִ'שְׂאֵר כָּל מִינֵי 'מֵאֲכָלוֹת-אָסוּרוֹת', מֵהֶם וּמִתְעַרְבוּבוֹתֵיהֶם, וְ'מִמְשָׁהוּ חֶמֶץ בַּפֶּסַח'.

מִכָּלֵם תִּשְׁמְרֵנוּ וְתִצְלִינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָעֲצוּמִים, שְׁלֹא יִכְנָסוּ לְתוֹךְ פִּינוּ, וְלֹא יִטְמְאוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ, וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצִאֲצָאֵינוּ, נִקְיִים וְטְהוּרִים וּמְבַדְּלִים מֵהֶם לְגַמְרֵי, וְתִקְדְּשֵׁנוּ בְּקִדְשָׁתְךָ הָעֲלִיוֹנָה.

וְתִקְיִים בָּנוּ מִקְרָא שְׁכָתוֹב: "וְהִיִּתֶם לִי קְדוּשִׁים, כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי". חוּס וְחַמֵּל עָלֵינוּ, וּפְדֵנוּ וְהִצִּילְנוּ וּמִלְטָנוּ מִכָּל

מִינֵי טוּמְאוֹת, וּמִכָּל הַדְּבָרִים הַמְשַׁקְּצִין אֶת הַנֶּפֶשׁ, וְקִדְּשֵׁנוּ בְּכָל מִינֵי קִדְּשׁוֹת.

וְנִזְכָּה עַל-יְדֵי אֲכִילָתְנוּ בְּקִדְּשָׁה, לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל כְּסִילוֹת דַּעְתָּנוּ, וְכַעוּר מַעֲשֵׂינוּ, וְתַעֲזָרְנוּ שְׂיִהְיֶה נִשְׁלָם דַּעְתָּנוּ, עַל-יְדֵי אֲכִילָתְנוּ בְּקִדְּשָׁה וּבְטַהֲרָה כְּרִצוֹנְךָ הַטוֹב.

❁ [ד] לקוטי-תפלות ח"א לז ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א לז, 'דרשו ה' ועזו')

"זאת החיה אשר תאכלו. אך את

זה לא תאכלו וגו'" (ויקרא יא, ב-ד)

"זאת תאכלו, וזאת לא תאכלו" (רש"י: חלין מב.

ויקרא-רבה יג, ד; תנחומא שמייני ח; ספרא שמייני ב)

- ענין 'מאכלות אסורות' -

שֶׁנִּזְכָּה לְהִנְצֵל מִ'מֵאֲכָלוֹת-אָסוּרוֹת', אֲפֹלוּ בְּשׁוּגַג וּבְאַנְס; וּלְהִנְצֵל מִ'שׁוֹחֲטִים שְׂאִינָם-הַגּוֹנִים', וּמִכָּל מִינֵי נְבִלוֹת וְטְרָפוֹת דְּאוּרֵיתָא וְדַרְבְּנָן; וְנִזְכָּה לְשׁוֹחֲטִים הַגּוֹנִים וּכְשָׂרִים; וְיִהְיֶה נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי-זֶה שֶׁפַּע טוֹבָה וּבִרְכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם, וּפְרִנְסָה טוֹבָה בְּכַבוֹד

וְתִשְׁמְרֵנוּ וְתִצְלִינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, מִ'מֵאֲכָלוֹת-אָסוּרוֹת', וְלֹא יָבֹא לְתוֹךְ פִּינוּ שׁוֹם דְּבַר הָאָסוּר לָנוּ, וְלֹא נִכְשַׁל לְעוֹלָם בְּ'נְבִלוֹת וְטְרָפוֹת', אֲפֹלוּ בְּשׁוּגַג וּבְאַנְס.

וְתִצְלִי אוֹתָנוּ בְּרַחֲמֶיךָ, מִ'שׁוֹחֲטִים שְׂאִינָם-הַגּוֹנִים', וְתִפְרִישׁ אוֹתָנוּ וְתַבְדִּיל אוֹתָנוּ, מִכָּל מִינֵי נְבִלוֹת וְטְרָפוֹת דְּאוּרֵיתָא וְדַרְבְּנָן.

וְתִזְמִין לָנוּ בְּרַחֲמֶיךָ תָּמִיד, שׁוֹחֲטִים הַגּוֹנִים וּכְשָׂרִים, וְתִהְיֶה עִמָּהֶם

☪ [ה] לקוטי-תפלות ח"ב נ ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב כט,
'כשארע שאלה בבית האדם')

"זאת החיה אשר תאכלו. אך את

זה לא תאכלו וגו'" (ויקרא יא, ב"ד)

"זאת תאכלו, וזאת לא תאכלו" (רש"י: חלין מב.
ויקרא-רבה יג, ד; תנחומא שמייני ח; ספרא שמייני ב)

- ענין 'מאכלות אסורות' -

שנזכה להשמר ממכשול 'מאכלות אסורות' חס-
ושלום, ושל לא יזדמן בביתנו שום 'תערוכות
אסור בהתר' לעולם. ואם לפעמים באונס יתערב
מעט אסור בהתר, יהיה בטל במעוטו בהתר,
שיהיה ההתר מרבה ממנו, כשעור שיוכל לבטלו

תמיד, ותשמר אותם ואותנו, שלא יכשלו
עמך ישראל על-ידם לעולם ב'נבלות
וטרפות' חס-ושלום.

ונזכה, שיהיה נמשך על-ידי-זה עלינו,
שפע טובה וברכה ורחמים
וחיים ושלום, ונזכה לפרנסה טובה
בכבוד, בלי שום יגיעה וטרחה וטרדא
כלל.

רבנו של עולם, רחם עלינו למען
שמך, ולמען שכינת עזך, ולמען
אבותינו אברהם יצחק ויעקב, ולמען כל
הצדיקים-אמתיים. ועזרנו, והושיענו,
והצילנו, ומלטנו, מ'שוחטים רעים',
מ'שוחטים שאינם-הגונים'.

ושמרנו תמיד, שלא יבא לתוך פינו,
שום מכשול נבלה וטרפה, כי
אתה "כל תוכל, ולא יבצר ממך מזמה",
ובידיך הכל, ואתה יכול לשמר אותנו גם
עכשיו בדורות הללו, מ'נבלות וטרפות',
ומ'שוחטים שאינם-הגונים'.

חום וחסל עלינו, למענה ולא למעננו,
וקדשנו בקדשתך, והבדילנו מן
'מאכלות אסורות', כמו שכתוב:
"ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי".

ונזכה לקים מקרא שכתוב: "ואנשי
קדש תהיון לי, ובשר בשדה
טרפה לא תאכלו, לפלב תשלוך אתו".
וכתיב: "והתקדשתם והייתם קדושים, כי
קדוש אני". ויקים מקרא שכתוב: "טרף
נתן ליראיו, יזכר לעולם בריתו".

ובכן יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו
ואלהי אבותינו, עושה נפלאות
בכל-עת, שתהיה עמי תמיד, ותשמר
אותי שלא אכשל לעולם בשום 'מאכלות-
אסורות' חס-ושלום, ולא יזדמן שום
'תערוכות אסור בהתר' בביתי לעולם.

ואפלו אם לפעמים באיזה אונס,
יתערב מעט אסור בהתר, יהיה
בטל במעוטו בהתר, שיהיה ההתר מרבה
ממנו, כשעור שיוכל לבטלו כפי דיני
תורתך הקדושה.

☪ [ו] תפלות ותחנונים ח"א לט ☪

(על פי לקוטי מוהר"ן ח"א רלג, 'כשמתגברים מחשבות זרות')

"זאת החיה אשר תאכלו. אך את זה לא

תאכלו וגו', טמא הוא לכם" (ויקרא יא, ב"ח)

ענין 'חיות טהורות' ו'חיות טמאות',

'מחשבות טהורות' ומחשבות רעות'

שנזכה להנצל ממחשבות רעות והרהורים רעים, ולהתגבר עליהם ולנצח אותם, ולגרשם ולבטלם בבטול גמור, ולבלי להשגיח עליהם כלל; ולחשב תמיד רק מחשבות קדושות וטהורות; פי ה'מחשבות קדושות' הם מבחינת ה'חיות טהורות וקדושות', וה'מחשבות רעות' הם מבחינת ה'חיות טמאות'

"יהוה אלהי אברהם יצחק וישראל אבותינו, שמרה זאת לעולם ליצר מחשבות לבב עמה, והכן לבכם אליך".

"למה יהוה תעמד ברחוק, תעלים לעתות בצרה. בגאות רשע ידלק עני, יתפשו במזמות זו חשבו. רבת אדני ריבי נפשי, גאלת חיי. ראיתה יהוה עותתי, שפטה משפטי. ראיתה כל נקמתם, כל מחשבתם לי. שמעת חרפתם יהוה, כל מחשבתם עלי. יהוה הפיר עצת גוים, הניא מחשבות עמים".

רבנו של עולם, אתה ידעת גדל רבוי המחשבות רעות והרהורים רעים השוטפים על מחנו בכל עת.

כי עקר האדם הוא המחשבה, ועל כן מתגברין בכל פעם המחשבות רעות שהם מבחינת "אדם דסטרא אחרא, אדם בליעל", ו"לולי יהוה שהיה לנו בקום עלינו אדם, אזי חיים בלעוננו".

על-כן חוס וחמל נא עלינו, ותן בנו כח וגבורה ועצה ושכל דקדשה, איך להתגבר עליהם ולנצח אותם.

כי אתה הודעת לנו: גדל יקרת המחשבות קדושות, שהם מבחינת החיות טהורות וקדושות, שבמרכבה העליונה הקדושה והנוראה.

ולחפה: גדל גנות ופגם המחשבות רעות, שהם מבחינת החיות טמאות, שבמרכבה דסטרא אחרא רחמנא ליצלן.

ובשהאדם מתגבר על המחשבות רעות, שהם מבחינת החיות טמאות, ומנצח אותם, יש להשם יתברך תענוג גדול מזה.

ואתה הודעתנו: שאי אפשר בשום אופן בעולם שיהיו שני מחשבות ביחד, על-כן בנקל יכולין לגרש המחשבות רעות רק בשב ואל תעשה.

דחינו: שלא לחשב אותה המחשבה, רק להמשיך המחשבה תכף, לתוך מחשבה אחרת של תורה ועבודת יהוה, או אפלו של משא ומתן, וממילא תסתלק המחשבה רעה.

ואין צריכין לעשות מלחמות עם המחשבות רעות, ולא לעשות תנועות משנות, כגון לנענע בראשו וכיוצא, בכדי לגרש המחשבות רעות.

רק לבלי להשגיח עליהם כלל, ולעשות את שלו במה שהוא עוסק, בתורה, או תפלה, או משא ומתן, ולבלי

להסתכל לאחוריו כלל, ועל-ידי-זה ממילא יסתלקו ממנו כל המחשבות-רעות.

על-כן זכנו נא מעתה, לגרש את המחשבות-רעות, ולבטלם כבטול גמור, שלא יעלו עוד על דעתנו כלל, ולחשב תמיד רק מחשבות קדושות וטהורות.

ויקיים בנו מקרא שכתוב: "גל אל יהוה מעשיך, ויכנו מחשבתך". ונאמר: "רבות מחשבות בלב איש, ועצת יהוה היא תקום. עצת יהוה לעולם תעמד, מחשבות לבו לדר ודר". ונאמר: "כי אנכי ידעתי את המחשבת אשר אנכי חשב עליכם נאם יהוה, מחשבות שלום ולא לרעה, לתת לכם אחרית ותקוה".
אמן כן יהי רצון.

❁ [ז] לקוטי-תפלות ח"ב מזו ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב צ, טעם שבירת כלי-חרס)

"וכל כלי חרש אשר יפל מהם אל תוכו, כל אשר בתוכו יטמא, ואתו תשבדו" (ויקרא יא, לג)
"שבירתן הוא טהרתן" (פלים פ"ב מ"א)

- ענין 'שבירת כלי חרס' בשדוכים -

שנזכה כל אחד למצא זיוגו האמתי; ונזכה בשעת 'שבירת כלי-חרס' בעת התנאים, לזכר בהתכלית והסוף, לזכר "בשער החרסית שהיה בירושלים, שהוא פתחה של גיהנם", שלא נבגד באשה הכשרה שלנו, ולהזהר מלגרשה אפלו אם יש לנו יסורים ממנה חס-ושלום, ולזכר שיש גיהנם, להיות זהיר מלהרבות תאותו, ולקדש עצמו בזיוגו

"אליך יהוה אקרא, ואל אדני אתחנן. מה בצע בדמי, ברדתי אל

שחת, היודך עפר היגיד אמתך. שמע יהוה וחנוני, יהוה היה עוזר לי". ורחם עלי ועל זרעי, ועל כל עמך בית ישראל, והצילנו מדינה של גיהנם.

ובכן תרחם על כל עמך בית ישראל הצריכים למצא זיוגם, שיזכו למצא זיוגם מהרה, זיוגם האמתי, זיוגם ההגון להם מן השמים.

ויזכה כל אחד להתעורר אליך בשעת ההתקשרות, לזכר בהתכלית והסוף, בשעת 'שבירת כלי-חרס' בעת התנאים, שיזכר על-ידי-זה "בשער החרסית שהיה בירושלים, שהוא פתחה של גיהנם".

למען לא יבגד באשתו הכשרה, ויזהר מלגרשה אפלו אם יש לו יסורים ממנה חס-ושלום, כי יזכר בענש המר של גיהנם שינצל ממנו על-ידי-זה.

כמו שאמרו רבותינו זכרונם-לברכה: "שמי שיש לו אשה רעה, אינו רואה פני גיהנם, וצריך לקבל באהבה.

וכן יזכיר את-עצמו: שאם תהיה אשה טובה פרצונו, שיהיה זהיר וזהיר מלהרבות תאותו חס-ושלום, ויזכר ויזכר שיש גיהנם, ויחמל על-עצמו ויקדש את-עצמו בזיוגו, בתכלית הקדשה כראוי לאיש הישראלי, ויזכר ולא ישכח ענש המר של גיהנם שבא על פגם-הברית, חס-ושלום רחמנא-לצלן.

רחם עלי ועל זרעי ועל כל ישראל, ותסבב ברחמיך סבות לטובה,

יְדֵי־יְדֵי־יָדָיְכֶם, וְלִקְדַּשׁ יְדֵינוּ
עַל־יְדֵי־יָדָיְכֶם, וְלִהְיוֹתֵינוּ קְדוֹשִׁים וְטָהוֹרִים שְׁלֵמִים

וְנִזְכָּר שְׁלֵמִים יְהִי שׁוֹמֵר כַּח לְהַסְטֵר אֶת־
אֶחָדָם, לִינֵק כָּל מִשְׁלַחַנּוֹ
וְאֶכֶלְתֵנוּ, כִּי־אִם מְעַט דְּמַעַט חַיִּים
הַמְכָרָח לְתַן לָהֶם בְּצַמְצוֹם גָּדוֹל כְּפִי
רְצוֹנָךְ הַטּוֹב, וְלֹא יוֹתֵר מִהַהְכָרָח כָּלֵל.

וְנִזְכָּר לְקַיֵּם מִצְוֹת נְטִילַת־יְדַיִם,
בְּמֵימַי רֵאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים,
כְּרֵאוּי בְּשִׁלְמוֹת. וְנִזְכָּר לְקַדֵּשׁ יְדֵינוּ עַל־
יְדֵי נְטִילַת־יְדַיִם. וְיִמְשֹׁךְ עָלֵינוּ קְדוּשָׁה
וְטָהָרָה שְׁלֵמָה עַל־יְדֵי נְטִילַת־יְדַיִם
רֵאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים. וְיִקְיֵם בְּנוֹ מִקְרָא
שְׁפָתוֹב: "וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים,
כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה."

בְּאִפְסָן שְׁנִזְכָּר לְמַלְט וְלְהַצִּיל נַפְשֵנוּ מִן
הַגִּיהֵנוֹם, וּמִכָּל מִינֵי עוֹנָשִׁים וְדִינִים בְּזָה
וּבְבָא, כִּי "מָה בָּצַע בְּדַמִּי בְרִדְתִי אֶל
שַׁחַת, הַיּוֹדֵךְ עֶפְרַיִם הַיְגִיד אֶמְתָּךְ", "יְהִיו
לְרְצוֹן אִמְרֵי־פִי וְהַגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ, יְהוָה
צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי."

☪ [ח] לְקוּטֵי־תַפְלוֹת ח"א יז ☪
(על־פִי לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן ח"א יז, וְיִהְיֶה הֵם מְרִיקִים שְׁקִיָּהֶם)
"וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים, כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי"
(וַיִּקְרָא יֵא, מֵד)
"וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם" - אֶלֹהֵי מֵימַי רֵאשׁוֹנִים. "וְהִיִּיתֶם
קְדוֹשִׁים" - אֶלֹהֵי מֵימַי אַחֲרוֹנִים. (בְּרִכּוֹת נג:)
- עֲנִין נְטִילַת־יְדַיִם ו'מֵימַי־אַחֲרוֹנִים -
שְׁנִזְכָּר שְׁלֵמִים יְהִי שׁוֹמֵר כַּח לְהַסְטֵר אֶת־
אֶחָדָם, לִינֵק כָּל מִשְׁלַחַנּוֹ וְאֶכֶלְתֵנוּ, כִּי־אִם מְעַט חַיִּים
הַמְכָרָח לְתַן לָהֶם בְּצַמְצוֹם; וְנִזְכָּר לְקַיֵּם מִצְוֹת נְטִילַת־

פְּרָקִי אָבוֹת - פְּרָק ראשון

ענין למוד פרקי אבות בימי הספירה
- וכלליות ענין 'למוד פרקי אבות' -

א.

(לקוטי הלכות, ברפת הפרות ה, יד)

על-כן "אומרים 'פרקי-אבות' בימי
הספירה" (שלחן-ערוך, ארחהיים רצב,
ב; ובלבוש' ארחהיים תצג, ד), ומתחילין (פ"א מ"א):
"משה קבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע,
ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים, ונביאים
מסרוה" וכו'. וכן מדור לדור.

להורות: שעקר תקון כל אחד, עקר
'קבלת-התורה', הוא על-ידי
ה'צדיקי-האמת', שמקבלין התורה בכל דור
מבחינת 'משה', כי "אתפשטותא דמשה
בכל דרא ודרא" [התפשטות משה בכל דור ודור]
(תקוני-זהר קיב).

ב.

(לקוטי הלכות, ראש-הדש ו, טז)

ועל-כן "אומרים 'פרקי אבות'
בספירה" (שלחן-ערוך, ארחהיים רצב,
ב; ובלבוש' ארחהיים תצג, ד), ומתחילין (אבות א, א):
"משה קבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע,
ויהושע לזקנים" וכו' - שמדבר מכל
ה'ישיבות הקדושות' שהיו בכל דור, שהם
עקר 'תקון-המשפט' שאנו צריכים בימים
האלו [בימי הספירה. עין בפנים כל ענין פסח וימי
הספירה, שהוא 'תקון פגם המשפט'].

ג.

(לקוטי הלכות, נזיקין ד, כא-כב-כג-כד -
על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א ל)

וזה "שאומרים 'פרקי אבות' בימי
הספירה מפסח עד עצרת" (שלחן-
ערוך, ארחהיים רצב, ב; ובלבוש' ארחהיים תצג, ד) -
זה בחינת 'תוכחה של הצדיקי-אמת', שעל-
ידם נתגלה ה'חסד', שעל-ידי-זה קוצרין
וחותכין את ה'מלכות' וכו'.

כי 'מפכת אבות' - היא בלה 'תוכחה
ומוסר-השכל', שעל-ידי-זה חותכין
את ה'מלכות' 'חכמה-תתאה', ומעלין אותה
ל'אורה-פנים', שעל-ידי-זה זוכין ל'השגת-
אלקות'.

ועל-כן 'קדם פרקי אבות', מתחילין
המשנה (סנהדרין פ"י מ"א): "כל
ישראל יש להם חלק לעולם-הבא" וכו'.

להורות: שאף-על-פי שהצדיקים אומרים
לנו 'תוכחה', ולפעמים תוכחתם
בדרך בזיון, אין פונתם לרחק אותנו חס-
ושלום, כי באמת כל פונתם רק לקרב, כי הם
מעלין ומוציאין הטוב שבנו, כי הם מסתפלין
על הטוב שבכל אחד מישראל, אפלו בשערה.

ועל-כן באמת: "כל ישראל יש להם
חלק לעולם-הבא, כמו שנאמר
(ישעיה ס, כא): ועמד כלם צדיקים" וכו',
והכל בכח הצדיקים-האמתיים העוסקים
בתקונינו.

כי לכאורה תמוה מה שכתוב: "ועמו כלם צדיקים", כי הלא אנו רואין כמה מבני ישראל שאינם צדיקים, ימחל להם השם-יתברך?!

אך באמת: ישראל נקראים 'צדיקים', על שם ה'צדיק-האמת', שמצדיק את כלם - כי הוא מתנגע לחפש ולמצא נקודות ושערות טובות, בכל אחד מישראל, ועל-ידי-זה מצדיק אותם, עד שנקראים כלם 'צדיקים'.

וכל מי שמקרב ונכלל יותר בה'צדיק-האמת' - הוא נקרא יותר בשם 'צדיק'. ובכח ה'צדיק-האמת' - "כל ישראל יש להם חלק לעולם-הבא" - כי ה'צדיק-אמת נקראים "מצדיקי הרבים" (דניאל יב, ג) - כי הם מצדיקים כל ישראל שיהיו כלם נקראים בשם 'צדיקים', ועל-ידי-זה יהיה לכלם חלק לעולם-הבא.

ועל-כן "המבזה את הצדיק, נקרא אפיקורוס, ואין לו חלק לעולם-הבא" (סנהדרין צט:).

כי אי-אפשר לזכות לעולם-הבא ב-אם מי שהוא 'צדיק', ורב בני-אדם אינם 'צדיקים', רק בכח ה'צדיק-האמת' שמצדיק אותם על-ידי הטוב שמוצא בהם, על-ידי-זה גם הם נקראים בשם 'צדיקים', וזוכין לחלק לעולם-הבא.

אבל זה שמבזה את הצדיק - בודאי אינו צדיק, ואין מי שיזכה ויצדיק אותו, על-כן אין לו חלק לעולם-הבא.

ועל-כן מתחלת מסכת אבות: "משה קבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים" וכו'. ושונה שם כל סדר השתלשלות הקבלה מדור לדור.

ולכאורה קשה: למה במסכת זאת דיקא שמדברת מתוכחה ומוסר, הוא שונה כל סדר הקבלה, וכמו שהרגיש בזה רבי עובדיה מברטנורא, עין שם?

אך על-פי הנ"ל מבאר היטב: כי כל ה'תוכחה ומוסר' שמוכיחין אותנו ה'צדיקים-אמתיים', הכל בשביל לחתוך את ה'מלכות' מהסטרא-אחרא, כדי לזכות ל'השגות-אלקות', שזה עקר 'קבלת-התורה' פנ"ל, כדי להכיר ולדעת את מי שאמר והיה העולם.

וזו עקר ה'השתלשלות סדר הקבלה' שמסרו התורה מדור לדור, ממשה ליהושע ומיהושע לזקנים וכו', שאנו מצוים לשמע להצדיקים-אמתיים שבכל דור, ולבלי לסור מדבריהם ימין ושמאל, שכל-זה הוא בשביל שנוזף לקיים את כל דברי התורה שזהו העקר, כי "לא המדרש הוא העקר אלא המעשה" (אבות פ"א מ"ז).

וזו הלמוד עמק ביותר, "עמק עמק מי ימצאנו" (קהלת ז, כד) - הינו: לזכות לקבל דרכים ועצות אמתיות, איך לזכות לקיים את כל דברי התורה באמת.

ובפרט מי שנטה מהדרך ופגם מה שפגם, כמו שיודע כל אחד בנפשו, שלזה צריכין לשמש 'תלמידי-חכמים אמתיים' הרבה, ולהתיגע מאד לחפש ולבקש למצא רבי כזה, שיוכל לרפאותו להכניס בו קיום התורה.

ועל-כן סדר לנו התנא 'סדר הקבלה', ב'מסכת אבות' דיקא, שמדברת מ'קיום-התורה' - להורות: שזה עקר הלמוד שצריכין לקבל מ'צדיקי-הדור האמתיים', כפי מה שקבלו עד משה רבנו עליו-השלוש.

כי עקר הלמוד הוא: ללמד וללמד לשמר ולעשות ולקיים, שלזה צריכין ללקט ולקבץ יחד כל דברי תוכחה ומוסר שגלו הצדיקים-אמתיים מימות משה עד הנה, ולילך עליפי דרכיהם דיקא.

לא עליפי דרך חכמות-היצוניות חס-ושלום, שהם בחינת קלפות עמלק, כמו שפתוב בהתורה הנ"ל (ח"א ל).

רק לילך בהדרכים שמסרו לנו אבותינו, כפי מה שקבלו ממשה רבנו - שזה כל ענין 'מסכת אבות' שמדברת דרכי תוכחה ומוסר הרבה, איך לזכות לקיים את התורה, שזה העקר, וכנ"ל.

ועל-כן "עוסקין במסכת זאת בימי הספירה" - שאז אנו צריכין להכין עצמנו בכל שנה, לזכות לקבלת התורה. ועקר קבלת התורה מחדש בכל שנה הוא - שנוזפה לקבל עתה 'דרכי התורה' כאלה, שעל-ידי-זה נזפה לקימה באמת מעתה.

כי באמת: כל דיני והלכות התורה, כבר קבלנו בימי משה רבנו, ואסור לחדש דבר מעתה, ועקר 'קבלת התורה מחדש' בכל שנה הוא: לזכות לקבל ולהמשיך, שכליות אמתיים ותמימים כאלה, שנוזפה על-ידם לקיים את התורה באמת, שזה צריכין לקבל מחדש בכל יום, כמו שפתוב (ספרי, על דברים ו, ז): "בכל יום יהיו בעיניך בחדשים".

בפרט ב'שבועות', שאז הוא זמן מתן תורתנו, שאז אנו צריכין לזכות לקבל התורה מחדש, דהינו: שנוזפה מעתה לקיים את התורה וכנ"ל.

ועל-כן בימי הספירה, שאז אנו מבינים עצמנו לזה - על-כן עוסקין אז ב'מסכת אבות'.

וזהו (התחלת פרקי אבות - פ"א מ"א): **"היו מתונים בדין, והעמידו תלמידים הרבה, ועשו סיג לתורה"**.

כי כל השלשה דברים האלה - כלם אחד - שהזהיר על השלום, כדי שיוכלו להעמיד תלמידים הרבה, כדי שתתקיים התורה על-ידם לנצח.

וזהו: "היו מתונים בדין" - הינו בחינת (אבות פ"א מ"ז): "היו דן את כל אדם לכף-זכות", בחינת (שם פ"ב מ"ד) "אל תדין את חברך, עד שתגיע למקומו".

הינו: כשאתה רואה בחברך או תלמידך דבר שאינו-הגון - תהיה מתון בדין לבלי לדנו לחרבה, לרחקו ולשנאו על-ידי-זה, רק תהיה מתון מתון בדין, להשתדל בכל כחך לדון אותו לכף-זכות, ולמצא בו גם-כן נקודות טובות, כדי שלא תרחק אותו חס-ושלום, לגמרי, ויהיה חס-ושלום עוד יותר גרוע, ומי יודע מה יהיה נעשה ממנו?

על-כן צריכין להיות מתונים מאד בדין זה, לדעת ולחקר היטב איך להתנהג עמו, באפן שלא יתרחק יותר חס-ושלום.

וזהו: "והעמידו תלמידים הרבה" - כי הא בהא תליא, כי כשיהיה מתון בדין וידון את הכל לכף-זכות - יהיה לו שלום עם הכל, ואז בודאי יוכל להעמיד תלמידים הרבה, כמו במעשה דרבן גמליאל ורבי יהושע (ברכות כח): "שנתוספו כמה ספסלים בבית-המדרש, על-ידי שאמרו: כל הרוצה לפנס יבוא ויפנס", וכנ"ל.

בי איי־אפשר לקבל את התורה ולהורידה לישראל - לזבות את כל אחד ואחד שיזכה לקימה, בייאם עלידי ענוה ושפלות' אמת' פמו' משה' וכו'.

בי זה העקר, שעלידי־זה דיקא זכה לקבלת־התורה' ולמסרה לישראל, בי עקר 'קבלת־התורה' שיזכה משה, היה עקר הגבורה והמלחמה שיקבלה, באפן שיוכל למסרה ליהושע תלמידו, שיוכל למסרה לישראל מדור לדור לעולם.

בי על 'משה' בעצמו, לא היו המלאכים מקטרגים כל־כך, בי ידעו גדל קדשתו העצומה שכבר נצח ושבד היצור־הרע בתכלית.

אך כל עקר קטרוגם היה: על שרצה משה לקבל את התורה, ולמסרה ליהושע תלמידו, שתהיה נמשכת לישראל לדורות עולם.

ועל־זה סברו, שיש להם פח לקטרג, מחמת שראו שאין מעשי הדורות עולים יפה, ועל־כן סברו שיכולים לקטרג פמו שקטרגו על בריאת אדם הראשון, מחמת שראו שסופו לחטא וכו', בפרט בסוף הדורות.

אבל משה בעצם פחו, לא די שהתגבר עליהם וקבל את התורה, אף גם קבלה בכח כזה, עד שיוכל למסרה ליהושע תלמידו, שיוכל להמשיכה מדור לדור לעולם.

ובל־זה זכה עלידי שקבלה "מסיני", שהוא בחינת 'שפלות אמת' וכו' - להציל אפלו את הגרוע־שבגרועים מ'קטרוג המלאכים', עד שגם הוא יזכה לבחינת 'קבלת־התורה', ולהמשיכה לדורות.

וזהו: "ועשו סיג לתורה" - 'סיג' הוא בחינת 'מחצה וגדר', לשמר הדבר שיתקיים ולא יחרב. הינו: בי עלידי שיהיה מתון בדין כנ"ל, ויעמידו תלמידים הרבה - עלידי־זה יעשו 'סיג' ושמירה להתורה' שלא תשתכח מישראל..

בי עקר 'קיום־התורה' מדור לדור, הוא עלידי שמעמידו תלמידים הרבה, וכן אלו התלמידים מעמידים עוד תלמידים הרבה, וכן מדור לדור, ועלידי־זה עקר 'קיום־התורה' לנצח, וכנ"ל וכו'.

ד.

(לקוטי־הלכות, גבית־חוב מהלקוחות ואפותיקי ה, יט"כ)

וזה בחינת (אבות פ"א מ"א): "משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע", "שאנו עוסקין במסכתא הקדושה הזאת בימי הפפירה שבין פסח לעצרת" (שלחן־ערנד, ארח־חיים רצב, ב; וב'לבוש' ארח־חיים תצג, ד), שאנו מכינים עצמנו לקבלת־התורה בשבועות בכל שנה ושנה.

דהינו: לזבות מעתה לקבל התורה מחדש, באפן שניזכה לקימה, שזה העקר, בי "לא המדרש הוא העקר אלא המעשה" (שם פ"א מ"ז).

ועל־כן התחיל התנא במסכתא הזאת, שהיא 'אבות': "משה קבל תורה מסיני" דיקא - בי 'סיני' הוא בחינת 'ענוה ושפלות', פמו שאמרו רז"ל (במדבר־רבה יג, ג): "שבשביל־זה נתנה התורה ב'הר־סיני' מפני שהוא 'הר נמוך'" - להורות: שאי־אפשר לזבות לקבלת־התורה, בייאם עלידי 'ענוה ושפלות', פמו 'משה רבנו' עליו השלום.

כי 'המשכת התורה מדור לדור, חובה על כל אחד ואחד מישראל וכו'. אבל הבעל-דבר מתגרה על כל אדם, ואינו מניחו לעסק בזה, ואם ירצה להתגבר בנגדו, הוא מתגרה בו ביותר ויותר, פי'דוע. על-כן עקר התקון על-ידי ה'צדיק' שהוא ענו כמשה וכו'.

וזה: "משה קבל תורה מסיני" - שהוא בחינת 'ענוה ושפלות אמת' וכו'. על-ידי-זה דיקא "קבל את התורה ומסרה ליהושע" - שהיה לו כח למסרה ליהושע תלמידו, אף-על-פי שהוא בעצמו לא היה לו זה הכח בשלמות וכו', ואף גם זכה לקבל את כל התורה ממשה ולהמשיכה לדורות. והכל בכחו של משה על-ידי שהיה ענו בזה וכו'.
(עין עוד בפנים באריכות המשך באור המשנה).

ה.

(עלים-לתרופה, יום ו' ערב
שבת-קדש שמיני תקצ"ח)

ונזכה לקבל השבת בשמחה רבה פראוי, ולהתחיל 'פרקי אבות' מחדש - להרגיש בלב, נעימת המוסר והדרכים קדושים שהעלימו הצדיקים בדבריהם העמקים מאד.

- הקדמה לפרקי אבות -
"כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, שנאמר (ישעיה ס, כא): 'ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ וגו'' (סנהדרין פ"י מ"א)

שאמר: "שכל ישראל על-ידי שהם נמולים, על-כן כלם נקראים צדיקים!"

[פרי-עץ-חיים, שער-העמידה פ"ב: כל מי שימול מישראל, נקרא 'צדיק', שנאמר: 'ועמך כלם צדיקים'].

ועלים-לתרופה, מכתב שעט, שנת תר"ב: ותהלה לאל קימנו היום מצות מילה פראוי בעזרת-השם-יתברך. אשרינו אשרינו שאנו מזרע בית ישראל, שכלנו חתומים בחותמו של אברהם אבינו עליו-השלום, אשר זה קיום כל העולם הזה וכל העולמות התלויים בו. אשר על ידי זה כלנו נקראים בשם צדיקים, כמו ששמעתי מפירוקדוש].

ז.

(ח"א לד, ד)

כל אחד ואחד מישראל, יש בו בחינת "צדיק מושל", שהוא בחינת 'מלא פום', כמו שכתוב (ישעיה ס, כא): "ועמך כלם צדיקים".

וזהו פרוש (תהלים קיד, ב): "ישראל ממשלותיו" - הינו (מועד-קטן טז): "מי מושל בי צדיק".

כי יש בכל אחד מישראל, דבר יקר שהוא בחינת נקדה, מה שאין בחברו. כמעשה דאביי ואבא-אמנא (תענית כא): "שהשיבו לו, לא מצית למעבד בעבדא דאבא אמנא" וכו'.

ובחינה הזאת שיש בו יותר מחברו, הוא משפיע ומאיר ומעורר לב חברו, וחברו צריך לקבל התעוררות ובחינה הזאת ממנו, כמו שכתוב (תרגום ישעיה ו, ג): "ומקבלין דין מן דין".

ח.

(ח"א עג)

כל אחד מישראל נקרא 'צדיק', שנאמר (ישעיה ס, כא): "ועמך כלם צדיקים".

ו.

(ח"א כג, בסוף - השמטה השיך לאות ג)

כל ישראל נקראים 'צדיקים', על-שם ה'ברית'. שמעתי מפיו הקדוש בפרוש,

ט.

(חיי-מוהר"ן מג)

מימות עולם עד הסוף, בודאי נמצאים צדיקים רבים מאד, וכמו שכתוב (תהלים קלט, יח): "אספרם מחול ירבון", וגם כתיב (ישעיה ס, כא): "ועמד כלם צדיקים" - פי בודאי כל ישראל יזדככו ויהיו בכלל צדיקים.

"משה קבל תורה מסיני" (משנה א)

י.

(ח"א טו, ד)

יש שני בחינות תורה, נגלה ונסתר. לבחינת נסתר אינו זוכה אלא לעתיד-לבוא, אבל בזה-העולם זוכה לבחינת נסתר על-ידי תפלה במסירת-נפש, ולתפלה זוכה על-ידי תורה-שבנגלה.

כי התורה-שבנגלה היא בחינת סיני, כמו שאמרו חז"ל (ברכות סד): "סיני ועוקר הרים, סיני עדיה, כי הכל צריכין למרי חטיא", והתורה-שבנגלה הכל צריכין לה, אבל התורה-שבנסתר זעירין אנון דצריכין לה.

ובחינת סיני הוא בחינת שפלות, כמו שאמרו חז"ל (סוטה ה): "שהניח הקדוש-ברוך-הוא כל הקרים, ולא נתן התורה אלא על הר-סיני". וחז"ל אמרו (שם ה): "שתפלת השפל אין נמאסת, כמו שכתוב (תהלים נא, יט): 'לב נשבר וכו'".

ועל-ידי תפלה במסירת-נפש, שמבטל כל גשמיותו ואין גבול. וכשאין גבול - אזי יכול להשיג התורה-

"ומסרה ליהושע" (משנה א)

יב.

(ח"א ו, בסוף)

"ויאמר ה' אל משה קרא את יהושע, והתיצבו באהל-מועד, ואצוננו" (דברים לא, יד).

"משה" - הוא נקדה-העליונה. ו"יהושע" - הוא נקדה-התחתונה. "והתיצבו באהל" - זה בחינת ה'רקייע', בחינת האהל, בחינת ה'וא"ו שבתוך האלף".

"ואצוננו" - כי משה היה צריך אז למסור הכל ליהושע, "ואין שלטון ביום המות" (קהלת ת, ח). פי בשעת הסתלקות-הצדיק, אין לו שליטה וכח להאיר ליהושע.

על-כך דיק: "ואצוננו", אני בעצמי - כי חזרה הממשלה להקדוש-ברוך-הוא.

שלעתיד, שהיא אינה גבול, ואין נתפסת בגבול.

יא.

(לקוטי-הלכות, ברפת-הפרות ה, יד)

נמצא לעיל בכלליות ענין למוד פרקי אבות.

הם מרבים, וכלם מקבלים חיות ממנו, ו"כאלו ילדם" (סנהדרין יט:).

"הוּוּ מְתוּנִים בְּדִין, וְהֶעֱמִידוּ תְּלֵמִידִים הַרְבֵּה, וְעָשׂוּ סִיג לַתּוֹרָה" (משנה א)

יג.

(ח"א נט, א"ה)

זֶה הָאִישׁ הַמְּשַׁדֵּל לְקָרֵב בְּנֵי-אָדָם לְעִבּוּדַת הַשָּׁם-יִתְבָּרֵךְ, וְלַעֲשׂוֹת נִפְשׁוֹת - הוּא בּוֹנֵה בְּחִינַת 'הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ'.

'קֹדֶשׁ' - זֶה בְּחִינַת (ישעיה ד, ג): "וְהִנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֹאמַר לוֹ". הֵינּוּ: זֶה שְׁבִנֵי-אָדָם נִשְׂאָרִים דְּבוּקִים בְּיִרְאָה שְׁלֵמָה עַל-יְדוֹ, אַף-עַל-פִּי שֵׁשׁ כְּמָה וְכָמָה שֶׁנִּפְּלוּ מִקְּדוּשָׁתָם, אַף-עַל-פִּי-כֵן מֵאֲלוֹ שֶׁנִּשְׂאָרוֹ בְּיִרְאָה שָׁלֵם, עַל-יְדֵי-זֶה: "קְדוֹשׁ יֹאמַר לוֹ".

וְהֵיכַל - זֶה בְּחִינַת ה'כְּבוֹד' שֶׁנִּתְּכַבֵּד הַשָּׁם-יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹכָא בְּזֵהר (יתרו טו): "כִּד אֲתִי יִתְרוֹ, כִּדִּין אֲתִיקָר שְׁמָא דְקֹדֶשׁ-אֲבִרִיד-הוּא" וכו'. וְה'כְּבוֹד' זֶהוּ בְּחִינַת 'הֵיכַל', בְּבְחִינַת (תהלים כט, ט): "וּבְהֵיכְלוֹ כָּלוּ אִמֹר כְּבוֹד".

וְזֵהוּ (ישעיה נה, ה): "וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחֹמֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבְּנִים וּמִבְּנוֹת".

"יָד" - הֵינּוּ: שִׁיחָה לֹו כַח לְהַעֲמִיד 'תְּלֵמִידִים-הַגּוֹנִים' וכו'.

"וְשֵׁם" - הֵינּוּ: שִׁיזְכָּה ל'שֵׁם טוֹב' (אבות פ"ד מ"ג) - שֶׁכָּל הַנִּפְשׁוֹת יִתְאוּוּ תְּאוּוֹה לְהִיּוֹת נִשְׂרָשִׁים בְּשֵׁמוֹ וכו'.

נִמְצָא: זֶה שִׁזְכָּה לְהַעֲמִיד 'תְּלֵמִידִים-חֲכָמִים', וְזָכָה שֶׁיִּכְּלוּ בְּנִפְשׁוֹ נִפְשׁוֹת שֶׁל רַבִּים - בְּוֹדָאֵי זֶה "טוֹב מִבְּנִים וּבְנוֹת" - כִּי בְּנִים וּבְנוֹת הֵם מַעֲטִים, וְאֲלוֹ

יד.

(ח"ב ז, ד)

וְאִפְּלוּ כְּשִׁמְנֵיעַ זְמַנּוֹ לְהַסְתַּלַּק, וְהַנִּשְׁמָה עוֹלָה וּמִתְדַבֶּקֶת בְּמָקוֹם שְׁעוֹלָה, בְּעוֹלָמוֹת-עֲלִיוֹנִים, אֵין זֶה תְּכֵלִית וְשְׁלֵמוֹת שֶׁתְּהִיָּה הַנִּשְׁמָה רַק דְּבוּקָה לְמַעְלָה, רַק עֶקֶר הַשְׁלֵמוֹת שֶׁל הַנִּשְׁמָה הִיא: שִׁבְעַת שָׁהִיא לְמַעְלָה, תְּהִיָּה לְמַטָּה גַם-כֵּן.

עַל-כֵּן צָרִיד שִׁישְׂאִיר אַחֲרָיו בְּרָכָה, 'בֵּן' או 'תְּלֵמִיד' - כִּדִּי שִׁישְׂאִיר דַּעְתּוֹ לְמַטָּה גַם-כֵּן בַּעַת שֶׁנִּסְתַּלַּק לְמַעְלָה וכו'. כִּי כְּשֶׁנִּשְׂאִיר דַּעְתּוֹ לְמַטָּה עַל-יְדֵי 'בֵּן' או 'תְּלֵמִיד' - נִחְשָׁב כְּאֲלוֹ הוּא בְּעַצְמוֹ מִמֶּשׁ נִשְׂאִיר בְּעוֹלָם.

וְכָל אָדָם יָכוֹל לָקִים זֹאת: "לְהַעֲמִיד תְּלֵמִידִים" (אבות פ"א מ"א). כִּי כְּשֶׁשָּׁנִים מְדַבְּרִים יַחַד בְּיִרְאָת-שָׁמַיִם - אֲזִי כְּשֶׁאֶחָד מֵאִיר לְחִבְרוֹ בְּאִיזָה דְּבוּר, נִחְשָׁב חִבְרוֹ אֲצֻלוֹ בְּחִינַת 'תְּלֵמִיד'.

וְלַפְעָמִים נַעֲשֶׂה לְהַפְּךְ - דְּהֵינּוּ: כְּשֶׁאֶחָד כָּךְ הוּא מְקַבֵּל מִחִבְרוֹ אִיזָה דְּבוּר, אֲזִי נַעֲשֶׂה הוּא בְּבְחִינַת 'תְּלֵמִיד' לְגַבִּי 'חִבְרוֹ'.

וְצָרִיד כָּל אָדָם לְזַהֵר לְהַשְׁתַּדֵּל וְלַעֲסֵק בְּזֵה, כִּי "לֹא תִהְיֶה בְּרָאָה לְשֶׁבֶת יְצָרָה" (ישעיה מה, יח).

כִּי צָרִיד כָּל אֶחָד לַעֲסֵק בִּישׁוּבוֹ שֶׁל עוֹלָם, שִׁיחָה הָעוֹלָם מְמַלָּא מִבְּנֵי אָדָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, כח; ט, א): "וּמְלֹאוּ אֶת הָאָרֶץ".

כִּי זֶה עֵקֶר 'יְשׁוּב־הָעוֹלָם', כְּשֶׁהָעוֹלָם
מִמָּלָא מ'בְּנֵי-אָדָם', הֵינּוּ: מ'בְּנֵי-דַעְתָּה'.
כִּי מִי שֶׁאֵין בּוֹ דַעַת, אֵינוֹ אָדָם כָּלֵל.

הֵינּוּ: כְּמוֹ שֶׁהָאָדָם מְצוּה לְהַעֲמִיד 'בְּנִים'
בְּעוֹלָם בְּשִׁבִיל קִיּוּם הָעוֹלָם, כֵּן הוּא
מְצוּה לְהַכְנִים דַעַת וְיִרְאֵת-שָׁמַיִם בְּבָנָיו
וּבִתְלֻמִּידִים.

כִּי זֶה עֵקֶר הַמְצוּה: שֶׁמְצוּה לְהַעֲמִיד
תּוֹלְדוֹת לְקִיּוּם הָעוֹלָם, כִּי הָעֵקֶר:
לְהַעֲמִיד 'תּוֹלְדוֹת' מִמִּין בְּנֵי-אָדָם דּוֹקָא,
וְלֹא מִיֵּן בְּהֵמוֹת וְחַיּוֹת בְּדַמּוֹת אָדָם.

עַל-כֵּן: כָּל-זְמַן שֶׁאֵין מֵאִיר ה'דַעַת' בְּבְנֵי-
אָדָם, וְאֵינָם יוֹדְעִים וּמְרַגְּשִׁים
אֲלֻקוֹתוֹ וְתִבְרֵךְ וּמְמַשְׁלֵתוֹ - אֵינָם בְּכָלֵל
'בְּנֵי-אָדָם', מֵאַחַר שֶׁאֵין בָּהֶם 'דַעַת' "לְדַעַת
אֵת ה'" (הושע ו, ג), שֶׁזֶה עֵקֶר 'גְּדֵר־הָאָדָם'.
וְעַל-כֵּן נִחְשָׁב הָעוֹלָם כְּתֵהוּ וְכֵהוּ.

עַל-כֵּן צָרִיךְ כָּל-אֶחָד לְעַסֵּק בְּזֶה: לְהַכְנִים
'דַעַת' וְיִרְאֵת-שָׁמַיִם' בְּחִבְרוֹ -
שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה 'חִבְרוֹ', בְּחִינַת 'תְּלֻמִּיד'
אֲצִלוֹ.

וְאִזִּי כְּשִׁימְלֵאוֹ יָמָיו וַיִּגִיעַ זְמַן הַסְתַּלְקוֹתוֹ
- אִזִּי יִתְלַבֵּשׁ בְּזֶה הַדְּבַר שֶׁהַכְנִים
בְּחִבְרוֹ, וַיְהִיָּה נִחְשָׁב כְּאִלוֹ הוּא בְּעַצְמוֹ מִמָּשׁ
קִיּוּם בְּזֶה-הָעוֹלָם וְכוּ'.

טו.

(ח"ב, ז, ח)

הַחֲכָמִים-הַדּוֹר צָרִיךְ לִידַע אֵיזָה 'מְקִיפִים'
שֶׁצָּרִיךְ לְהַמְשִׁיכֵם וְאֵיזָה
שֶׁאֵין-צָרִיךְ.

וּבְשִׁבִיל-זֶה יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאֵין רִשְׁאִים
לְגַלּוֹתָם בְּפָנָי הַתְּלֻמִּידִים, כִּי
אִם יִגְלֶה אוֹתָן, יִפְנָסוּ מְקִיפִים אַחֲרֵים בְּתוֹךְ

שְׁכָלוּ, עַד שֶׁיּוּכַל לְכַנֵּס בְּהַשְׁגוֹת מְקִיפִים
שֶׁהֵם לְמַעַלְה מֵהַזְמַן, שֶׁאֵין הַזְמַן מְסַפֵּיק
לְבָאֵר הַקְּשִׁיּוֹת וְהַתְּרוּצִים שֶׁיֵּשׁ שָׁם.

עַל-כֵּן מְכַרַח הַחֲכָם לַעֲשׂוֹת סִיג לְדַבְּרָיו,
לְדַקְדֵּק וּלְזַהֵר מֵהַ לְגַלוֹת וּמֵהַ
שֶׁלֹּא לְגַלוֹת, בְּאִפְּךָ שֶׁלֹּא יִשְׁיג רַק הַמְקִיפִים
שֶׁצָּרִיךְ לְהַשִּׁיג.

וְזֶה פְּרוּשׁ (אבות פ"א מ"א): "הוּוּ מְתוּנִים
בְּדִין, וְהַעֲמִידוּ תְּלֻמִּידִים הַרְבֵּה,
וְעֲשׂוּ סִיג לְתוֹרָה".

"הוּוּ מְתוּנִים בְּדִין" - שֶׁצָּרִיךְ הַחֲכָם
לְהִיּוֹת לוֹ 'מְתִינּוּת', לִידַע אֵיךְ לְדַבֵּר
עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, שֶׁלְּפָנָי 'דְּרִי-מַעַלְה' יִגְלֶה
לָהֶם הַהַשְׁגָּה שֶׁל 'מֵה', וְלְפָנָי 'דְּרִי-מַטָּה'
יִגְלֶה הַהַשְׁגָּה שֶׁל "מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ"
(ישעיה ו, ג).

וְזֶהוּ: "וְהַעֲמִידוּ תְּלֻמִּידִים הַרְבֵּה" - כִּי
כְּשִׁזְכָּה לְהַשְׁגָּה כְּזוֹ, לְהָאִיר
בְּגִדוּלִים וּקְטָנִים - בּוֹדָאֵי יַעֲמִיד 'תְּלֻמִּידִים
הַרְבֵּה' - כִּי כָּלֵם צָרִיכִים אֲלָיו, כִּי יֵשׁ לוֹ כַּחַ
לְלַמֵּד עִם כָּלֵם.

וְזֶהוּ: "וְעֲשׂוּ סִיג לְתוֹרָה" - בְּחִינַת (שם פ"ג
מ"ג): "סִיג לְחֲכָמָה שְׁתִּיקָה" - כִּי
צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת 'סִיג' לְדַבְּרָיו, לְשִׁתַּק לְפַעֲמַיִם.

כִּי עַל-יְדֵי שִׁזְכָּה לְהַעֲמִיד 'תְּלֻמִּידִים
הַרְבֵּה' - עַל-יְדֵי-זֶה זֹכָה לְהַשִּׁיג
ה'מְקִיפִים' מֵהַ שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְהַשִּׁיג
מִתַּחֲלָה. עַל-כֵּן הוּא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת 'סִיג'
לְדַבְּרָיו וְלְשִׁתַּק לְפַעֲמַיִם - כִּדֵּי שֶׁלֹּא יִכַּנֵּס
ב'מְקִיפִים' שֶׁלְּמַעַלְה-מֵהַזְמַן, שֶׁאֵין הַזְמַן
מְסַפֵּיק לְבָאֵר הַקְּשִׁיּוֹת וְהַתְּרוּצִים שֶׁיֵּשׁ שָׁם.

טז.

(ספורי-מעשיות, מעשה ג' מ'חגר')

"מעשה בהכם אחד: קדם מותו קרא בניו ומשפחתו, וצוה אותם: "להשקות אילנות! - גם יש לכם רשות לעסק בשאר פרנסות, אבל בזה תשתדלו: להשקות אילנות!"

יז.

(חיי-מוהר"ן תקמג)

כמה פעמים היה מדבר הרבה עמנו, והזהיר אותנו מאד: "לקרב נפשות להשם-יתברך, להשתדל לדבר הרבה עם בני-אדם, כדי לעוררם ולהשיבם לקרבם להשם-יתברך!"

ורצונו היה: אפלו לדבר עם בני-העולם שיחות חלין' בעסקי העולם - אולי יצמח ויתגלגל מזה דבורים' שיעוררו אותם להשם-יתברך.

ואפלו אם לא יפעל ביי-אם תנועה בעלמא, שיכנס בהם איזה הרהור תשובה או התעוררות לפי שעה - גם כן טוב מאד.

מכל-שפן שיכול להיות: שברבות הימים, בשידבר עמהם ויחזר וידבר, אולי יזכה לעוררם באמת להשם-יתברך, ולקרבתם לעבודתו יתברך, אשר אין דבר גדול מזה, כמובא בכל הספרים בפרט ב'זהר-הקדוש'.

והוא ז"ל האריך לדבר עמנו כמה וכמה פעמים מזה, וזרז אותנו לזה מאד בכמה מיני לשונות. וכמה פעמים היה מבזה אותנו בבזיונות על שאנו מתעצלים בזה.

ופעם-אחת קרא אותנו: "עצים יבשים!" - על שאין אנו מולידים נפשות שיתקרבו להשם-יתברך על-ידינו.

וגם היה רצונו: "שיסעו נסיעות בשביל זה, כדי לדבר עם בני-אדם!"

והיה מתלוצץ: מאלו המשתדלים לקרב להשם-יתברך רק הפחותים במעלה מאד, כגון עניים ואביונים ועמי-הארצות וכיוצא בזה אנשים השפלים במעלה! - כי העקר הוא להשתדל לקרב להשם-יתברך, בני האדם הגדולים במעלה שיש להם איזה חשיבות וכו' וכו'!

"על התורה" (משנה ב)

יח.

(ח"א א)

על-ידי ה'תורה' - נתקבלים כל התפלות וכל הבקשות שאנו מבקשים ומתפללים.

יט.

(ח"א עד; לקוטי-עצות' תלמוד-תורה מט)

על-ידי שמתניע בתורה עד שזוכה לידיע אותה ולהבינה, על-ידי-יזה הוא מרפא את נפשו, ומעלה אותה למקום שרשה, וממתיק כל הדינים.

כ.

(ח"א קא)

על-ידי שהאדם מתניע בתורה לשם-שמים, עד שזוכה להשיג ולהבין חכמת התורה-הקדושה' - על-ידי-יזה יוצא מבהינת 'אנפין-חשוכין', לבהינת 'אנפין-נהירין'.

וְאִזְ נִתְבַטַּל מִמֶּנּוּ הַשְּׁעֵבּוּד שֶׁל הַתְּאוּזוֹת' וְהַמְדוּת־רְעוֹת' שֶׁל הַשְּׁבָעִים עֲבוּ"ם, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'אַנְפִּין־חֲשׂוּכִין'.

וְאִזְ נִקְרָא 'אָדָם', בְּחִינַת (בַּמְדַּבֵּר יט, יד): "זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם", בְּחִינַת (בְּמֹת סא): "אַתֶּם קְרוּיִים אָדָם".

כִּי עֵקֶר שֵׁם 'אָדָם', זֹכִין עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה־הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהִיא בְּחִינַת 'אַנְפִּין־נְהִירִין'. וְהִיא בְּחִינַת הַרְחַקַת וְשִׁבִירַת כָּל הַתְּאוּזוֹת וְהַמְדוּת־רְעוֹת'.

וְעַל־יְדֵי־זֶה זֹכֶה: שֶׁנִּתְבַטַּל מִמֶּנּוּ עַל הַשְּׁעֵבּוּד שֶׁל הַעֲבוּ"ם גַּם בְּגַשְׁמִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (אָבוֹת פ"ג מ"ה): "כָּל הַמְּקַבֵּל עָלָיו עַל תּוֹרָה" וְכו'.

נא.

(שיחות ה'ר"ן יז)

הַזְכִּיחַ אֶת אֶחָד עַל הַתְּמִדַת־הַלְמוּד', וְאָמַר לוֹ: "מִדּוּעַ לֹא תִלְמַד? מַה תִּפְסִיד בְּזֶה? הֲלֹא תִקְבַּל עוֹלָם־הַבַּא עַל הַלְמוּד?"!

וְאִין־צָרִיךְ־לֹאמַר: כִּשֶׁהַתּוֹרָה מְרַאָה אֶת־הַבָּה לְאֶחָד - אִין רוּצָה כָּלל 'עוֹלָם־הַבַּא', רַק שְׂרוּצָה אֶת הַתּוֹרָה' בַּעֲצָמָה.

וְהֵלֵא: "גַּם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לֹא־מַד" וְכו' (עֲבוּדָה־זָרָה ג:). וּבִדְרוֹת הַלְלוּ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ־הַרְבִּים, נִפְל' לְמוֹד־הַתּוֹרָה' מְאֹד.

וְדַע: שֶׁהַגְּדוּלִים שֶׁהָיוּ בַּדּוֹרוֹת שֶׁלְפָנֵינוּ, דְּהָיוּ הָרַבָּנִים הַגְּדוּלִים שֶׁהָיוּ אֲז, לֹא הָיוּ יוֹדְעִים שׁוֹם כְּוֹנוֹת, וְאִף־עַל־פִּי־כֹן הָיוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת 'מוֹפְתִים', רַק עַל־יְדֵי לְמוֹד הַתּוֹרָה־הַקְּדוּשָׁה, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה כִּשְׁהָיוּ אוֹמְרִים 'אִיזָה דְבוּר', נִתְקַיֵּם כָּד'!

נג.

(בוכבי-אור, שיחות וספורים יב)

רַבֵּנוּ ז"ל עוֹרֵר אִישׁ אֶחָד 'בְּר־אוֹרִין' עַל 'הַתְּמִדַת־הַלְמוּד', בְּזֶה־הַלְשׁוֹן: "שְׂפָתֶיךָ לֹא תִשְׁבַּתְנָה! הַתּוֹרָה תִּרְוָה אוֹתְךָ! הַתּוֹרָה תִּחַזַּק אוֹתְךָ! הַתּוֹרָה מַעֲשֶׂרַת!"

[די ליפן זאלן דיר נישט צו שטיין! - די תורה וועט דיר קוויקן! - די תורה וועט דיר שטארקן! - די תורה מאכט רייך!]

"ועל העבודה" (משנה ב)

נג.

(ח"א מט, ב-ד-ה)

וְזֶה בְּחִינַת (דְּבָרִים יא, יג): "וְלַעֲבֹדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם", "אִיזָהוּ עֲבוּדָה שֶׁבִּלְבָב זֶה תִּפְלָה" (תַּעֲנִית ב.). כִּי 'תִּפְלָה' בְּחִינַת 'מַלְכוּת דָּוִד', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קט, ד): "וְאֲנִי תִפְלָה".

וְעֵקֶר הַתִּפְלָה' תְּלוּי ב'לֵב', שִׁישִׁים כָּל לְבוֹ עָלֶיהָ - דְּהֵינּוּ: שִׁיקְשֵׁר מִחֲשַׁבְתּוֹ הַיָּטִב ל'דְבוּרֵי־הַתִּפְלָה', שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּבְחִינַת (ישעיה כט, יג): "בְּשִׁפְתָם כְּבֹדוֹנִי וְלִבָּם רַחַק מִמֶּנִּי".

ו'תפלה שבלב' - היא בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת מַלְכוּתוֹ' בְּתוֹךְ ה'הַלְלוֹת־הַפָּנוּי', בְּתוֹךְ הַמְדוּת', בְּתוֹךְ ה'עוֹלָמוֹת'.

וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלָּה וְנִתְגַּדַּל 'מַלְכוּתוֹ־יִתְבָּרַךְ', וְנוֹפֵל 'מַלְכוּת־הַרְשָׁעָה'.

"ועל גמילות חסדים" (משנה ב)

גלגל-כין נקרא "איש חסיד" - פי מבטל הדין וְהַחֲשֵׁד, וממשיך 'חסדים' בעולם.

נד.

(ח"א ת, ח)

"פי רכיב גמלא" (בבא-בבא עד.). בחינת (משלי יא, יז): **"גמל נפשו איש חסד"** - זה בחינת (שמות לד, ו): **"רב חסד"**.

נה.

(ח"א יד, ח-יא)

תחלה צריך אדם לראות שיהיה שלום בעצמיו, פי לפעמים אין שלום, כמו שפיתוב (תהלים לח, ד): **"אין שלום בעצמי מפני חטאתי"** וכו'. ואז יכול להתפלל וכו'. ועל-ידי תפלה זוכה ל'שלום-הכללי' וכו'. ואיך יזכה לתפלה? - על-ידי שלום-בית, יהא שלום בעצמיו, בין גופו ונפשו.

וזה (שם קמה, י): **"יודוך כל מעשיך"**.

"מעשיך" - זה בחינת עשיה, בחינת גוף.

"וחסידיך יברוכה" - "חסידיך", זה בחינת נפש, כמו שפיתוב (משלי יא, יז): **"גמל נפשו איש חסד"**. (עין בפנים).

נו.

(ח"א לז, ד)

וזה שאמרו חז"ל (תענית יא): **"היזשב בתענית נקרא חסיד, שנאמר** (משלי יא, יז): **גמל נפשו איש חסד"**.

פי ה'תענית' הוא 'גמילות-חסדים' ל'נפשו', הינו לתורה, כמו שפיתוב (תהלים יט, ח): **"תורת ה' תמימה משיבת נפש"**.

נז.

(ח"ב ב, ד)

יש דבור של צדקה, בבחינת (ישעיה סג, א): **"מדבר בצדקה"** - שזהו בחינת היתרון שיש לאדם על החי, שהוא ה'דבור', שהוא גדר האדם, והוא בחינת צדקה, שהוא גמל חסד עם הבריות, שזה גדר האדם, שדרכו לגמל חסד, מה שאין בן החי.

וזה בחינת (שמות ד, י): **"לא איש דברים אנכי"** - הינו ה'דבור של צדקה, בחינת (תהלים קיב, ה): **"טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו"**, דהינו: 'גמילות-חסד' ו'צדקה'.

"אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס, אלא הוו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס" (משנה ג)

נח.

(ח"ב לז)

הכלל: שעקר התכלית הוא רק לעבד ולילך בדרכי-השם לשמו יתברך, כדי לזכות להפיר אותו יתברך ולדעת אותו יתברך, שזהו עקר התכלית, וזהו רצונו יתברך, שאנחנו נפיר אותו יתברך.

ואין ראוי לאדם שיהיה לו פונה אחרת בעבודתו יתברך, פי-אם למלאות רצונו יתברך, שאמר ונעשה רצונו.

כי יש מי שעובד כל ימיו ורודף אחר תאוות עולם הזה, כדי למלאות בטנו וכרסו בתאוות עולם הזה.

ויש מי שעובד ומשתדל, כדי לזכות לעולם הבא, וגם זהו נקרא 'מלוי בטן', שרוצה למלאות בטנו ותאוותו עם עולם הבא.

וזהו בחינות (תהלים יז, יד): "חלקם בחיים וצפונת תמלא בטנם".

"חלקם בחיים וצפונת" - הינו הן אותן שבחרין "חלקם בחיים", דהינו: למלאות תאוותם בחיים-חיותם בעולם הזה, והן אותן שבחרין ברב טוב הצפון, דהינו 'עולם הבא'.

וזהו: "וצפונת" - שבחרין ב'טוב הצפון', דהינו 'עולם הבא', ושניהם הם בחינת 'מלוי בטן' כנ"ל.

וזהו: "חלקם בחיים וצפונת, תמלא בטנם" - שאלו שתי הפתות, הן הבוחרין בעולם הזה, והן העובדין בשביל העולם הבא, שהם בחינות: "חלקם בחיים, וצפונת" כנ"ל - שניהם הם בבחינת: "תמלא בטנם" - שרוצים למלאות בטנם ותאוותם, זה בעולם הזה, וזה בעולם הבא.

רק שזה הבוחר בעולם הבא - הוא חכם יותר, שבוחר בעולם עומד, הקים והנצחי, וממאס 'עולם הזה', שהוא עובר וקלה. וגם באמת בודאי טוב יותר הרבה לעבד השם, אפלו אם עובד בשביל 'עולם הבא'. אך אף-על-פי-כן גם זה נקרא בחינת 'מלוי בטן', כנ"ל.

נט.

(שיחות הר"ן מח)

וזהו כלל גדול מאד בעבודת השם: לבל יניח עצמו לפל חסושלום, מחמת שנפל מאיזה עבודה או מתפלה בכונה, או שנפל למקום שנפל חסושלום - עם-כל-זה יחזק עצמו בכל האפשר, ויתחיל בכל-פעם מחדש וכו'.

וכל-כך הוא צריך להתחזק - עד שהוא מכרח להיות מרצה לעבד את השם תמיד כל ימי חייו, "על מנת שלא לקבל פרס".

כי לפעמים נדמה להאדם: שרחוק שהוא יזכה לחיי עולם הבא, לפי גדל התרחקותו מהשם-יתברך. אף-על-פי-כן יהיה מרצה לעשות מה שיוכל בעבודת-השם בלא עולם הבא.

ואפלו אם נראה לו שיהיה לו גיהנם גם בן חסושלום - יהיה איך שיהיה, הוא מחיב לעשות את שלו תמיד בעבודת-השם, כל מה שיוכל לעשות ולחטף איזה מצוה או תורה ותפלה וכיוצא, 'וה' הטוב בעיניו יעשה" (דבריי-הימים א יט, ג).

ובעין מה שמספרים בשם ה'בעל-שם-טוב' זצ"ל: שפעם-אחת נפל בדעתו מאד מאד, עד שנדמה לו: "שבודאי לא יהיה לו עולם הבא חסושלום! - ולא היה לו במה להחיות עצמו כלל, ואמר: "אני אוהב השם-יתברך בלא עולם הבא!" (וכידוע הספור מנסיעתו לארץ-ישראל, שנוהגין לספרו בשביעי-של-פסח).

ל.

(חיי-מוהר"ן תפב)

פעם-אחת ספר עמי מענין 'ענוה' ואיך הוא ה'אמת' וכו'. וכן ספר

עמי מענין (אבות פ"א מ"ג): "על מנת שלא לקבל פרס" - "והלא אה-על-פי-כן בהכרח שאני רוצה איזה דבר" וכו'!

וכן לי מחשבתי, כי אלו הקשיות בענין ענוה, ובענין זה, היו עולים על דעתי, והוא ז"ל בקדשתו הנפלאה, כיון לי מחשבתי.

אך לא אמר שום ישוב ותרועץ על-זה, רק דבוריו היו, כאומר: "שהוא יודע כל מחשבותי שעולים על הלב, אך אי-אפשר עתה לישוב לי כל-זה"!

והבנתי מדבריו: "שצריכין לזה רק יגיעה גדולה בעבודת-השם, ותפלה ותחנונים הרבה - אז נזכה לידע דרכי ענוה באמת - וכן לזכות לעבד את השם "שלא על מנת לקבל פרס" - יהירצון שנזכה מהרה לכל-זה באמת ובשלמות.

"ויהי מורא שמים עליכם" (משנה ג)

לא.

(ח"א ס, ד)

שלמות היראה, היא בבחינת 'ש'לש קנין. א) "מורא שמים" (אבות פ"א מ"ג). ב) "מורא רבך" (שם פ"ד מ"ב). ג) "מורא אב ואם" (ויקרא יט, ג).

וכשיש 'חכם-הדור' שזוכה לתלמידים הגונים ול'בנים-הגונים' - אזי ה'יראה' בשלמות.

כי 'יראת החכם והרב-שבדור' - הוא בבחינת "מורא שמים".

ו'התלמידים' - יש להם 'יראת הרב', בבחינת "מורא רבך".

ו'הבנים' - יש להם "מורא אב ואם".

ש'על-ידי 'ש'לש יראות' אלו, ה'יראה' בשלמות.

ובבחינת 'יראה' של כל אחד מהש'לש הנ"ל - צריך שיהיה כלול מש'לש ש'לש. דהינו: 'מורא של הרב', שהוא "מורא שמים" - צריך שיהיה כלול בכל התלת מחין: חכמה, בינה, דעת.

כי עקר 'יראתו של הרב' - הוא על-ידי 'התבוננות גדלת הבורא-יתברך-שמו', שחוקר ודורש ב'שכלו'. נמצא: ש'יראתו' על-ידי ה'שכל'.

על-כן צריך שתהיה ה'יראה' מלאה בכל ה'שלשה מחין, ב'חכמתו' ו'בינתו' ו'דעתו', כלם יהיו מלאים מ'יראת-השם'. - ו'יראת-התלמיד' וכו'. ו'יראת-הרב' וכו'.

"יהי ביתך בית ועד לחכמים" (משנה ד)

לב.

(ח"א כח, ג)

המתנגדים והמבזים והמחרפים יראי-השם, זה מחמת שמקבלים תורה מ'תלמידי-חכמים' שדין יהודאין, שיש להם תורה נפולה מאלפין נפולים.

ועצה ותקון לזה: היא בבחינת 'תולע', בבחינת 'אמונה', והוא בבחינת 'אברהם', שהוא בבחינת 'חסד'.

וְלִבָּא לְחֶסֶד הַנֶּ"ל - אִי־אֶפְשֶׁר אֲלֵא עַל־יְדֵי שְׂיִכְנִים תְּלַמְדֵי־חֲכָמִים צְדִיקִים לְתוֹךְ בֵּיתוֹ.

כִּי "יֵשׁ לָהֶם עַל מָה שְׂיִסְמְכוּ" (עַל־פִּי חֲגִיגָה שָׁם) - כִּי 'תְּלַמְדֵי־חֲכָמִים אֲמִתִּים' הֵם 'יִסוּד כָּל דְּבַר'.

כִּי "הַמְכַנִּים אוֹרְחִים תְּלַמְדֵי־חֲכָמִים אֲמִתִּים לְתוֹךְ בֵּיתוֹ, כָּאֵלוֹ הַקָּרִיב תְּמִידוֹ", כְּמֵאֵמֶר חֲזוֹ"ל (בְּרֻכּוֹת י: - עַל מְלָכִים־ב ד, ט): "אִישׁ קָדוֹשׁ עוֹבֵר עָלֵינוּ תְּמִיד" וְכו'.

וְכִי שְׂבִיתוֹ "בֵּית וְעַד לְחֲכָמִים" (אָבוֹת פ"א מ"ד), שְׂבוּנָה בֵּיתוֹ בְּבַחֲיַנַּת (מְלָכִים־ב שָׁם): "אִישׁ קָדוֹשׁ עוֹבֵר עָלֵינוּ תְּמִיד, נַעֲשֶׂה עֲלֵיתָ קִיר" - אֵלוֹ הָאֲנָשִׁים מְעַלִּין הָ'אֲלֵפִין, כְּנ"ל.

לג.

(לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, תְּפִלַּת־הַמְנַחָה ז, צב)

וּבָזָה ה'שְׂמוֹשׁ' שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם וּמְשַׁמֵּשׂ אוֹתָם, זוֹכֵה לְחֶסֶד', כְּמֵאֵמֶר (פְּתוּבוֹת צו.ו): "כָּל הַמוֹנֵעַ תְּלַמְדוֹ מִלְשִׁמְשׁוֹ, כָּאֵלוֹ מוֹנֵעַ מִמְנוֹ חֶסֶד".

"יְהִי בֵיתְךָ בֵּית וְעַד לְחֲכָמִים" (אָבוֹת פ"א מ"ד) - שְׁעָקֵר קְבִיעוֹת בֵּיתְךָ יְהִי ה'בֵּית וְעַד לְחֲכָמִים', שְׂבָמְקוֹם שְׁה'חֲכָמִים־אֲמִתִּים' מִתּוֹעֲדִים, שְׁהֵם הַצְּדִיקִים וְהַכְּשָׁרִים וְכו', רַק שָׁם יְהִי בֵיתְךָ.

וְזָהוּ שְׂאֵמְרוּ סְבִי דְבִי אֶתוּנָא (בְּכוּרוֹת ח:): "כְּנִי לָן בֵּיתָא בְּאוּרָא דְעֵלְמָא" - כִּי אֵלוֹ בְּנֵי־אָדָם הַרוֹצִים לְעַרְךָ עֲבוּדְתָם עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה שְׁשׁוּמְעִים מ'תְּלַמְדֵי־חֲכָמִים שְׂדִין יְהוּדָאִין, וּבְאֵמַת "אֵין לָהֶם עַל מָה שְׂיִסְמְכוּ" (עַל־פִּי חֲגִיגָה פ"א מ"ח), וְהוּי כָּאֵלוֹ רוֹצִים לְבַנּוֹת בֵּית בְּאוּרָא.

כִּי עָקֵר תִּקּוֹן הַתְּשׁוּבָה לְכָל - הוּא עַל־יְדֵי בַחֲיַנַּת ה'"בֵּית וְעַד לְחֲכָמִים" הַנֶּ"ל, שֶׁהוּא בַחֲיַנַּת 'קֹדֶשֶׁת הַבֵּית־הַמְקֻדָּשׁ'.

לד.

(לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, מְזוּזָה ד, ג)

כִּי 'תְּלַמְדֵי־חֲכָמִים שְׂדִין יְהוּדָאִין' - הֵם "פּוֹרְחִין בְּאוּרֵי, וְאֵין לָהֶם עַל מָה שְׂיִסְמְכוּ" (עַל־פִּי חֲגִיגָה שָׁם), כְּמוֹ הַשְּׂדִין שְׁפוֹרְחִים בְּאוּרֵי.

כִּי שְׂבוּנָה בֵּיתוֹ בְּלֹא דַעַת, וְשׁוֹכַח בְּהַעוֹלָם־הַבָּא - הוּא בּוֹדָאי גְרוּעַ מִמְשַׁעַע.

"אֵמְרוּ: מִי אֵיכָא דְמְצִי לְאִסּוּקֵי הַתָּם" (בְּכוּרוֹת שָׁם) - שְׂאֵמְרוּ לוֹ: מִי יִכּוֹל לְעַלּוֹת הָ'אֲלֵפִין הַנְּפוּלִים'.

וְעַל־זֶה נֶאֱמַר (יְרֵמְיָה כב, יג־יד): "הוּי בְּנָה בֵּיתוֹ בְּלֹא צֶדֶק וְעַלְיוֹתָיו וְכו', הָאֵמֶר אֲבָנָה לִי בֵּית מְדוּת" וְכו'. וּכְתִיב (אִיּוֹב כז, יח): "בְּנָה כָעֵשׂ בֵּיתוֹ" וְכו'. וּכְתִיב (שָׁם ג, יד): "הַבְּנִים חָרְבוּת לָמוֹ"; (שָׁם טו, כח): "וּבָתִּים יִתְעַתְּדוּ לְגִלִּים" וְכו'. וְכֵן הִרְבֵּה.

"וְהָשִׁיב לָהֶם: מִי אֵיכָא דְמְצִי לְמִבְנֵי בֵּיתָא בֵּין שְׂמַיָא לְאַרְעָא" (בְּכוּרוֹת שָׁם) - הֵינּוּ: מִי שְׂבוּנָה בֵּיתוֹ עַל־יְדֵי 'תְּלַמְדֵי־חֲכָמִים הָאֲמִתִּים' - הֵינּוּ: ה'תְּלַמְדֵי־חֲכָמִים הָאֲמִתִּי' הוּא "בֵּין שְׂמַיָא לְאַרְעָא", כְּתַרְגוּמוֹ (עַל דְּבַר־הַיָּמִים־א כט, יא): "כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאַרְצֵי" - "דְּאֶחִיד בְּשְׂמַיָא וְאַרְעָא".

עַל־כֵּן בְּכַנִּיסַת הַבֵּית - צְרִיכִין לְזָהֵר מְאֹד לְזָכֵר תְּכַף בְּהַעוֹלָם־הַבָּא, שְׁשָׁם עָקֵר הַבֵּית וְשָׁם עָקֵר הַקְּבִיעוֹת.

וְמָה שְׂבוּנָה לוֹ בֵּית בְּזָה הָעוֹלָם - הוּא גַם כֵּן רַק בְּשִׁבִיל הָעוֹלָם־הַבָּא, כְּדִי

שיוכל לעבד בביתו את השם יתברך, בעסק תורה ותפלה, והכנסת אורחים, וכבוד שבת וכו'.

כי צריך כל אחד לכוון בבנין ביתו:
שיהיה ביתו 'בית תורה', 'בית תפלה', 'בית ועד לחכמים' (אבות פ"א מ"ד), 'בית פתוח לרוחה, ויהיו עניים בני ביתו' (שם פ"א מ"ה). ואז ביתו 'בית השם'.

ועל־זה נאמר (משלי כד, ג): 'בחכמה יבנה בית' וכו'. ואז בודאי מצוה גדולה שיבנה לו בית לשם השם.

ואזי ביתו נבנה על־ידי הצדיקים המקימין את העולם, שהם עוסקין לבנות בתים הרבה, עד שנעשין מהם ש"י עולמות וכו'.

לה.

(לקוטי־הלכות, מזוזה ד, ג)

'יהי ביתך בית ועד לחכמים' (אבות פ"א מ"ד) - "בית ועד" זה בחינת מה שהחכמים מתקבצין ומתאספין לאיזה בית בשביל לעיין בתקון המדינה וכיוצא.

שהדרך: שכל אחד אומר דעתו כפי שכלו, ואחר־כך מכריעין בין דעות בלם, ומתקנים תקנות - שזה עקר שם "בית הועד" (סנהדרין צז. דרך־ארץ זוטא פ"י).

ובבחינה זאת צריך שיהיה בית כל אחד מישראל, שיהיה ביתו "בית ועד לחכמים" - דהינו: שבביתו יהיה נמשך השלום בין החכמים החולקים בדעתם, שהכל בשביל תקון העולם לנצח.

ובבחינה זאת יהיה בנין ביתו, שהוא בחינת ההכרעה והשלום בין

המחלוקת, שנמשך שרשו מחלל־הפנוי, על־ידי שמאמיניו שבאמת הכל אחד.

לו.

(עלים־לתרופה, יוס' ו' ערב שבת קדש פנחס תקצ"ד)

וכבר ידעתי מקדם וכו' שנכנסת לביתך נאווה קדש, יהי רצון שיהיה לחיים טובים ארפים, ולשלום לך ולכל ביתך.

ותזכו לעסק שם בעבודת־השם באמת; ו"יהיה ביתך בית ועד לחכמים" (אבות פ"א מ"ד); "בית פתוח לרוחה" (שם פ"א מ"ה); "בית שמגדלין בו תורה ותפלה" (מגלה כז).

לז.

(עלים־לתרופה, מכתב מרבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל, אור ליום ה' ויצא תרכ"ט)

ומה מאד קבלתי רב תענוג משמחת יום־טוב' שלכם בבית־המודרש, ובביתם, עם כל אוהבינו שיחינו.

בן כפי פרושות להשם: שיחננם תמיד בחן וחסד, ויגדל שלום ביתם לעד וברב ברכה, ויהיה ביתם "בית ועד לחכמים" (אבות פ"א מ"ד), לשמע דבורים להתכלית הנצחי, אמן בן יהי רצון.

"והוי מתאבק בעפר רגליהם" (משנה ד)

לח.

(ח"א ד, ח)

על־ידי 'הסתכלות פני הצדיק' - נתבטלין ה'מדות־רעות' של שני היסודות 'דומם צומח' [עצבות] ותולדותיהן; 'פאוות־רעות' ותולדותיהן].

וְזֶהוּ (סוטה כא.): "וּמְתִירָא מִן הַקּוֹצִים" -
שֶׁהוּא בְּחִינַת 'צוּמַח'; "וּפְחָתִים"
(שם) - שֶׁהוּא בְּחִינַת 'דוּמָם'.

"וּכְשֶׁנִּזְדַּמֵּן לּוֹ אַבּוּקָה שֶׁל אוֹר" (שם) -
זֶה 'תְּלַמִּיד־חֶכֶם', שֶׁהוּא
'אָבִיק בְּאוֹר־הַתּוֹרָה', וְעַל־יְדוֹ נִצּוּל
מ'מְדוּת־רְעוּת' שֶׁל שְׁנֵי יְסוּדוֹת 'דוּמָם צוּמַח'
- וְאֵז "נִצּוּל מִן הַקּוֹצִים וּמִן הַפְּחָתִים"
(שם).

לט.

(ספורי-מעשיות, מעשה ג מחגר)

עֲנֵתָה הַחֲמָה: אֵת זֶה אַתָּה דוֹאֵג? אֵגִיד לְךָ
'רְפוּאָה': בְּאִשֶׁר שֵׁישׁ דָּרָךְ, וּמֵאוֹתוֹ
הַדָּרָךְ מֵתַפְצָלִים כַּמָּה דָּרְכִים!

'דָּרָךְ אֶחָד שֶׁל צְדִיקִים'. אֲפֹלוּ הַצְּדִיק
שֶׁהוּא בְּכָאן, מְפַזְרִים תַּחְתּוֹ אוֹתוֹ
הָאָבֶק שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדָּרָךְ הַנִּל, בְּכָל פְּסִיעָה.
וְכָל פְּסִיעָה שֶׁהוּא פּוֹסֵעַ, הוּא דוֹרָךְ בְּאוֹתוֹ
הָאָבֶק וְכו'.

[בסוף המעשה הנ"ל, ברמזים: סוד מעשה זו מרמז בקפיטל
(מזמור) א' שבתהלים (פסוקים א, ו): "אשרי האיש וכו', דרך
רשעים, דרך צדיקים" וכו' - הינו: בחינת ה'דרכים' הנ"ל
שיש בהם ה'אבק ש'מפזרים' וכו'].]

מ.

(עלים-לתרופה, יום ה' ח' ניסן תקס"ז,
מכתב מוהרנ"ת לרבינו ז"ל, ב'חתימתו)

הֲלֹא כֹה דְבָרֵי הַמְצַפָּה וְהַמְּחַכָּה לְהַתְּאֵבֶק
בַּעֲפֹר רִגְלָיו, לְהַנּוֹת מִזֵּיו קִדְשׁוֹ,
הַקָּטָן נָתַן בּוֹ אֲדוּנֵי אָבִי מוֹרְנוּ הָרַב נִפְתָּלִי
הִרְץ נְרוּיָאִיר.

מא.

(עלים-לתרופה, אור ליום ה' וישלח תקצ"ה)

וְה' אֱלֹקִים אָמֵת יוֹדַע, כִּי דְבַרְתִּי עִם גְּדוּלֵי
קְדוּשֵׁי יִשְׂרָאֵל, צְדִיקֵי יְסוּדֵי עוֹלָם,

זְכוּתָם יָגוּ עָלֵינוּ. עִם כָּלֵם דְּבַרְתִּי הִרְבָּה, גַּם
אַחַר שִׁזְכִּיתִי לְהִתְקַרֵּב לְאֲדוּנֵינוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
הַמְּבַהֵק הָרַב הַקְּדוֹשׁ מוֹהַר"ן זְכַר צְדִיק
לְבָרָכָה.

וְכָלֵם קָרְבוֹ אוֹתִי בְּאַהֲבָה רַבָּה וּבְחֶבֶד
יִתְרָה, וּבַפֶּרֶט הָרַב הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא
מִבְּאֲרֵיטְשׁוּב, וְאַחֲרָיו הָרַב הַקְּדוֹשׁ
מִחֲמַעַלְנִיק, וְהָרַב הַקְּדוֹשׁ מוֹרְנוּ הָרַב שְׁלוֹם
מִפְּאָרִיבִישֶׁשׁטשׁ זְכַר צְדִיקִים לְבָרָכָה, וּשְׂאָרֵי
גְּדוּלֵי עוֹלָם.

אֲצֹל כָּלֵם הֵייתִי מֵתְאֵבֶק בַּעֲפֹר רִגְלֵיהֶם
קֹדֶם שֶׁנִּתְקַרְבְּתִי אֶל אֲדוּנֵינוּ מוֹרְנוּ
וְרַבְּנוּ הַמְּבַהֵק זְכַר צְדִיק לְבָרָכָה, וְאַחֲרֵיכֶן,
וְאַהֲבַתְּם גְּבָרָה עָלַי אַחֲרֵיכֶן בִּיּוֹתֵר.

מב.

(עלים-לתרופה, יום ד' ראש-החדש בסלו תקצח)

וְכַאֲשֶׁר רָאִינוּ בְּעֵינֵינוּ גַם בְּדוֹר הַזֶּה, שֶׁאֲנִי
הָעֵנִי וְהָאֲבִיוֹן, כָּל יְמֵי גְּדֻלָּתִי בֵּין
הַחֲכָמִים, וְהֵייתִי מֵתְאֵבֶק בַּעֲפֹר רִגְלֵיהֶם.

מג.

(עלים-לתרופה, א קרח תר"א)

בְּיָדָי עֵתָה עֵתָה יֵשׁ לִי לְשִׂמְחַ הִרְבָּה:
שֶׁאֲהִי עַל־פִּי־כֶן אֲנִי מֵתְעַטֵּף
בְּצִיצִית וְתַפְלִין, שֶׁאֵיךְ שֶׁהוּא הֵם טוֹבִים לְפָנַי
מְאֹד, לְעוֹלָמִי עַד וּלְנִצְחַ נְצָחִים, וְאֵיךְ שֶׁהוּא
זֶה חֻלְקֵי מִכָּל עַמְלֵי לְנִצְחָה, וְגַם אֲנִי זוֹכָה לְתַן
צְדָקָה לְפַעֲמִים.

וְעַל כָּלֵם מַה שֶׁאֲנִי מֵתְאֵבֶק וּמֵתִינֵעַ
לְהִתְקַרֵּב לְאוֹר הַגְּנוּז, אוֹר הַקְּדוֹשׁ
הַחֲדָשׁ הַזֶּה, אֲשֶׁר הוּא יִתְקַנְנִי בְּיָדָי בְּלִי
סֶפֶק, וְאֲנִי בְּעֵנֵי מִבְּטִיחָךְ עַל־זֶה בְּלִי סֶפֶק.
וְאִם־כֵּן אֲדַרְבָּא אֲנִי מְחַיֵּב לְשִׂמְחַ הִרְבָּה בְּכָל
יוֹם וּבְכָל עֵת.

מד.

(עלים לתרופה, מכתב מרבי נחמן
מטולטשין ז"ל לאנ"ש בארץ-ישראל)

אשריכם אשר אתם יושבים בצל ארעא
קדישא, ומסתמא משתוקקים
מתגעגעים להתאבק בעפר ציון הקדוש
והנזרא, אשר חפר ומצא שרש קדשת ארץ-
ישראל, במרמז בספריו הקדושים והנעימים.

ואשרינו שאנחנו זוכים להתאבק בפה
בעפר ציון הקדוש והנזרא,
אשר חפר ומצא שרש קדשת ארץ-ישראל,
ומשתוקקים ומתגעגעים להתאבק בעפר
אדמת קדש ארץ הקדש.

"ויהיו עניים בני ביתך, ואל תרבה
שיחה עם האשה" (משנה ה)

מה.

(ח"א רמב)

צדקה, הוא סגולה גדולה ומועלת מאד
להנצל מ'הרהורי-נאוף'. אך
אסור לסמוך על-זה, ולהיות מערב עם
הנשים ולהרבות שיחה עמהם חס-ושלום,
רק מה שמכרח לדבר עמהם אינו מזיק לו,
על-ידי זכות וכח הצדקה.

וזהו (אבות פ"א מ"ה): "ויהיו עניים בני
ביתך, ואל תרבה שיחה עם
האשה" - הינו: שאף שאתה עושה צדקה,
ועניים הם בני-ביתך, אף-על-פי-כן אל
תרבה וכו'.

"עשה לך רב, וקנה לך חבר, והוי דן
את כל האדם לכף זכות" (משנה ו)

מו.

(ח"א ג)

על-ידי ששומע הנגינה ממנגן פשר, הוא
מתקן 'בנין-המלכות' שלו.

ובזה יתישב הסמיכות של המשנה (אבות
פ"א מ"ו): "עשה לך רב, וקנה לך
חבר, והוי דן את כל האדם לכף-זכות'.

"עשה לך רב" - הינו שיתקן בחינת
'מלכות' (ב'באור-הלקוטים: שגם ענין
הרב והרבי בעצמו הוא סוד המלכות, שאין להתעטר בו
רק הראוי לזה).

וזה על-ידי: "קנה לך חבר" - הינו על-
ידי 'קנה' שהקול יוצא ממנו, שמחבר
השני פרוכים להיות פנים בפנים "כמעט
איש ולויות" (מלכים-א ז, לו), "בזמן שישראל
עושין רצונו של מקום" (יומא נד. בבא-בתרא
צ.ט.).

ואזי כשיתקן בחינת 'מלכות' שלו, ויוכל
למשל בכל מה שירצה, ויוכל להמית
לזה ולהחיות לזה, ונמצא עולם חרב - לזה
אמר: "והוי דן את כל האדם לכף-זכות" -
שצריך לדון את כל אדם לכף-זכות, כי אין
הקדוש-ברוך-הוא חפץ בחרבן-העולם, "כי
לא לתהו בראה, לשבת יצרה" (ישעיה מו, יח).

מז.

(ח"א ו, בסוף)

צריכין לזהר מאד "לדון את כל אדם
לכף-זכות", ואפלו החולקים
עליו ומבזין אותו, צריך לדונם לכף-זכות
ולשתק להם.

וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת 'פְּתָר', כַּמּוּבָא
 בַּמְדָּרָשׁ (וַיִּקְרָא-רַבֵּה ב, ה):
 "מִשָּׁל לְאַחַד, שֶׁמָּצָא אֶת חֲבֵרוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה
 כְּתָר. אָמַר לוֹ: בְּשִׁבִיל מִי, אָמַר לוֹ: בְּשִׁבִיל
 הַמְּלָךְ. אָמַר לוֹ: בִּיּוֹן שֶׁהוּא לְצַרְךָ הַמְּלָךְ,
 כָּל אֲבָן טוֹב שֶׁתִּמָּצָא תִקְבָּעֵנוּ בּוֹ".

כָּךְ כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת 'פְּתָר'
 לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ, וְצָרִיךְ לְהִכְנִים בּוֹ כָּל
 מִיֵּן אֲבָנִים טוֹבוֹת שֶׁאֶפְשָׁר לְמָצֵא.

דְּהֵינּוּ: שְׁצָרִיכִין לְהַשְׁתַּדֵּל לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ
 אַחֵר כָּל צַד זְכוּת וְדָבָר טוֹב
 שֶׁאֶפְשָׁר לְמָצֵא בְּיִשְׂרָאֵל, וְלָדוֹן אֶת הַכֹּל
 לְכַפֵּי-זְכוּת, וְכִמּוֹ שֶׁאִמְרוּ חַז"ל (אֲבוֹת פ"א מ"ו):
 "הָיִי דָן אֶת כָּל אָדָם לְכַפֵּי זְכוּת".

נִמְצָא: שֶׁעַל יְדֵי-שְׂדֵנִים אֶת הַכֹּל לְכַפֵּי-
 זְכוּת, כִּי מוֹצֵאִין בּוֹ זְכוּת שְׂאִינּוּ
 חָיִב כָּל-כָּךְ בְּמָה שֶׁמִּבְּזָה אוֹתוֹ, כִּי לְפִי דַעְתּוֹ
 וְסִבְרָתוֹ נִדְמָה לוֹ שֶׁרְאוּי לוֹ לְבַזּוֹת אוֹתוֹ וְכוּ'
 - עַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת 'פְּתָר'.

מת.

(ח"א קלו)

"הָיִי דָן אֶת כָּל אָדָם לְכַפֵּי-זְכוּת" (אֲבוֹת פ"א
 מ"ו). כִּי בְּשִׁישׁ מַחְלֶקֶת עַל אָדָם,
 צָרִיךְ לְחַקֵּר לְמָצֵא זְכוּת בְּחֲבֵרוֹ בְּמָה שֶׁחוֹלֵק
 עָלָיו, כִּדִּי לְדוֹנוֹ לְכַפֵּי-זְכוּת.

כִּי הַמַּחְלֶקֶת לֹא יִמָּנַע מִשְׁנֵי פָּנִים: א) או
 מַחֲמַת שֶׁחֲבִירוֹ גָּדוֹל מִמֶּנּוּ בַּמַּעֲלָה,
 וְעַל-כֵּן חוֹלֵק עָלָיו עַל שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְמַדְרַגְתּוֹ.
 וְאִזִּי צָרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל שֶׁיִּגִּיעַ הוּא גַם-כֵּן
 לְמַדְרַגַּת חֲבֵרוֹ, בְּכַדִּי שִׁיְהִי שְׁנִיָּהֶם שְׁוִים,
 וְאִזִּי לֹא יִהְיֶה מַחְלֶקֶת. ב) או לְפַעֲמִים
 לְהַפְּךָ, שֶׁהוּא גָּדוֹל מִחֲבֵרוֹ, וְהַמַּחְלֶקֶת מַחֲמַת
 שֶׁחֲבֵרוֹ מִתְקַנָּא בּוֹ עַל שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְמַדְרַגְתּוֹ.

וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְדוֹנוֹ לְכַפֵּי-זְכוּת - וּבְזֶה
 הוּא מַעֲלָה חֲבֵרוֹ לְכַפֵּי-זְכוּת. וְאִזִּי
 הֵם בְּמָקוֹם אֶחָד, הֵינּוּ בַּמְדְּרָגָה אַחַת. וְאִזִּי
 בּוֹדָאִי לֹא יִהְיֶה 'מַחְלֶקֶת' - כִּי 'מַחְלֶקֶת' הוּא
 רַק מַחֲמַת שֶׁהֵם מְשַׁנִּים זֶה מִזֶּה. אֲבָל אִם
 יִהְיוּ שְׁנֵיהֶם בַּמְדְּרָגָה אַחַת - בּוֹדָאִי לֹא יִהְיֶה
 'מַחְלֶקֶת' - כִּי בְּדָבָר אֶחָד אֵין שִׁיךְ 'מַחְלֶקֶת'.

וּבְזֶה שֶׁמַּעֲלָה אֶת חֲבֵרוֹ לְכַפֵּי-זְכוּת - יוֹכֵל
 לְהִיּוֹת שֶׁחֲבֵרוֹ יִחְזֹר בּוֹ וְלֹא יִהְיֶה שׁוֹב
 'מַחְלֶקֶת', אוּ שִׁיְהִי לוֹ מַפְלָה - כִּי יוֹכֵל
 לְהִיּוֹת שֶׁ"גַּחְלִים אֶתָּה חוֹתֵה עַל רֵאשׁוֹ" (מְשָׁלִי
 כה, כב) בְּזֶה שֶׁאֶתָּה מַעֲלָהוּ לְכַפֵּי-זְכוּת.

וְזֶהוּ: "הָיִי דָן אֶת כָּל אָדָם לְכַפֵּי זְכוּת" -
 "דָּן" דִּיקָא - כִּי הוּא בְּחִינַת 'דָּן'
 וּמִשְׁפָּט' מִמֶּשׁ.

כִּי יְדוּעַ (שְׁעַר-הַגְּלוּלִים, הַקְּדָמָה כב): "שְׂקָדָם
 שְׁעוֹלִין לְאִיזָה מְדְרָגָה, דְּנִין אֶת
 הָאָדָם". וְעַל-כֵּן בְּזֶה שֶׁאֶתָּה דָן אוֹתוֹ לְכַפֵּי-
 זְכוּת, וְאֶתָּה מַעֲלָהוּ לְמַדְרָגָה יוֹתֵר גְּבוּהָ, דְּנִין
 אוֹתוֹ, וְכַפִּי שֶׁיֵּצֵא הַמִּשְׁפָּט כֵּן יָקוּם.

מט.

(ח"א קנו)

עַל-יְדֵי שֶׁמְצָדִיק הָרַבִּים, הֵינּוּ עַל-יְדֵי
 שֶׁמְקָרֵב בְּנֵי אָדָם לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם-
 יִתְבָּרֵךְ, אוּ עַל-יְדֵי שֶׁדָּן כָּל אָדָם לְכַפֵּי-זְכוּת,
 שָׁגַם זֶה נִקְרָא 'מְצָדִיק הָרַבִּים' - עַל-יְדֵי-זֶה
 מוֹרִיד חֲמִימוֹת וְהַתְּלַהּבוֹת לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ,
 כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּנִיָּאל יב, ג): "וּמְצָדִיקֵי הָרַבִּים
 כַּכּוֹכָבִים".

וְעַל-יְדֵי-זֶה מְטַהֵר לְבוֹ. וְאִזִּי זוֹכֵה לְדָבָר
 דְּבוּרִים חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם
 שֶׁמִּתְבוֹדֵד, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ' מִמֶּשׁ.

ג.

(ח"א רז)

מעלה אותו באמת לכף־זכות, ויוכל להשיבו
בתשובה.

וכמו שצריכין לדון אחרים לכף־זכות,
אפלו את הרשעים, ולמצא בהם
איזה נקודת־טובות, ועל־ידי־זה מוציאין
אותם באמת מ'כף־חובה' ל'כף־זכות' - כמו־
כן הוא אצל האדם בעצמו: שצריך לדון
את־עצמו לכף־זכות, ולמצא בעצמו איזה
'נקדה־טובה' עדין - כדי לחזק את־עצמו
שלא יפל לגמרי חס־ושלום, רק אדרבא:
יחיה את־עצמו וישמח את נפשו, ב'מעט
הטוב' שמוצא בעצמו.

גב.

(ח"ב קכה)

עקר 'אמירת תהלים': לומר כל מזמורי
תהלים על־עצמו, למצא את־עצמו
בתוך כל מזמור. כי כל המלחמות שבקש
'דוד־המלך' שיצילהו השם־יתברך מהם,
צריכין לפרש לעצמו על 'מלחמת היצר־
הרע וחילותיו'.

והפסוקים שדוד־המלך משבח את־
עצמו, כגון (תהלים פו, ב):
"שמרה נפשי כי חסיד אני", וכיוצא בזה -
גם זה צריכין לפרש על־עצמו - כי צריכין
לדון את־עצמו לכף־זכות, ולמצא בעצמו
איזה 'זכות' ו'נקדה־טובה', אשר בבחינת
ה'נקדה־טובה' הזאת הוא בחינת 'חסיד',
וכיוצא.

גג.

(ח"ב א, יד)

רק הוא לבדו יתברך יכול לדון את
האדם, כי הוא יתברך בעל־הרחמים,
ובודאי הוא מקים בנו: "הוי דן את כל
האדם לכף זכות" (אבות פ"א מ"ו).

כל ה'דבורים' הם בחינת 'גבורות', כמו
שכתוב (תהלים קמה, יא): "וגבורתך
ידברו". וצריך להמתיקם על־ידי 'למוד־
התורה' ו'דבורים־טובים' שמדברים.

ולפעמים יוצאין 'גבורות־קשות' רחמנא־
לצלן, והם באים ל'גדולי־
הדור', מחמת שיש להם 'דעת־גדול',
ובוקעין ויוצאין מה'פה', ונעשה מהם
'דבורים', וצריך לראות להמתיקם.

וכשאין ממתיקים אותם - אזי מתחילין
לדבר באלו ה'דבורים', 'דבורים־
רעים' על הכלל או על הפרט, או שמדברין
על 'צדיק־הדור', ואזי נופלים עליו
ה'גבורות־קשות', והוא צריך לראות
להמתיקם.

ועל־ידי שהוא דן אותם לכף־זכות בזה
שמדברים עליו - נמצא: שהוא
'מטה כלפי חסד' (ראש־השנה יז.), ובזה
ממתיקם.

או על־ידי שמקבל באהבה ה'יסורים'
שמדברים עליו - על־ידי־זה הוא
ממתיק גם־כן 'דבורים' שלהם, שהם
ה'גבורות־הקשות'.

גא.

(ח"א רפב)

דע: כי צריך לדון את כל אדם לכף־
זכות, ואפלו מי שהוא רשע־גמור,
צריך לחפש ולמצא בו 'איזה מעט טוב'
שבאותו המעט אינו רשע.

ועל־ידי־זה שמוצא בו מעט טוב, ודן
אותו לכף־זכות - על־ידי־זה

וְאֵנּוּ רוֹאִין רַחֲמָנוּתוֹ בַּמָּה שֶׁקָּבַע לָנוּ
 'רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה' שֶׁהוּא 'יוֹם-הַדִּין',
 בְּרֵאשִׁי-חֲדָשׁ! - כִּי זֶה הוּא חֶסֶד גָּדוֹל, שֶׁאֵז
 כְּבִיכּוֹל הוּא יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ מִבְּקֵשׁ כַּפָּרָה,
 בְּבַחֲיִנַת (שְׁבַעוֹת ט. חוּלִין ס): "הִבִּיאוּ עָלַי
 כַּפָּרָה", הִנָּאמֵר בְּרֵאשִׁי-חֲדָשׁ. כִּי אִיךָ הֵינּוּ
 מְרִימִין פְּנִינּוּ לְבַקֵּשׁ כַּפָּרָה מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ.
 וְעַל-כֵּן אֵין לָנוּ בּוֹשָׁה בְּיוֹם-הַדִּין לְבַקֵּשׁ
 כַּפָּרָה, מֵאַחַר שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ מִבְּקֵשׁ אֵז
 כַּפָּרָה.

[ג] הָדִין אֶת בְּנֵי-אָדָם לְכַף-זִכּוּת, יִזְכֶּה לְקַבֵּל
 אֶת הַמוֹעֲדִים פְּנִכּוֹן (רַחֲמָנוּת יב).

[ד] מִי שֶׁאֵין דָּן אֶת חֲבֵרוֹ לְכַף-זִכּוּת, פְּאֵלוֹ
 הָרְגוּ, גַּם הַשָּׂרִים אֵינֶם נוֹהֲגִים עִמוֹ בְּיִשְׁרָנוּת
 (שָׂרִים ב).

נד.

(לקוטי-הלכות, תפלת-המנחה ז, ח)

וְרַק בְּשִׁבְלִיזָה צְרִיכִין לְנַסֵּעַ וְלִילֵךְ רִגְלִי
 לְצַדִּיקִים וְתַלְמִידֵיהֶם, וְלַקְיָם (אבות פ"א
 מ"ו): "עֲשֵׂה לָךְ רַב וְקַנְה לָךְ חֵבֵר" - הַכֹּל
 בְּשִׁבִיל לְקַבֵּל עֲצוֹת אֲמִתִּיּוֹת הַנִּמְשָׁכִים
 מִ"מֵיִם עֲמֻקִּים" (מְשָׁלֵי יח, ד; כ, ה) מְאֹד, שֶׁעַל-
 יַדֵּיזָה דִּיקָא יֵשׁ תַּקְנָה טוֹבָה לְאַחֲרִיתוֹ.

נז.

(לקוטי-הלכות, ראש-חדש ז, נה)

וְזָה (אבות פ"א מ"ו): "עֲשֵׂה לָךְ רַב וְקַנְה לָךְ
 חֵבֵר", וּמוֹבָא בְּסִפְרִים (קב"ה ישר פנ"ג;
 סדור האריז"ל רבי שבתי, הלכות דרך-ארץ, סדר קביעת
 התורה; אור-צדיקים כב, טו): "שְׁמֹרְמוֹז עַל הַקְּנָה
 וְהַקְּלָמוֹס" - שֶׁהוּא חֵבֵר לְהַתְּלַמֵּד-חֻקְכֶם,
 שִׁיתְקַיְמוּ דְבָרֵי הַתּוֹרָה עַל-יַדֵּיזָה.

וְזָה: "עֲשֵׂה לָךְ רַב". וְאִם אֵינְךָ יָכוֹל
 לְמַצְאוֹ - הַתְּקוּן עַל-יַדֵּי: "וְקַנְה לָךְ
 חֵבֵר" - הֵינּוּ: עַל-יַדֵּי הַסִּפְרִים-הַקְּדוּשִׁים
 הַנִּכְתָּבִים בְּקַנְה - תְּחַבֵּר אוֹתָם אֵלֶיךָ, וְתַעֲיִן
 בָּהֶם הֵיטֵב - תּוֹכֵל לִידַע מִי הוּא הָרַב-הָאֱמֵת,
 כִּי עַקֵּר הַתְּקוּן עַל-יַדֵּי רַבּוּי הַסִּפְרִים.

נח.

(עלים-לתרופה, מכתב הסתלקות מוהרנ"ת ז"ל)
 מוֹהֲרֵנ"ת ז"ל (לפני הסתלקותו): אָמַר פְּרוּשׁ
 עַל מְשָׁנָה (אבות פ"א מ"ו): "עֲשֵׂה
 לָךְ רַב וְקַנְה לָךְ חֵבֵר".

נד.

(טיחות-הר"ן צו)

הַצַּדִּיק "מִטָּה כָּלפִי חֶסֶד" (ראש-השנה יז),
 וְדָן אֶת כָּל הַחוּלְקִים עָלָיו לְכַף-
 זִכּוּת, שֶׁפּוֹנֵתָם לְשֵׁם-שָׁמַיִם. כִּי לֹא הָיָה
 הָעוֹלָם יָכוֹל לְסַבֵּל אוֹר הַצַּדִּיק, שֶׁאוֹרוֹ גָּדוֹל
 מְאֹד לְהָעוֹלָם לְסַבְּלוֹ. וְגַם מַחֲמַת שֵׁישׁ כַּמָּה
 דִּינָיִם וְקַטְרוּגִים גְּדוֹלִים עַל הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל
 הָאֱמֵת. עַל-כֵּן הֵם חוּלְקִים עָלָיו, וּבָזָה הֵם
 מִשְׁתִּיקִים הַדִּינָיִם וְהַקַּטְרוּגִים.

וְגַם עוֹשֶׂה לוֹ טוֹבָה - כִּי כִּשְׁהַצַּדִּיק צְרִיךְ
 לִילֵךְ מִדְּרָגָא לְדְרָגָה, אֲזִי מִנְּסִים אוֹתוֹ
 אִם יֵשׁ לוֹ "כַּח לְעַמֵּד בְּהִיכַל הַמִּלֵּךְ" (דניאל א,
 ד), שֶׁהוּא הַפֶּה שֶׁל הַצַּדִּיק' הַחוּלֵק עָלָיו,
 וְעַל-יַדֵּיזָה מְעַלִּין אוֹתוֹ מִדְּרָגָה לְדְרָגָה יוֹתֵר
 עָלְיוֹנָה. נִמְצָא: שֶׁעוֹשֶׂה לוֹ טוֹבָה.

נה.

(ספר-המדות, עניני ל'דון לכף-זכות')

[א] מִי שֵׁישׁ לוֹ מַחֲשְׁבוֹת-רַעוּת, יָדִין אֶת כָּל
 בְּנֵי אָדָם לְכַף-זִכּוּת תָּמִיד (הרהורים ה).
 [ב] מְזוֹנוֹת שֶׁל אָדָם נִתְמַעֵט, כִּשְׂאִין דָּן אֶת
 הָאָדָם לְכַף-זִכּוּת (ממון ס).

"עשה לך רב" - ואם אין אתה יודע מי ה'רב'? - **"וקנה לך חבר" - פרוש:** תתחבר את עצמך לה'קלמוס'.

מ'ען דארף זיך מקרב זיין צו א 'רבי', און אז ס'איז נישט דא קיין רבי, איז מען זיך מחבר צו דער פ'ען.

"ואל תתחבר לרשע" (משנה ז)

נט.

(ספר-המודות, עניני 'הרחקה מרשעים')

[א] הרחק מרשעים, בדי שלא תתפס בענשם (הרחקת-רשעים ב).

[ב] אסור לספר בשבחך. אבל מקום שיבוא משבחך שבה לצדיק, מתר לספר קצת (הרחקת-רשעים ה).

[ג] מי שמלמד זכות על רשע, גם הוא נקרא רשע (הרחקת-רשעים ו).

[ד] אפלו עושה איזהו דבר כדת וכדין, אין אנו סומכין עליו (הרחקת-רשעים ז).

[ה] מי שערב בעד רשע, נופל לידי תאות נאוף, גם נופל להלשה (הרחקת-רשעים ח).

[ו] פשוט שזנאו של הקדוש ברוך הוא בידי, אל תרחמיהו (הרחקת-רשעים י).

[ז] פשלא תחבר את עצמך לשקרנים, הידועים לך, על ידי זה תזכה להבין את הצבועים (הרחקת-רשעים יא).

[ח] מי שזנא את המסיתים, בודאי לא ידבק בו דבריהם (הרחקת-רשעים יב).

[ט] על ידי למוד תורה, נעשה רחוק בין הרשעים המקרבים (הרחקת-רשעים יג).

[י] מי שמרחק את עצמו מרשעים, הקדוש ברוך הוא עושה לו ישועה (הרחקת-רשעים יד).

[יא] הפזור שיש בין הרשעים, סימן לישועה (הרחקת-רשעים טו).

[יב] תרחיק מלדור בבית שדר בו רשע (הרחקת-רשעים טז).

[יג] אל תדבר עם המסיתים, אפלו להזכיהם ולקרבם (הרחקת-רשעים יז).

[יד] התחברות רשעים, מזיק לעבודת השם-יתברך (הרחקת-רשעים יח).

[טו] נאה ומתקבל לקדושי השם, שיעשו מסך ומגן, עד שממנו יברח כל איש מציק ורשע (הרחקת-רשעים יט).

[טז] מי שאינו מבין רשעת הרשעים הצבועים, הוא מתעב (הרחקת-רשעים כ"ב א).

[יז] הצבועים גורמים כאב עינים, להמון עם הטועים בהם (הרחקת-רשעים כ"ב ב).

[יח] צריך אדם לשמר את-עצמו, מלנשק את עצמו עם רשעים, כי על ידי הנשיקה, נעשה ביניהם התקשרות גם לאחר מיתה (הרחקת-רשעים כ"ב ג).

[יט] יש בני אדם שהם מינים ואפיקורסים גדולים, אבל הם אינם מגלים את אפיקורסות, ואין בן אדם יודע לשמר את-עצמו. אבל על ידי מדת הצניעות, אדם נצול מאלו האפיקורסים (הרחקת-רשעים כ"ב ד).

[כ] הרשעים אינם מבלבלים אותנו מעבודתנו בעברות שעוברים, כמו שמבלבלים אותנו במצוות שהם עושים, בשביל-זה (סנהדרין נח:): "גוי ששבת חייב מיתה" (הרחקת-רשעים כ"ב ה).

[כא] אשה ששנואין מעשי רשעים בעיניה,
על-ידי-זה נפקדת (הריון ה).

[כב] על-ידי 'עזות' - גשמים נעצרים,
ויבדוע שנכשל בעברה, וסופו שיכשל
בעברה, ומתר לקרותו רשע, ומתר
לשנאתו, והוא אחד מתתקע"ד דורות (עזות
ט).

"ושנא את הרבנות" (משנה ה)

ס.

(ח"א נו, א-ב-ג)

יש בכל אחד מישראל בחינת 'מלכות'.

וצריך לבלי להשתמש עם בחינות
ה'מלכות' שיש לו להנאתו ולצרכו,
שלא תהיה בחינות ה'מלכות' אצלו כעבד
למלאת תאותו, רק שתהיה בחינת המלכות
בבחינת 'בן-חורין' וכו'.

שלא להשתמש בה להנאתו ולצרכו, כי-
אם להשתמש עם ה'מלכות'
ל'עבודת השם-יתברך'.

דהינו: להזהיר ולהוכיח את כל הנשמות
שנכנעים אליו, כל אחד ואחד לפי
בחינות ה'מלכות' שיש לו.

הן אם הוא מושל בביתו - צריך להזהיר
ולהוכיח את 'בני-ביתו'.

ואם יש לו ממשלה יותר - מטל עליו
להזהיר יותר ויותר אנשים, לפי
בחינת ה'מלכות' שלו.

וצריך להמשיך 'אריכות-ימים' לתוך
ה'מלכות' - שלא תהיה בבחינות
(פסחים פז): "הרבנות מקברת את בעליה".

כי כל-אחד לפי בחינת ה'מלכות' שיש לו,
הוא בחינת 'צופה', שמטל עליו להזהיר
ולהוכיח את האנשים שהם מרששו, שיש לו
בחינת 'מלכות' עליהם.

ואם הוא מזהיר ומוכיח אותם - אזי הוא
עושה את שלו, ומציל את נפשו, כמו
שנאמר (יחזקאל ג, יד-ט): "צפה נתתיך לבית
ישראל וכו', ואתה כי הזהרת רשע ולא שב
מרשעו וכו', הוא בעונו ימות ואתה את
נפשך הצלת".

אבל אם אינו מזהיר ומוכיח אותם - אזי
הענש עליו, כמו שכתוב שם. ועל-כן
"הרבנות מקברת את בעליה".

ועל-כן צריך לראות: להמשיך 'אריכות-
ימים' לתוך ה'מלכות' - דהינו:
שיראה שיוכל להזהיר ולהוכיח אותם.

וצריכין לזה 'דעת', כדי לידע איך
להוכיחם. ולבוא ל'דעת' הזה,
הוא גם-כן על-ידי 'אריכות-ימים בעצמו'
וכו'. ולבא ל'אריכות-ימים', הוא על-ידי
'עסק התורה' וכו'. ואז אין ה'רבנות'
וה'מלכות' מזקת לו. (עיין בפנים).

סא.

(ח"ב ה, ה)

יש 'מנהיגים', שמתנהגים ברבנות,
ו"מושלים על עם דל" (משלי כח, טו).

והם מתגאים על הדור בהנם - כי לא נתן
להם גדלה מן-השמים כלל, רק הם
מתגאים מעצמם על הדור בהנם.

והם מקבלין 'חרב הגאולה', בבחינת (דברים
לג, כט): "ואשר חרב גאותך",
ו"מושלים על עם דל" בהנם, ויש להם פח
אפלו להעניש את מי שאינו רוצה להכניע

עצמו תחת ממשלתם, וכליזה עלידי הרב הגאון.

ובאמת אין זה נקרא מעניש, אלא מזיק, כי הן מזיקי-עלמא.

סב.

(ח"ב פ)

לא ירצה שום אדם ב'התנשאות', אלא עד שיבואו כל העם ויפיסו אותו שיקבל רבנות, אזי יקבל. אבל בלא פיוס - לא יקבל, ולא ירדף אחר 'התנשאות'.

כי לא מצינו בדור הזה שיהא פונתו לשם-שמים - כמו שמצינו (הוריות יג) "שהתקין רבן גמליאל כבוד לעצמו, וכבוד לנשיא, וכבוד לאב-בית-דין, ואחר-כך כשראו רבי מאיר ורבי נתן, התיעצו לבטל הדבר!" - ובדאי לא היו פונתם חסו-ושלום, בשביל 'כבוד עצמם', אלא בשביל 'כבוד השם-יתברך'.

סג.

(חיי-מוהר"ן תקלח)

אמר רבנו ז"ל על אנשי-שלומו: "שקשה להם שירימו את-עצמן להנהיג ברבנות והתנשאות - מחמת שהכנסתי בהם אמת, הרבה יותר מדי!"

סד.

(ספר-המדות, עניני רבנות')

[א] מי שנוהג רבנות בעל-פיהם בגאון, הקדוש-ברוך-הוא מעורר עליו שונאים (גאון ז).

[ב] המנהיג עצמו ברבנות כשיש גדול ממנו, נתקצרים שנותיו (צדיק קיב).

סה.
(ימי-מוהרנ"ת ח"א ח"ג)

בחרף תקס"ה צוה עלי: "לנסע לחותני לקהלת-קדש מאהלוב לבקש מאתו, שיתן לי איזה רבנות באיזה עיר!"

וברוך-השם שנצלתי מזה וכי. והשלכתי מנגד כבוד הרבנות דקהלת-קדש מאהלוב, שרצה חותני ז"ל להשאיר אותי במקומו.

סו.

(אבני-הברזל, שיחות וספורים ממוהרנ"ת ז"ל מ)

אחד מאנשי-שלומו לא היה רוצה לילך אל השלש-סעדות של מוהרנ"ת, כי מוהרנ"ת היה רגיל לדבר עם אנשי-שלומו מיראת-שמים, אך בשלש-סעדות לא היה רוצה, כי לא רצה להנהיג רבנות.

פעם-אחת בא האיש הנ"ל למוהרנ"ת, וראה כתב-יד של מוהרנ"ת, כי מוהרנ"ת כתב חלומותיו, וכתב: שפעם אחד חלם לו: שבא רבנו זצוק"ל אליו, והוכיח אותו: "על שמרחק אנשים מאתו!"

אז אמר האיש: "שמהיום בודאי ישב מוהרנ"ת בשלש-סעדות!"

סז.

(שיח-שרפי-קדש)

כששלח רבנו ז"ל את מוהרנ"ת לחותנו: שיתן לו איזה משרת רבנות באיזו עיר שתחת פקוחו, כמספר בימי-מוהרנ"ת סימן ח' - התנצל מוהרנ"ת לפני רבנו: "שמפחד לקחת על-עצמו על הרבנות, מחמת שיש בזה אחריות גדולה מאד!"

אמר לו רבנו: "נו, מי אם-כן צריך להיות רב, לא זה שמפחד"?! [נוער דען זאל זיין רב, נישט דער וואס האט מורא?!].

ושאלו מוֹהֲרֵנִי: "הֲאִם קִבַּלְתָּ הֶרְבֵּנוֹת הוּא הָאֵמֶת וְהַנִּכּוֹן"?! - עָנָה לוֹ רַבֵּנוּ: "כֵּן, זֶהוּ הָאֵמֶת!"

ושאלו שׁוֹב מוֹהֲרֵנִי: "הֲאִם הוּא הָאֵמֶת לְאֵמֶתָה"?!

עָנָה לוֹ רַבֵּנוּ בְּנִיחוּתָא: "אִם אַתָּה רוֹצֵה אֵת הָאֵמֶת לְאֵמֶתָה, אַל תִּהְיֶה רַב!"

[אז דו ווילסט דעם אמת'ן אמת זאלסטו קיין רב נישט זיין!] - ונצל מזה מוהרנ"ת.

עין עוד להלן במשנה יג:
"ודאשתמש בתגא, חלקך"

"חכמים הזָהֲרוּ בְּדַבְרֵיכֶם וְכוּ', וַיִּשְׁתּוּ הַתְּלָמִידִים הַבָּאִים אַחֲרֵיכֶם וְכוּ'" (משנה יא)

סח.

(ח"א נט, ה)

על-ידי שְׂמַכְלָל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט - יָכוֹל לְלַמֵּד לְתַלְמִידִים חֻקְמָתוֹ, וְלֹא יִזְיַק לָהֶם.

כי עָקַר הַלְמוּד תְּלוּי בְּזָה, שֶׁ"יִכְלָל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט" (תהלים קיב, ה), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אבות פ"א מ"א): "חכמים הזָהֲרוּ בְּדַבְרֵיכֶם וְכוּ', וַיִּשְׁתּוּ הַתְּלָמִידִים הַבָּאִים" וְכוּ'.

"הוּי מִתְלָמִידוֹ שֶׁל אֶהְרֵן, אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם" (משנה יב)

סט.

(ח"א יד, א"י)

להמשיך שְׁלוֹם בְּעוֹלָם - צָרִיךְ לְהַעֲלוֹת כְּבוֹד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְשִׁרְשׁוֹ, הֵינּוּ: לִירְאָה וְכוּ'.

ע.

(ח"א לג, א)

הכלל הוּא: שְׂצָרִיךְ לְבַקֵּשׁ שְׁלוֹם, שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל, וְשְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם לְכָל אָדָם בְּמִדּוֹתָיו.

הינו: שְׁלֵא יִהְיֶה מְחַלֵּק בְּמִדּוֹתָיו וּבְמֵאֲרַעוֹתָיו, שְׁלֵא יִהְיֶה לוֹ חִלּוּק בֵּין בְּטִיבוֹ בֵּין בְּעִקּוֹ, תָּמִיד יִמְצָא בּוֹ הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ - עַל-יְדֵי הַתְּוֹרָה הַנִּקְרָאת 'שְׁלוֹם' וְכוּ', וְעַל-יְדֵי 'צְדִיקִים' שֶׁנִּקְרְאוּ גַם-כֵּן 'בְּרִית שְׁלוֹם'.

ומחמת-זה יָכוֹל לְאַהֵב אֵת הַשְׁלוֹם בְּכָל מְקוֹם, הֵן בְּטִיבוֹ וְכוּ', וַיָּכוֹל לְהִיזוֹת שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל, וְלְאַהֵב זֶה אֵת זֶה.

עא.

(ח"א לד, ז)

בשִׂמְקֶשֶׁר הַלֵּב, לְהַנְקֵדָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'צְדִיק', שֶׁשֵּׁם הָאוֹר הָאֲהָבָה-הַקְּדוֹשָׁה שׁוֹרָה, כִּי "אוֹר הַחֶסֶד נִשְׂאָר בִּיסוּד דְּאֲצִילוֹת" - אַזִּי נִתְבַטַּל הָאֲהָבוֹת-זְרָעוֹת, הֵינּוּ הַתְּרַפּוֹת, הֵינּוּ 'עֲרֻלַת לֵב'. כִּי "עַל כָּל פְּשָׁעִים תִּכְסֶּה אֲהָבָה" (משלי י, יב) - כִּי שֵׁם שׁוֹרָה 'אֲהָבָה-הַקְּדוֹשָׁה'.

וְזֶהוּ כִּשְׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִתֵּן הַכְּהֵנָה לְפִינְחָס, אָמַר (במדבר כה, יב): "הִנְנִי נִתֵּן לוֹ אֵת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" - כִּי הַכְּהֵנָה הִיא בְּחִינַת 'אֲהָבָה', הוּא 'אֲבָרָהם' - שׁוֹרָה בְּמְקוֹם 'בְּרִית שְׁלוֹם' - הֵינּוּ: "צְדִיק יִסוּד עוֹלָם" (משלי י, כה).

עב.

(לקוטי-הלכות, נטילת-יָדִים לְסַעֲדָה וּבְצִיעַת-הַפֶּתַח, נט)

'אֶהְרֵן הַכְּהֵן' עָסַק בְּתַקּוּן הַמְּשַׁכֵּת הַדַּעַת לְיִשְׂרָאֵל בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת,

כי היה "אוהב שלום" וכו', כמו שאמרו רז"ל (אבות פ"א מ"ב): "הוי מתלמידיו של אהרן: אוהב שלום, ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה".

כי 'המשכת הדעת' לגלות כי "מלא כל הארץ כבודו" (ישעיה ג, ג) שעל-ידיה נקשרין ונכללין העולמות - זה בחינת 'שלום' - כי הכל תלוי ב'שלום'.

כי על-ידי שעושים 'שלום' בין איש לאשתו, ובין אדם לחברו - נולדין ונתרבין בנים ותלמידים, כמו שמבאר במקום אחר (לקוטי מוהר"ן ח"א כז): "שעל-ידי השלום שבין אדם לחברו, יכול כל אחד לדבר עם חברו ביראת-שמים, ולקרבו להשם-יתברך" וכו'.

וזה היה עבודת אהרן: "שהיה אוהב שלום ורודף שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחברו, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" - כי על-ידי ה'שלום', עקר ה'התקרבות לתורה', וכנ"ל.

ועל-ידיה דיקא זכה לקדשת הפהנה' לדורות - כי זה עקר קדשת הפהן: להאיר בבנים ותלמידים, ולכלל ולקשר כל העולמות על-ידיה, שזהו בחינת 'עבודת הקרבנות'.

עג.

(לקוטי הלכות, קרחה וכתבת קעקע ג, יח)

על-כן אמרו רז"ל (אבות דרבי נתן פי"ב ה"ד): "שעל אהרן ספדו כל בית ישראל יותר מעל משה" - מחמת ש"אהרן היה אוהב שלום ורודף שלום" (אבות פ"א מ"ב) - כי עקר ה'הספד', הוא על 'הסתלקות השלום', ועל-ידי ה'הספד' חוזרין וממשיכין ה'שלום'.

ועל-כן 'אהרן' "שהיה אוהב שלום" ביותר, כי זכה לכהנה' שהוא בחינת 'שלום', כמו שנאמר (במדבר כה, יב"ג): "הנני נתן לו את בריתי שלום, והיתה לו וכו' ברית כהנת עולם" - על-כן היה ה'הספד על אהרן' גדול ביותר.

עד.

(לקוטי הלכות, פריה-ורביה ואישות א, ב)

"אורייתא וישראל כלא חד" (זהר אחרי עג). כי 'נפשות ישראל', הם הם 'אותיות התורה'.

ועל-כן כשיש 'אהבה' בין ישראל, שזה בחינת 'כללות', שנכללין זה בזה, ואזי נכללין כלם בבחינת 'הכמה-עלאה' - אזי יש 'שלמות לתורה'. וזה בחינת 'כליות גדול' שנכללין ונתאחדין זה בזה. ואזי מקבלין מ'הכמה-עלאה', שכל התורה תלוייה בזה.

ועל-כן 'אהרן הפהן איש החסד', בחינת 'שכל-הכולל' 'הכמה-עלאה' - היה "אוהב שלום ורודף שלום" (אבות פ"א מ"ב) - כדי לעשות 'אהבה וכללות' ב'נפשות ישראל', כדי שיוכל להמתיק על-ידיה בחינת 'המתקה עליונה של שכל-הכולל', שהיא בחינת 'פהן'.

"ודאשתמש בתגא, חלף" (משנה יג)

המשתמש ב'כתרה של תורה' כאדם המשתמש בכליו - חלף ועבר מן העולם. (רמב"ם עובדיה מפרטנורא)

עה.

(ח"א כב, ד)

יש 'רועים של הסטרא-אחרא', מפרסמי-הדור, וכופין אנשים לתחות

שעבודיהו, ועקר מלכותם הוא על-ידי
 'עזות', כי "עזות, מלכותא בלא תגא"
 (סנהדרין קה.) - והם בכלבים בעזותם, והן "פני
 הדור בפני הפלב" (סוטה מט:).

ובדי להנצל מהם מתחת ממשלתם, אי-
 אפשר רק על-ידי 'עזות', לעמד נגד
 עזותם, ואז נכנס לתוך הקדשה'.

עו.

(ח"א סז, ג)

כשפוגם בתאות-אכילה - נופל ה'כבוד',
 בחינת מלכות, ואזי נוטלין
 'כבוד', ה'עזי-פנים' שבדור.

כי "עזות מלכותא בלא תגא" (סנהדרין
 קה.) - הינו: כשאין בחינת מלכות,
 בחינת השלחן שבקדשה בשלמות - אזי
 מתגבר ה'עזות', שהוא "מלכותא בלא
 תגא", בלא כתר מלכות'.

אבל כשמשרין תאות-אכילה, אזי אין
 שום פקידות ושררה לה'עזי-פנים'.

עז.

(ח"ב א, גיג)

יש פמה מפרסמים שהם ב'שקר', והם
 רק על-ידי 'עזות', כמו שאמרו רז"ל
 (סנהדרין קה.): "עזות מלכותא בלא תגא".

ומי שהוא מפרסם, ויש לו 'שם' על-ידי
 'עזות' - הוא נופל לפני ה'בעל-
 תפלה', המלוה הגדול, שכל צבא השמים
 וכל הפחות פלם הם בחינת לוין ממנו.

עח.

(ח"ב יח)

ספנה גדולה להיות מפרסם ולהנהיג
 העולם.

לא-מבעיא כשאינו ראוי לכל ולובש
 טלית שאינו שלו, רק אפלו
 'עובדי-השם באמת' גדולי-הדור, יש
 עליהם ספנות נוראות בהנהגת העולם.
 ויכולים לעבר ממש "גנב ונאף ורצה" (ירמיה
 ז, ט; הושע ד, ב), בכל-פעם בכל-רגע רחמנא-לצלן.

עט.

(ח"ב פ)

מצינו בדור הזה: שכמה בני-אדם נפלו
 מאמונתם מחמת שרואים שבני-
 גילם עלו לגדלה. ובודאי מה שדחה אותו
 ולקח גדלה לעצמו היא 'עזות', כמו שאמרו
 חז"ל (סנהדרין קה.): "עזות מלכותא בלא תגא".

פ.

(ספר-המדות, בושה ב)

מתר לביש את הרבנים שזכרין את
 הרבנות לשם גאווה, וראוי לבזותן
 ולהקל בכבודן, ואין עומדין בפניהם, ואין
 קורין אותן 'רבי', וה'טלית' שעליו
 כ'מרדעת של חמור'.

עין עוד לעיל במשנה י: "ושנא את הרבנות"

"אם אין אני לי, מי לי. וכשאני לעצמי, מה
 אני. ואם לא עכשו, אימתי" (משנה יד)

פא.

(לקוטי-הלכות, קריאת-התורה ו, לב)

"אם אין אני לי מי לי, וכשאני לעצמי
 מה אני, ואם לא עכשו אימתי"
 (אבות פ"א מ"ד) - שאם לא אשתדל בעצמי
 ללמד ולהגות בתורה ועבודה - "מי לי" -
 כי חובת האדם של כל אחד ואחד אין מי
 שיפטר אותו מזה.

"ואם לא עכשיו, אימתי" (משנה יד)

"וכשאני לעצמי מה אני" - כי בודאי תורתך ועבודתך בעצמה אינה נחשבת, כי עקר בחינת 'קבלת התורה' שמחייב כל איש ישראלי לקבל בכל דור, הוא רק על-ידי שיתחבר ויכלל בתוך הצבור הקדוש.

ואם אמר: "שלא ללמוד ולהתפלל, בייאם כשאזכה לבוא ולהתחבר לצבור-הגון העוסקים בתורה ועבודה!" - על-זה משיב לעצמו: "ואם לא עכשו אימתי" - כי חסידים יכלו זמן ימי חייו, ולא יזכה לזה.

כי למוד ועבודה של הצבור אינו קבוע בתמידות, ובתוך כך יאבד הרבה מימי חייו בלא תורה ועבודה, וגם: כי לא בנקל זוכין למצא צבור-הגון שיזכה להשלים עבודתו על-ידם.

וכל פונת התנא: להורות לאדם הרוצה לפקח על ימי חייו, שלא יאבד ימיו חס ושלום - שצריך להשתדל לבקש ולחפש מאד, ולהתפלל להשם-יתברך: שיזכה למצא רבי אמתי, עם צבור-הגון שהם תלמידיו הנלוים אליו, ויאחז בזה וגם מזה אל תנח ידך - להתחבר בכל עבודתו בתורה ותפלה עם הצבור ההגון כנ"ל.

וגם בפני-עצמו יעסק בתורה ותפלה, בעת שאינו יכול להתוודע עם הצבור, וגם אז יהיה מקשר עמהם בפנימיות לבבו, שכל פונתו בעסקו בתורה ותפלה יהיה: שיזכה להכלל תמיד עם הצבור-הקדוש הנכללים בהרבי-האמתי שיש לו בחינת רוח-הקדש וכו', שעקר התקון על-ידו.

פב.

(שיר-ידידות, בתחלת הספר)

מה תעשה ליום פקדה, ומה תשיב לשולחך דבר. אל תבט על מצהלות הזמן, כי גופך חלש ודל. הזמן הולך והומה, והגוף אפשר עכשו בא יומו.

פג.

(ח"א מט, בסוף)

"ישיש כגבור לרוץ ארח" (תהלים יט, ו) - כי הצדיקים הם "גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו" (תהלים קג, כ). כי צריך להתגברות, כדי "לרוץ ארח" הנה שהיו יכולים ללך בזמן-הזה שהיו ישראל נזופים, ועכשו רצים במהירות גדול זה הדרך.

בעת שאמר זאת התורה, שמעתי אז מפיו הקדוש ענין זה בבאור יותר, שאמר ענין זה, לענין בני-אדם הזוכים לעשות 'תשובה' על העבר:

שאף-על-פי שזוכים לתקן מה שעבר, אף-על-פי-כן: עדין היכן הוא אותו הזמן שהיו רחוקים מהשם-יתברך - שהיו יכולים לעבד השם-יתברך באותו הזמן.

ובודאי צריכים לתקן זאת - דהיינו: להשלים ולמלא את העבודה שהיו יכולים לעבד השם-יתברך בכל אותו העת שהיו נזופים מלפניו יתברך ורחוקים ממנו.

על-כן אחר שזוכין להתעורר לתשובה - צריכין זריזות גדול בעבודתו

יתברך, ולרוץ מאד מאד, כדי שיזכה על-ידי זריזות עבודתו, לתקן ולהשלים גם הסרון העבודה של הימים שעברו.

כי עכשו צריך לרוץ במהירות גדול, זה הדרך שהיה יכול לילך בזמן שהיה רחוק מהשם-יתברך.

ואמר לאנשיו בזה הלשון: "איר דארפט זיך זייער יאגן, איר זאלט נאך קענען עפעס כאפן!" [אתם צריכים למחר מאד, שתוכלו עדין לחטף משהו!].

"שמאי אומר, עשה תורתך קבע" (משנה טו)

פד.

(ח"א רפד)

הזכיה את אחד שאמר לו, שאין לו פנאי ללמוד מחמת שעוסק במשא ומתן: "שאה-על-פייכן ראוי לו לחטף איזה זמן לעסק בתורה בכל יום!"

וזהו שאמרו חז"ל (שבת לא.): "ששואלין את האדם: קבעת עתים לתורה!?" - 'קבע' הוא לשון 'גזלה', כמו שכתוב (משלי כב, כג): "וקבע את קבעיהם נפש".

הינו: ששואלין את האדם: "אם גזל מן הזמן שהוא טרוד בעסקיו, אם גזלת מהן עתים לתורה!" - כי צריך האדם לחטף ולגזל עתים לתורה, מתוך הטרדא והעסק.

פה.

(שיחות-הר"ן יט)

רבנו ז"ל אמר: "נכספתי מאד להמשיך את העולם אל 'עשיה' - שיהיה חיוב אצל כל אחד ואחד, ללמד 'בך וכך' בכל יום, ולא יעבר, וכיצא!"

ואמר: שאפלו אותן האנשים הרחוקים מן הקדשה מאד, שנלכדו במצודה-רעה, עד שרגילין בעברות חסוֹשֶׁלום, אף-על-פייכן הפח של התורה גדול כל-כך, עד שיכולה להוציא אותם מן העברות שרגילין בהם חסוֹשֶׁלום!

ואם יעשו להם 'חק קבוע' ו'חיוב חזק' ללמוד בכל יום ויום 'בך וכך', 'היה איך שיהיה' - בודאי יזכו לצאת ממצודתם הרעה - על-ידי ה'תורה' - כי 'פח התורה' גדול מאד!

[לקוטי-הלכות, בציעת-הפת ה, כב: שמעתי מפיו הקדוש ז"ל שאמר: "נכספתי מאד להמשיך העולם אל 'עשיה' - דהינו: שיהיה חיוב לכל אחד בכל יום, ללמוד 'בך וכך' כפי ערכו וכו'"]

ושאלתי אותו אז: "הלא יש בני-אדם 'פעלי-עברות' רחמנא-לצלחן!?" - השיב בלשון גערה קצת: "אין אתה יודע כח הגדול של התורה וכו'!"

וכונתו היתה: שאפלו מי שנלכד בעברות חסוֹשֶׁלום, ונדמה לו שאי-אפשר לו לצאת משם - אם אף-על-פייכן היה קובע לו 'שעורים קבועים' לתורה בכל יום ויום - היה 'פח התורה' מתגבר, עד שגם הוא היה נתתקן ויוצא מהם סוף-כל-סוף].

פו.

(לקוטי-הלכות, בית-הבנסת ה, ט - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב עה, 'בענין הנהגת הפטיטות')

בודאי אף-על-פי שצריכין לבטל את עצמו ולעסק באיזה משא ומתן או מלאכה, אבל העקר הוא התורה, כמו שהזהירו רז"ל (אבות פ"א מט"ו): "עשה תורתך קבע", "ומלאכתך עראי" (מאירי שם).

כי ה'חיות' של בחינת ה'בטול', שהוא החסד-חנם שהיה מקיים העולם 'קדם מתן-תורה', הוא רק בבחינת 'עראי', בחינת 'דירת-עראי'. ועקר הקיום ב'דרך-קבע',

נתצמצם שכלו ואינו יודע איך לעשות, והוא בחינת 'דינים', כידוע. ועל-ידי שהחכם נותן לו 'עצה' - הוא מרחיב לו, ומאיר בו חכמתו. וזה בחינת 'חסדים' וכו'.

גם כתיב (משלי יא, יד): "תשועה ברב יועץ", וה'צדיק' נקרא 'רב', כמו שאמרו רז"ל (תענית ט): "משה אידי דנפיש זכותה, פרבים דמי".

גם אם מקבל 'עצת הצדיק' - אף שאחר-כך לא עלתה לו יפה מעצתו - אזי יודע שהיה רק מהשם-יתברך.

אך אם לא היה מקבל 'עצת הצדיק' - היה אפשר שתגיע לו 'דעה', בלי 'גזר-דין' של מעלה, רק שהוא בעצמו משך על-עצמו, כמו שקתוב (משלי יט, ג): "אולת אדם תסלף דרבו, ועל ה' יזעה לבו".

אך אם קבל 'עצת הצדיק' - יודע שהוא רק על-פי 'משפט שלמעלה'.

פ.ט

(ספר-המודות, אמונה ח"ב ז; למוד ח"ב ז)

כשהולך מרב לרב, אז צריך להזקק 'אמונתו' ב'אחדות השם-יתברך' - כי הלמוד מהרבה מלמדים, מזיק ל'אמונת-היחוד'.

וכן הרב שיש לו 'אמונת-היחוד', הוא יכול להאיר לכל תלמיד ותלמיד לפי כחו, וכל תלמיד אינו שומע אלא מה שצריך לו ולא יותר.

[ויבן על-פי באור רבנו עובדיה מברטנורא במשנתנו (אבות פ"א מ"ו): "עשה לך רב, והסתלק מן הספק" - "ולא ילמד היום מאחד, ולמחר מן האחר. ואף-על-גב דבמסקת עבודה-זרה (יט). אמרו: 'הלומד תורה מרב אחד, אינו רואה סימן ברכה' - כבר פרוש ואמרו (שם): 'הני מילי בסברא' - שטוב לו לשמע 'סברת הרבים'. אבל

הוא רק על-ידי ה'תורה', שהוא עקר קיום-העולם בקביעות.

"והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות"
(משנה טו)

פ.ז

(שיחות-הר"ן מג)

על-ידי ה'שמחה' - יכולין להחיות אדם אחר.

כי יש בני-אדם שיש להם יסורים גדולים ונוראים רחמנא-לצלך, ואי-אפשר להם לספר מה שבלבם, והם היו רוצים לספר, אך אין להם בפני מי לספר ולהשיח עמו את כל אשר עם לבבם, והם הולכים מלאים יסורים ודאגות.

וכשבא אדם עם 'פנים שוחקות' - יכול להחיות אותם ממש.

ולהחיות אדם, אינו דבר רק, כי הוא דבר גדול מאד - וכמו שמוזכר בגמרא (תענית כב): "מהני תרי בדחי, שזכו למה שזכו, על-ידי זה שהיו משמחים בני אדם".

"עשה לך רב, והסתלק מן הספק" (משנה טז)

פ.ח

(ח"א קמג)

מעלת המקבל עצה מ'חכמי-הדור' - כי הוא 'המתקת-הדינים'.

כי כשצריך ל'עצה', ואינו יודע איך לעשות - היא בחינת 'צמצום', כי

לעגנו 'גמרא' - מחד רב מעלי, פי היכי דלא לפגם
לישניה"ל].

צב.

(ח"א סד, ד)

'מחלקת' - היא בחינות 'בריאת העולם'.
פי עקר 'בריאת העולם', על-
ידי 'חלל הפנוי', פי בלא זה היה הכל 'אין-
סוף', ולא היה 'מקום' ל'בריאת העולם'.

ובן הוא בחינת ה'מחלוקות' - פי אלו היו
כל התלמידים חכמים אחד, לא היה
מקום ל'בריאת העולם', רק על-ידי
ה'מחלקת' שביניהם, שכל אחד מושך
עצמו לצד אחר, על-ידי זה נעשה ביניהם
בחינות 'חלל הפנוי', בחינות 'צמצום האור'
לצדדין'.

פי כל הדברים שכל אחד מהם מדבר, הם
רק בשביל 'בריאת העולם', פי הם
בוראים את הכל על-ידי 'דבריהם', "אל
תקרי עמי אלא עמי" (הקדמת הזוהר ה.).

אך צריך לזהר שלא לדבר יותר מדי, רק
כפי צורך 'בריאת העולם', לא יותר.
פי על-ידי 'דבוי האור', נשתברו הכלים,
ונתהוה ה'קלפות'. פן אם אחד מרבה לדבר,
מזה גורם התהוות ה'קלפות', פי הוא בחינת
'דבוי האור' שעל-ידי זה היו 'שבירת-
הכלים'.

וזוה פרוש המשנה (אבות פ"א מ"ז): "כל ימי
גדלתי בין החכמים, ולא מצאתי
לגוף טוב משתיקה. ולא המדרש הוא
העקר אלא המעשה. וכל המרבה דברים
מביא חטא".

"בין החכמים" - הוא בחינת 'חלל הפנוי'
שנתהוה ונעשה "בין החכמים", על-
ידי ה'פרוד' וה'מחלקת' שיש ביניהם. פי אם
היו כלם אחד, אין שיה' לומר "בין
החכמים". ובתוף ה'חלל הפנוי' הזה נעשה
'בריאת העולם', הינו ה'ימים' וה'מדות'.

צ.

(לקוטי הלכות, ברכות התורה א - על-פי
לקוטי מוהר"ן ח"א לו, 'בקרוב עלי מרעים')

על-בן צריבין לנסע לצדיקהאמת
ולשמע מפיו דיקא - פי אז יכול
לקבל ה'אור' בבחינת 'ברכה', מאחר שבר
נצטיר קצת בפי הצדיק.

וזוה בחינת (אבות פ"א מ"ז): "עשה לך רב,
והסתלק מן הספק" - פי כל-זמן
שלא נצטיר ה'אור-העליון, הוא בבחינת
'ספק', פי עדין אין יודעין בו כלל ואין בו
שום תפיסה. ועל-ידי ה'רביהאמת' - נצטיר
ה'אור' בבחינת 'ברכה'.

"כל ימי גדלתי בין החכמים, ולא מצאתי
לגוף טוב משתיקה. ולא המדרש הוא העקר
אלא המעשה. וכל המרבה דברים מביא חטא"
(משנה יז)

צא.

(ח"א ו, ב)

עקר התשובה: כשישמע בזיונו, ידם
וישתק וכו' - שיהפך 'דם' ל'דם',
שיהיה מן "השומעים הרפתם ואינם
משיבים" (שבת פח: יומא כג. גטין לו:), ולא
ידקדק על בזיון כבודו.

וכשמקיים: "דם לה" - אז "הקדוש-
ברוך הוא מפיל לו חללים",
כמו שכתוב (תהלים לו, ז): "דום לה' והתחולל
לו והוא יפיל לך חללים", כמו שדרשו רז"ל
(גטין ז).

וזה: "כל ימי גדלתי" - שהייתי מגדל ימי ומדותי, שהוא בחינת בריאת העולם - "בין החכמים" דיקא, בתוך ה'הכלל הפנוי', כי שם נעשה כל הבריאה. וזה: "גדלתי" - שהגדלתי ימי ומדותי, מקטנות לגדלות.

וזה שקראם: "ימי" - כי הם ימים שלו, כי הוא בורא את העולם כנ"ל.

וזה: "ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה" - כי שם ב'הכלל הפנוי' אין טוב משתיקה כנ"ל, כי אסור לכנס לשם בייאם מי שהוא בבחינת שתיקה, בחינת משה'.

וזה שאמר: "כל ימי גדלתי בין החכמים, ולא מצאתי וכו'" - כי על ידי שאחז במדרגה זו בבחינת שתיקה, על כן היה מגדל ימיו ומדותיו שם ב'הכלל הפנוי', כי אסור לכנס לשם בייאם מי שהוא בבחינת שתיקה'.

וזה: "ולא המדרש הוא העקר אלא המעשה, וכל המרבה דברים מביא חטא" - כי כל מדרשם ודבריהם שאלו החכמים מדברים, אין העקר המדרש בלבד, אלא המעשה, שיעשו ויבראו על ידי דבריהם את העולם.

אף: "כל המרבה דברים מביא חטא" - כי מדבוי האור נתהוו הקלפות, כנ"ל.

[בכתב יד רבנו ז"ל, השיג לתורה תזה, הנדפס בסוף הספר - יש גסח שונה, עיר-שם]

צג.

(ח"ב ה, טו)

באמת צריכין דיקא לסלק את המח, להשליך כל החכמות ולעבד השם בפשיטות, בלי שום חכמות, שיהיו מעשיו מרבין מחכמתו" (אבות פ"ג מ"ט), "ולא

המדרש הוא העקר אלא המעשה" (שם פ"א מ"ז).

לא-מבעיא 'חכמות של שטות' של סתם בני-אדם, אלא אפלו 'חכמות גמורות', אפלו מי שיש לו מח גדול באמת - כשמגיע לאיזה עבודה, הוא צריך להשליך כל החכמות, ולעסוק בעבודתו יתברך בפשיטות.

צד.

(שיחות הר"ן קלא)

כל דברי תורתו הקדושה, אף-על-פי שיש בה עמקות גדול ונורא מאד מאד, ורזין-עלאין, וסודי-סודות עמקים ורחבים מני ים, בכל דבור ודבור - אף-על-פי-כן עקר פונתו: לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תורתו בפשיטות ובתמימות. כי "לא המדרש הוא העקר אלא המעשה" (אבות פ"א מ"ז).

ושים עינך היטב היטב ותסתכל יפה בכל תורה ותורה, העבודות והעצות והמוסר וההתעוררות היוצאים על-פי פשוטן של דברים, ותבקש מהשם-יתברך שיאיר עיניך לזכות לזה להבין הדברים היטב למעשה.

צה.

(שיחות הר"ן רעג)

אמר: "טוב להאדם להרגיל את עצמו שיוכל להחיות את עצמו עם איזה נגון וכו' וכו'.

ועין בסוף המעשה של השבעה-בעטלערים' (ספורי-מעשיות, מעשה יג), שם מרמז קצת מעלת הנגון וכו'. והבן שם עוד דברים מתוך דבר.

והעקר: להוציא משם עצות טובות לשוב להשם-יתברך באמת, כי

"לא המדרש הוא העקר אלא המעשה"

(אבות פ"א מ"ז).

צו.

(חיי-מוהר"ן, השמטות בסוף הספר, נדפס בסוף ספריי-מעשיות דפוס ראשון שנת תקע"ה)

אמרו רז"ל (מגלה יח.): **"מלי בסלע, משתוקא בתרי"**. וזהו מי שאינו יכול לדבר פראוי כמו שצריכין לדבר בקדשה ובטהרה, ואז שתיקותו יפה מדבורו. אבל מי שיכול לדבר פתקונו - בודאי דבורו שוה שני סלעים.

צז.

(ספריי-מעשיות, מעשה יג מ'שבעה בעטלעגס' - יום החמישי, בעל החטוטרות)

פעם-אחת היה שיחה וספור, שהיו אנשים מפארים עצמם בבחינה זו של **"מעט מחזיק את המרבה"** וכו'.

ואחד אמר: **שה'שתיקה' שלו היא בחינת "מעט מחזיק את המרבה"**.

כי יש עליו 'מקטרגים' הרבה ובעלי לשון-הרע, שמלשינים עליו הרבה מאד.

וכל מה שמלשינים ודוברים ומקטרגים עליו בלשון-הרע הרבה - הוא **ב'שתיקתו' מתרץ הכל, על-ידי מה שהוא שותק לבד** - (כי הוא עושה רק איזה 'שתיקה', והוא 'תרוץ' על הכל).

נמצא: ש'שתיקתו' הוא 'מעט מחזיק את המרבה'.

צח.

(לקוטי-הלכות, נטילת-ידיים לסעודה ו, צא)

אפלו העוסקים בחכמות-התורה ובפלפולא לשם-שמים, כי **"חדי קדשא ברוך הוא בפלפולא"** (זהר), אף-על-פי-כן אין זה עקר התכלית.

כי העקר הוא: **"לאסוקי שמעתתא אלבא דהלכתא"** (יומא כו.) - כמו שמצינו בהקדמונים (סוטה כא.): **שנתרחקו מהפלפול של הבל, רק ירדו לעמק ההלכה "לאסוקי שמעתתא אלבא דהלכתא"**.

אבל אפלו העוסקים בזה (לאסוקי שמעתתא אלבא דהלכתא) באמת לשם-שמים, שבודאי אשרי להם אשרי חלקם. אבל עדין אין זה תכלית השלמות.

כי עקר התכלית בשלמות, הוא הלמוד-הקדוש שמביא לידי מעשים-טובים ומדות-ישרות ולשוב מעברות, להציל את ישראל מהעוונות, שזה עקר הרחמנות על ישראל, כי **"לא המדרש הוא העקר אלא המעשה"** (אבות פ"א, מ"ז).

וכמו שאנו מבקשים בכל יום (בברפת אהבת עולם): **"ותן בלבנו בינה, להבין ולהשפיל לשמע ללמד וללמד לשמר ולעשות ולקיים"** וכו'. כי העקר הוא הלמוד-הקדוש שמכניס קיום-התורה בישראל. והעקר: שתתקיים התורה והמצוות אצל כל אחד ואחד כל ימי חייו בכל מה שיעבר עליו.

וזהו בחינת הלמודים של התורה שמחייב את העולם באמת, אבל הוא רק לפי שעה. ואף-על-פי שגם זה טוב מאד ויש שיכולים לחיות בזה כמה זמנים, אבל אין זה קיום כל בני אדם לנצח.

כי עקר הקיום לנצח, הוא על-ידי התורה-הקדושה שמאירה בעולם קיום-התורה לדורות-עולם, כמו משה רבנו עליו-השלוש שנאמר בו (שמות יט, ט): **"וגם בה יאמינו לעולם"**.

